

Про Погодження проєкту рішення міської ради «Про Програму економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік»

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет Запорізької міської ради

ВИРІШИВ:

1. Погодити та подати на розгляд Запорізькій міській раді проєкт рішення міської ради «Про Програму економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік».

2. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради.

Міський голова

В.В.Буряк

Про Програму економічного і соціального
розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік

Керуючись Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» Запорізька міська рада ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік (додається).
2. Звітувати перед територіальною громадою про хід виконання Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік шляхом розміщення інформації на офіційному сайті міської ради.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради та постійну комісію міської ради з питань соціального та економічного розвитку, бюджету і фінансів.

Міський голова

В.В.Буряк

Проект рішення підготовлено департаментом економічного розвитку
Запорізької міської ради

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради

Н.В.Новак

Пояснювальна записка
до проєкту рішення міської ради «Про Програму економічного і
соціального розвитку м. Запоріжжя на 2021 рік»

Програма розроблена на основі комплексного аналізу економічного і соціального розвитку в умовах введення надзвичайної ситуації у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі-COVID-19), існуючих тенденцій, які очікуються на кінець 2020 року та прогнозних оцінок щодо розвитку міста в умовах тривалості і повторюваності пандемії COVID-19.

З урахуванням результатів розвитку міста, наявних проблем, нагальних потреб і можливостей міського бюджету, Програмою визначено пріоритети, проблеми, цілі, основні завдання та очікувані результати від їх реалізації.

Основними пріоритетними напрямками на наступний рік визначено:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню COVID-19 у місті;
- розвиток ресурсоощадної та енергоефективної системи життєзабезпечення міста;
- розвиток зручної системи транспортного сполучення;
- створення безпечного, облаштованого та доступного міського середовища;
- покращення місцевого бізнес-клімату, вдосконалення місцевої інфраструктури розвитку і підтримки малого та середнього підприємництва, реалізація державної політики у сфері обслуговування;
- формування освітнього та культурного простору, що відповідає сучасності;
- оптимізація системи охорони здоров'я та соціального захисту;
- поліпшення екологічної ситуації.

У 2021 році Програмою передбачено досягнення наступних показників соціально-економічного розвитку.

Обсяг реалізованої промислової продукції по місту в 2021 році прогнозується на рівні **145,9 млрд.грн.** що на **12,2%** більше в порівнянні з очікуваним виконанням у 2020 році (130,0 млрд.грн.).

Загальний фонд оплати праці в наступному році прогнозується збільшити на **11,1%** до **32,55 млрд.грн.** у порівнянні з очікуваним за 2020 рік (29,31 млрд.грн.).

Середньомісячна заробітна плата штатного працівника в порівнянні з 2020 роком збільшиться на **11,1%** до рівня **12 733,0 грн.** Очікуваний показник за 2020 рік - 11470,7 грн.

На **3,5%** прогнозується збільшити **обсяг роздрібного товарообігу** підприємств (основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля) до **23,6 млрд. грн.** (у розрахунку на одну особу - на **4,5%** до рівня **31,3 тис.грн.**).

Прогнозний **обсяг реалізованих послуг** збільшиться на **1,0%** у порівнянні з очікуваним за 2020 рік до рівня **9,54 млрд.грн.** (у розрахунку на одну особу збільшення планується на **1,0%** до рівня **9,44 тис.грн.**).

У 2021 році прогнозується зростання кількості **малих підприємств** на **4,0%** (до **9982 од.**), **середніх підприємств** на **5,0%** (до **379 од.**), **фізичних осіб-підприємців** на **2,0%** (до **37974 осіб**).

До бюджету міста прогнозуються надходження від:

- **приватизації** комунального майна **4,0 млн.грн.**
- **орендної плати** за об'єкти права комунальної власності міста **13,0 млн.грн.**
- **плати за землю** **910,0 млн.грн.**
- від земельних торгів (у формі **аукціону**) - **1,45 млн.грн.**

Прогнозується зростання **експорту** товарів на **6,4 %** до очікуваного виконання в 2020 році та збільшення обсягів **імпорту** товарів на **30,1%**.

У 2021 році планується впровадження **енергозберігаючих та енерго-ефективних заходів** на об'єктах бюджетної сфери, житлового фонду та комунальних підприємств міста в рамках реалізації Муніципального енергетичного плану м.Запоріжжя та реалізація заходів, спрямованих на зменшення викидів шкідливих речовин та парникових газів.

Так, планується реалізація комплексного проекту з термомодернізації будівель бюджетної сфери із залученням кредитних коштів Європейського інвестиційного банку та проекту термореновації будівель бюджетної сфери із залученням кредитних коштів Німецького банку розвитку KfW.

Планується також здійснення реконструкції системи теплозабезпечення зі встановленням індивідуальних теплових пунктів у будівлях житлової та бюджетної сфери у рамках цільових екологічних (зелених) інвестицій за рахунок коштів державного бюджету.

У 2021 році планується закупівля електробусів для заміни дизельних автобусів ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс», зарядних пристроїв та пантографної зарядної станції за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від продажу одиниць (частин) установленної кількості викидів парникових газів, та коштів бюджету міста на умовах співфінансування.

Упродовж 2021 року планується здійснювати будівництво, реконструкцію та ліквідацію аварійного стану об'єктів комунальної власності, насамперед соціально-культурної та житлово-комунальної сфери, реконструкцію та капітальний ремонт вулично-шляхової мережі, продовження розвитку «Міжнародного аеропорту Запоріжжя», впровадження програми «Безпечне місто» та подальшу оптимізацію транспортної інфраструктури міста.

У наступному році планується забезпечити виконання програм у гуманітарній сфері, зокрема, соціального захисту населення та впровадження системного муніципального маркетингу і промоції туристичної привабливості міста.

У Додатках до Програми визначені основні показники економічного і соціального розвитку міста, перелік місцевих програм та інвестиційних проектів, які планується реалізовувати у 2021 році.

Крім цього, відповідно до норм чинного законодавства України проект Програми пройшов процедуру стратегічної екологічної оцінки (СЕО).

Під час проведення, СЕО здійснено аналіз поточного стану складових довкілля, слабких та сильних сторін проєкту Програми з огляду на екологічну ситуацію. Разом з цим, було використано такі методи участі громадськості, як інформування, консультування, коментування. Розроблення Програми проведено з урахуванням імовірних впливів на довкілля та прагненням їх мінімізації.

Детальний Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік наведено у Додатку 4 до Програми.

Директор департаменту
економічного розвитку міської ради

Н.В.Новак

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

**Програма економічного і соціального розвитку
м.Запоріжжя на 2021 рік**

ЗМІСТ

Паспорт Програми	3
Вступ	4
I. Аналіз економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя за 2020 рік	6
II. Мета, завдання, заходи економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік	27
1. Створення умов для підприємництва та креативної економіки	27
1.1. Промисловість та інвестиційний розвиток	27
1.2. Підприємництво та регуляторна діяльність	28
1.3. Система надання адміністративних послуг	29
1.4. Розвиток ринкової інфраструктури	30
1.5. Розвиток туристичної галузі	31
2. Створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики	32
2.1. Житлове господарство	32
2.2. Благоустрій міста	33
2.3. Розвиток транспортної інфраструктури	34
3. Створення умов для високої якості життя	36
3.1. Охорона здоров'я	36
3.2. Освіта	38
3.3. Культура	39
3.4. Фізична культура та спорт	41
3.5. Соціальний захист	42
3.6. Підтримка сім'ї, молоді та дітей	43
3.7. Зайнятість населення та заробітна плата	45
3.8. Охорона праці	48
4. Створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження	49
4.1. Охорона навколишнього природного середовища	49
4.2. Розвиток ресурсоощадної та енергоефективної системи життєзабезпечення міста	50
4.3. Техногенна безпека	51
III. Джерела фінансування та матеріальні ресурси міста	52
1. Реалізація основних напрямків бюджетної політики	52
2. Фінансовий стан комунальних підприємств міста	54
3. Управління об'єктами комунальної власності міста	55
4. Територіальний розвиток міста та регулювання земельних відносин	56
5. Закупівля товарів робіт та послуг для потреб міста	57
Додаток 1. Основні показники економічного розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік	
Додаток 2. Перелік місцевих програм, які передбачається фінансувати у 2021 році	
Додаток 3. Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2021 році	
Додаток 4. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік	

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1. Назва: «Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік» (далі - Програма).

2. Підстави для прийняття рішення про розроблення Програми:

Програма економічного і соціального розвитку м. Запоріжжя на 2021 рік розроблена на виконання ст.143 Конституції України, ст.27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та враховує основні напрямки Стратегії розвитку міста Запоріжжя до 2028 року та Плану заходів з її реалізації на 2021-2024 роки.

Методичною основою розроблення Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету».

3. Замовник Програми:

Запорізька міська рада.

4. Розробники Програми:

Департамент економічного розвитку міської ради за участю виконавчих органів Запорізької міської ради.

5. Виконавці Програми:

Департаменти, управління, відділи та районні адміністрації Запорізької міської ради, Запорізький міський центр зайнятості, комунальні підприємства міста.

ВСТУП

Програма економічного і соціального розвитку м. Запоріжжя на 2021 рік розроблена департаментом економічного розвитку міської ради відповідно до чинного законодавства України з урахуванням напрямків розвитку країни та пропозицій виконавчих органів Запорізької міської ради.

При розробці Програми враховані:

- ключові положення Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- прогнозні показники економічного і соціального розвитку, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 №671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки»;
- ключові положення Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- стратегічні цілі та напрями розвитку, передбачені Стратегією розвитку міста Запоріжжя до 2028 року, яка затверджена рішенням міської ради від 20.12.2017 № 57.

Програма розроблена на основі комплексного аналізу економічного і соціального розвитку в умовах введення надзвичайної ситуації у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі-COVID-19), існуючих тенденцій, які очікуються на кінець 2020 року та прогнозних оцінок щодо розвитку міста в умовах тривалості і повторюваності пандемії COVID-19.

З урахуванням результатів розвитку міста, наявних проблем, нагальних потреб і можливостей міського бюджету, Програмою визначено пріоритети, проблеми, цілі, основні завдання та очікувані результати від їх реалізації.

Заходи Програми фінансуватимуться як за рахунок бюджетних коштів, так і за кошти підприємств, міжнародних фінансових організацій та інвесторів, а також інших джерел фінансування в межах чинного законодавства. Планові показники на виконання власних повноважень передбачаються у відповідних міських цільових програмах по кожній галузі.

Цілі і завдання, визначені Програмою, реалізовуватимуться шляхом тісної співпраці органів місцевої влади, депутатського корпусу та громадських організацій.

Програма є документом державного планування місцевого рівня та, відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО).

Під час проведення СЕО використано: аналіз стану довкілля; статистичну інформацію; дані моніторингу стану довкілля; експертні оцінки. Крім цього, здійснено: збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників; проведено

аналіз слабких та сильних сторін проєкту Програми з огляду на екологічну ситуацію. Разом з тим, використано такі методи участі громадськості, як інформування, консультування, коментування.

Розроблення Програми проведено з урахуванням імовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації. Реалізація Програми за умови дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

У разі потреби, в процесі виконання Програми, за пропозиціями виконавчих органів ради та при уточненні бюджету м.Запоріжжя на 2021 рік, вноситимуться зміни та доповнення.

Упродовж року забезпечуватиметься реалізація завдань і заходів Програми та надаватиметься інформація про хід її виконання територіальній громаді міста та міській раді.

I. Інформація про виконання Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя за 2020 рік

Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя в 2020 році виконувалася в умовах подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

У звітному періоді зусилля виконавчих органів міської ради спрямовувалися на вжиття заходів для стабільного функціонування всіх сфер життєзабезпечення міста, насамперед системи охорони здоров'я, підтримку суб'єктів підприємництва, соціальний захист населення.

Незважаючи на відсутність прямих карантинних обмежень на промислову діяльність, на промислових підприємствах відбулося значне зниження обсягів виробництва. Так, за січень-вересень 2020 року обсяги промислової продукції по Запорізькій області зменшилися на 10,49% (індекс промислової продукції – 89,1%).

Обсяг реалізованої промислової продукції в місті за січень-вересень 2020 року становив 93 525,5 млн.грн. (70,6% до обласного показника та на 10,4 % менше, ніж у відповідному періоді 2019 року), у розрахунку на одного мешканця показник становив 127,2 тис.грн., що в 3,1 рази більше, ніж в середньому по Україні.

У розрізі основних галузей промисловості обсяг реалізованої промислової продукції становив:

- металургія - 46,4 млрд.грн. (на 14,9% менше, ніж за січень-вересень 2019 року);
- машинобудування - 12,5 млрд.грн. (на 1,0% більше);
- харчова промисловість - 9,9 млрд.грн. (на 6,3% менше);
- постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря - 9,9 млрд.грн. (на 4,1% більше);
- інші галузі (виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення) - 4,95 млрд.грн.

Спалах пандемії коронавірусу спричинив падіння світової економіки, обсягів торгівлі та цін на товари та сировинні ресурси.

Падіння цін у промисловості поглибилося внаслідок зменшення цін на експортні товари та енергоресурси, що позначилося на зниженні цін на продукцію металургійного комплексу, у виробництві коксу та нафтопродуктів, у хімічній промисловості. Також, ціни на сталь знизилися через скорочення попиту з боку галузей-споживачів.

Запоріжжя один з небагатьох обласних центрів, який має позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, що в свою чергу збільшує валютний запас регіону та держави.

Підприємства та організації міста у січні-вересні 2020 року експортували товарів і послуг на суму 1 862,3 млн.дол.США (на 10,7% менше, ніж у відповідному періоді 2019 року), імпортували - 619,0 млн.дол.США (на 39,9% менше). Позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу міста за січень-вересень 2020 року склало 1243,3 млн.дол.США. Як і в попередні періоди, основу зовнішньої торгівлі міста становили товари. На їх долю припадало 93,4% експорту та 97,5% імпорту.

За січень-вересень 2020 року експорт товарів становив 1 738,9 млн.дол.США (зменшився на 11,2% у порівнянні з січнем-вереснем 2019 року), імпорт - 603,8 млн.дол.США (зменшився на 40,2%). Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 1 135,1 млн.дол.США.

За попередніми даними очікувана кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва в 2020 році становитиме 47188 од., що на 2,5%, або на 1147 од. більше, ніж на початок року, в тому числі: малих підприємств - 9598 од. (на 4,3%, або на 400 підприємств більше); середніх - 361 од. (на 5,0%, або на 17 підприємств більше); фізичних осіб-підприємців - 37229 осіб (на 730 осіб або на 2,0% більше).

Чисельність найманих працівників прогнозується на рівні 2019 року та складатиме на: малих підприємствах 37,0 тис.осіб, середніх - 72,3 тис.осіб.

З метою зниження негативних наслідків пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) для підприємців Запорізькою міською радою прийнято низку рішень, зокрема: тимчасово звільнено орендарів від орендної плати за користування комунальним майном; встановлено нульову ставку податку на нерухомість на 2 місяці; встановлено нульову ставку для платників єдиного податку першої групи на 3 місяці; зменшено на 50% розмір плати за тимчасове користування місцями розміщення рекламних засобів, які перебувають в комунальній власності; запроваджено фінансову підтримку суб'єктів малого та мікро підприємництва за рахунок коштів міського бюджету шляхом компенсації відсоткових ставок за отриманими кредитами.

Протягом року тривала робота з інформаційної підтримки місцевих товаровиробників, шляхом виготовлення промоційних відеосюжетів на телеканалі «Z» у рамках програми «Діло».

Велика увага приділялася працевлаштуванню безробітних осіб. Упродовж 9 місяців 2020 року проведено 24 семінари «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес», в яких взяли участь 300 осіб. Проведено 5 курсів «Основи підприємницької діяльності», в яких взяли участь 35 безробітних.

30 безробітних отримали одноразову допомогу по безробіттю для започаткування підприємницької діяльності; центрами зайнятості працевлаштовано 107 осіб з інвалідністю, ведеться постійний моніторинг рівня їх працевлаштування; сформовано банк даних про осіб з інвалідністю, які пройшли або проходять професійну реабілітацію в центрах професійної реабілітації.

З метою розвитку галузі в 2020 році реалізовано проєкт «Школа молодого підприємця»; проведено серію вуличних лекторіїв, спрямованих на підтримку підприємницької ініціативи; розпочато серію тренінгів, присвячених започаткуванню власної справи та бізнес-плануванню; проведено урочисте нагородження найкращих місцевих підприємців у різних номінаціях до Дня підприємця; розпочато роботу інформаційного пункту підприємця тощо.

Розвиток сфери обслуговування м.Запоріжжя в 2020 році дещо уповільнився, її потенціал не реалізується в повному обсязі внаслідок проблем, які виникли під дією економічних кризових явищ.

Очікуване виконання обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі становитиме 22799,8 млн.грн., що на 3,4% більше, ніж у 2019 році.

Обсяг реалізованих послуг (у ринкових цінах) за 2020 рік очікується в розмірі 9441,6 млн.грн., що на 23,9% менше, ніж у 2019 році; послуг, реалізованих населенню - 2723,0 млн.грн., що на 23,1% менше, ніж у 2019 році.

З метою створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу та підвищення рівня конкурентоспроможності в січні-вересні 2020 року проведено 3 виставкових заходи: «АгроТехСервіс - 2020», «Запорізький промисловий форум», «Ювелірний світ».

Доступність адміністративних послуг в м.Запоріжжі забезпечують сім філій Центру надання адміністративних послуг м.Запоріжжя (далі - філії ЦНАП). Наприкінці 2020 року введено в експлуатацію філію ЦНАП у Хортицькому районі.

У приміщеннях філій ЦНАП створено зручні і доступні умови для отримання адміністративних послуг, всього надається 152 послуги. З червня 2020 року через філії ЦНАП запроваджено комплексну послугу «еМалютко».

За 9 місяців 2020 року до філій ЦНАП звернулося 40753 суб'єкта звернення. Надано консультацій 26567 суб'єктам звернення.

За рахунок коштів бюджету міста облаштовано системою кондиціонування філію ЦНАП по Дніпровському району, у всіх філіях ЦНАП оновлено багатофункціональні пристрої.

Для популяризації туристичного і мистецького потенціалу м. Запоріжжя організовано і проведено «Дні Гостинності 2020», де презентували туристичний потенціал Запоріжжя. Розроблено та видано низку промоційних матеріалів про місто; готується до друку новий туристичний гід українською та англійською мовами.

У звітному періоді систематизовано наявну інформацію про туристичну галузь та індустрію гостинності міста, оновлено інформацію щодо туристичних об'єктів, суб'єктів туристичної діяльності, індустрії гостинності та інших об'єктів, пов'язаних з туристичною сферою.

КП «Туристичний інформаційний центр» пропонує 28 оновлених туристичних продуктів різного напрямку для повноцінного задоволення потреб та орієнтованих на різні цільові аудиторії. Актуальну інформацію про туристичні події та об'єкти Запоріжжя можна знайти на офіційному туристичному веб-порталі міста «zaporizhzhia.city».

З метою активізації розвитку внутрішнього та в'їзного туризму в м.Запоріжжі вже втретє проведено грандіозний музичний фестиваль «Khortytsia Freedom» - музичний фестиваль під відкритим небом, який зібрав тисячі мешканців та гостей міста, на що з бюджету міста спрямовано 2500,00 тис.грн.; організовано та проведено «Перший жіночий Форум».

Забезпечення ефективної та стабільної діяльності житлово-комунального господарства міста залишається одним із головних завдань міської влади.

Житловий фонд міста (за винятком будинків приватного сектора) налічує 4363 будинки.

На виконання заходів з утримання та розвитку житлово-комунального господарства міста в бюджеті на 2020 рік передбачено 789 916,57 тис.грн., з яких освоєно 651 387,81 тис.грн. або 82,5% від плану на рік.

На забезпечення надійної та безперебійної експлуатації житлово-експлуатаційного господарства міста спрямовано 858,354 тис.грн. або 26,1% від затвердженого плану (3 293,540 тис.грн.).

Для приведення житлового фонду міста в технічно справний стан виконувалися роботи з проектування та капітального ремонту будинків. У 2020 році з бюджету міста на ці цілі передбачено 150 727,936 тис.грн., з яких освоєно 68269,986 тис.грн., що складає 45,3% плану на рік. Зокрема, виконано вибірковий капітальний ремонт у 49 житлових будинках; відремонтовано покрівель площею 10691 кв.м на 6-ти будинках; замінено 14,652 тис.м.п. внутрішньобудинкових інженерних мереж тепло-, водопостачання та водовідведення в 13-ти житлових будинках; виконано капітальний ремонт 26 ліфтів у 24 житлових будинків та малий капітальний ремонт 22 ліфтів у 11 житлових будинках; проведено експертне обстеження 285 ліфтів та черговий технічний огляд 150 ліфтів, розпочато роботи з реконструкції та капітального ремонту контейнерних майданчиків. Роботи з капітального ремонту житлового фонду міста тривають.

Для здійснення капітальних ремонтів у 58 багатоквартирних житлових будинках на умовах співфінансування з бюджету міста виділено 44 017,782 тис.грн. Станом на 01.10.2020 повністю закінчено роботи на 48 будинках ОСББ на загальну суму 34 598,534 тис.грн. або 78,6% від затвердженого плану.

На цей час в м.Запоріжжі створено та функціонує 126 будинків житлово-будівельних кооперативів (ЖБК) та 1140 житлових будинків об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). За 9 місяців 2020 року створено 64 ОСББ у 69 будинках

На спорудження нових об'єктів, реконструкцію, розширення, добудову, реставрацію об'єктів, виконання монтажних робіт на 2020 рік передбачено 23566,829 тис.грн., з яких освоєно 8987,592 тис.грн. або 38,1% від затвердженого плану. Завершено роботи з будівництва дитячого будинку сімейного типу в сел.Тепличне (ІІ черга), реконструкції житлового будинку по бул. Вінтера,50, дворового колектору каналізації житлового будинку по вул.Добровольчих батальйонів (Союзна), 36 та реконструкції системи поверхневого водовідведення атмосферних вод біля житлового будинку №18, по вул.Глісерній. Продовжуються роботи з реконструкції будинку по вул.Держинського,52, каналізаційного колектору КНС-1, хлораторної ДВС-2 та водопроводу Д=600 мм по вул. Незалежної України від вул.Зелінського до вул.Лермонтова.

У комунальній власності територіальної громади м.Запоріжжя перебуває 5 аварійних будинків (вул.Посадочна, 17,19, вул.Аматорська, 40, вул.Севастопольська,14, вул.Святого Миколая, 8). На цей час мешканців житлового будинку по вул.Святого Миколая, 8, відселено, для мешканців квартири №2 аварійного будинку по вул.Посадочній,17, у липні 2020 року придбано трикімнатну квартиру.

У 2020 році виконувалися роботи з ремонту основних та другорядних вулиць міста, з улаштуванням тротуарів; утримання об'єктів благоустрою, покращення їх естетичного вигляду, поліпшення санітарного стану та мікроклімату в місті.

За 9 місяців 2020 року виконано поточний ремонт 105,26 тис.кв.м асфальтного покриття доріг міста та 2,820 тис.кв.м. асфальтного покриття доріг приватного сектору.

На завершальній стадії роботи з капітального ремонту шляхопроводу №2 по вул.Калібровій, пішохідній частини пр.Маяковського (від вул. Перемоги до каскаду фонтанів «Веселка»), тротуару по вул Розенталь (від вул. Істоміна до вул. Петра Бузука); капітальний ремонт окремих ділянок дороги по вул.Відомій (від вул.Ленської до вул.Зеленої). Розпочато будівельні роботи з капітального ремонту тротуару площі Привокзальної.

Особливу увагу приділялося роботі щодо забезпечення безпеки дорожнього руху транспорту та пішоходів. Виконувався поточний ремонт та технічне обслуговування засобів регулювання дорожнього руху (198 світлофорних об'єктів).

Упродовж 9 місяців 2020 року виконано технічний огляд світильників у кількості 62623 од., замінено 5590 од. ламп, відремонтовано 33,36 тис. од. світильників, відремонтовано та замінено 20,337 км мереж зовнішнього освітлення.

Крім того, виконано будівництво мереж зовнішнього освітлення по 16 об'єктах: по вулицях Знаменській; Істоміна, 177-177б; Лісовій; Воронезькій, 22 (дитяча юнацька школа №4); Новій; Писарева; Герхарда Ремпеля; Парашутній, 34/Чкалова, 87 (монтаж світильника з живленням від

сонячної батареї); Голядкіна; пров. Прохолодному; на внутрішньоквартальній території по вул. Електричній, 237, 239, 243, 245, 246, 247, 249, вул.Софіївській, 222, 224, 226, 228, 230; на внутрішньоквартальній території по пр. Соборному, 96, вул. Фортечній, 51, вул. Олександрівській, 87; на внутрішньоквартальній території по вул. Нижньодніпровській, 12, 14, 14а, 16, 18, бул. Гвардійському, 141, 143, 145, 145а, 147а, 151, 153; вул.Наливайка; Високовольтній; Зестафонській, 6, 6а, 8, 10, 10а.

Виконано реконструкцію мереж зовнішнього освітлення по вул.Запорізькій.

Капітально відремонтовано мережі зовнішнього освітлення на вул.Незалежної України (від пр.Соборного до вул.Зелінського) та пр. 40 річчя Перемоги, 15-а, (дошкільний навчальний заклад № 285 «Посмішка»).

Під час будівництва (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт) змонтовано 86 опор зовнішнього освітлення, встановлено 370 од. енергозберігаючих світильників та прокладено 8,911 км самонесучого проводу.

Упродовж звітнього періоду здійснювалися заходи з озеленення території міста:

- КРБП «Зеленбуд» виконано комплекс робіт з благоустрою та озеленення на території 10 парків, 69 скверів, зелених зон вулиць та куточків відпочинку загальною площею 705,5 га, та на додаткових територіях площею 118,7 га (парк Трудової Слави (14,6 га), площа Запорізька (103,5 га), сквер Театральний (0,6 га) та поточний ремонт елементів, які розташовані на цих об'єктах. Зокрема, висаджено 52 чагарника, 89,50 тис. од. однолітніх квітів, 1,0 тис. кан, засіяно 931 кв.м. газону, виконано роботи з гідропосіву на площі 1 448 кв.м., (що є новим напрямком озеленення міста). Також, в усіх районах міста виконано квіткове озеленення з використанням вертикальних конструкцій, висаджено майже 9,0 тис. квітів.

- КП «Титан» здійснено догляд за зеленими насадженнями в парках, а саме: Ландшафтний парк «Вознесенівський», Перемоги, Металургів ім.В.А.Сацького, парк та площа Енергетиків та ім. Сергія Синенка. Здійснено поточний ремонт та технічне обслуговування малих архітектурних форм парків та пляжів, 38 чаш фонтанів, висаджено 103 дерева.

У 2020 році завершено роботи з реконструкції Правобережного міського пляжу в Дніпровському районі.

Перевезення автомобільним транспортом загального користування в 2020 році забезпечували 24 автопідприємства різних форм власності на 90 маршрутах.

Внаслідок обмежень, спричинених введенням карантину, зменшилася кількість перевезених пасажирів. Так, обсяг перевезень пасажирів автотранспортом загального користування за 9 місяців 2020 року склав 29775,77 тис.осіб, що на 38,8% менше, ніж за аналогічний період 2019 року.

У звітному періоді ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс» перевезено 28,16 млн. пасажирів, з них автобусом - 13,28 млн. (на 43,1% менше, ніж в аналогічному періоді 2019 року), електротранспортом - 14,88 млн. (на 51,8% менше).

Водночас відбулося збільшення випуску транспортних засобів підприємства на 14,3%. Фактичний середньодобовий випуск транспортних засобів за 9 місяців 2020 року становив 171,2 од., з яких: трамваї - 49,5 од., тролейбуси - 35,8 од., автобуси - 85,9 од.

За 9 місяців 2020 року обсяг доходу ЗКПМЕТ Запоріжелектротранс» від перевезення пасажирів склав 63 129,3 тис.грн., що на 5 567,0 тис.грн. менше, ніж за 9 місяців 2019 року.

Тривала робота щодо оновлення існуючого трамвайного та тролейбусного парків: виконано капітальний ремонт 4 трамваїв Т-3 із заміною кузова на новий з низьким рівнем підлоги; отримано два з шести тролейбусів, які раніше експлуатувалися в країнах ЄС (ще чотири тролейбуси очікується отримати наприкінці року).

Завдяки будівництву контактної мережі введено новий тролейбусний маршрут №2 сполученням «Бородінський мкрн - Магазин меблів (Хортицький район)». На цій ділянці використовуються тролейбуси з автономним ходом, які на під'їзді до Хортицького району від'єднуються від контактної мережі та продовжать рух автономно.

У 2020 році за рахунок коштів ЗКПМЕ «Запоріжелектротранс» встановлено 5 систем кондиціонування та за кошти бюджету міста 2 таких системи в автобуси МАЗ 103485. Вартість однієї такої системи складає 361,25 тис.грн. (з монтажем та з ПДВ). Наразі очікується фінансування на встановлення ще 3 систем кондиціонування.

У звітному періоді в муніципальному транспорті м.Запоріжжя впроваджено безконтактну систему оплати проїзду. Трамваї, тролейбуси та автобуси загальною кількістю 222 од. облаштовано платіжними пристроями. В один транспортний засіб встановлюється по 2-3 платіжних пристрої (в залежності від кількості дверей). Крім того, підприємство отримало 15 од. мобільних терміналів контролю сплати проїзду для контролерів підприємства; обладнання у кількості 16 од. на зупинках для придбання разових квитків та продовження дії проїзних квитків готівковими коштами.

З метою запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 майже на 3 місяці повністю припинено міжнародні та внутрішні пасажирські авіаперевезення, що призвело до відміни 1480 запланованих рейсів з очікуваним пасажиропотоком у кількості 259,4 тис.осіб.

КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» за 9 місяців отримало 115,77 млн.грн. доходу, план виконано на 61,5%.

Всього за 9 місяців 2020 року КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» обслуговано 245,846 тис. пасажирів, що на 26,9% менше, ніж у відповідному періоді минулого року, прийнято та обслуговано 1489 рейси, що на 945 рейсів

менше. Оброблено 2581,1 т вантажів, що на 27,9% менше від показника минулого року.

У жовтні 2020 року введено в експлуатацію новий пасажирський термінал Міжнародного аеропорту «Запоріжжя», його площа становить понад 12 тис.кв.м, пропускна здатність - 400 пасажирів на годину. Завдяки привабливим умовам передбачається збільшення пасажиропотоку, що позитивно вплине на рівень розвитку економіки міста та збільшить кількість туристів.

Крім того, в рамках виконання програми «Забезпечення належної та безперебійної роботи КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» в звітному періоді тривали роботи з реконструкції та технічного переоснащення радіотехнічних засобів навігації та посадки аеродромного комплексу; закінчено будівельно-монтажні роботи з будівництва зовнішніх мереж водопостачання та каналізації аеропорту; введено в експлуатацію I пусковий комплекс системи світлосигнального обладнання аеродрому.

З метою забезпечення населення міста доступною та якісною медичною допомогою в місті продовжується подальший розвиток інституту сімейної медицини. В усіх медичних закладах затверджено та впроваджено протоколи надання медичної допомоги. Матеріально-технічне забезпечення Центрів первинної медико-санітарної допомоги у відповідності до нормативу складає 96,0%, що на 27,7% вище показника минулого року. Оснащення транспортними засобами складає 100%.

У Центрах первинної медико-санітарної допомоги впроваджено електронний документообіг: електронний запис до лікарів, електронна медична картка, електронне направлення, електронний рецепт.

Всі заклади охорони здоров'я вторинного рівня надання медичної допомоги міста підключено до центрального компоненту електронної системи охорони здоров'я.

У 2020 році всіма закладами охорони здоров'я укладено договори з медичного обслуговування населення з НСЗУ в рамках реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення.

Показник забезпеченості населення міста стаціонарними ліжками в порівнянні з аналогічним періодом минулого року зменшився на 3,9% та склав 48,8 (за рахунок оптимізації ліжкового фонду в КНП «Міська дитяча лікарня №1» ЗМР та КНП «Міська дитяча лікарня №5» ЗМР).

Забезпеченість штатними посадами лікарів складає 40,3 на 10 тис., що майже на рівні аналогічного періоду минулого року (40,2).

Укомплектованість штатних лікарських посад становить 74,4%, що на 1,2% нижче рівня 2019 року (75,3%).

Основними показниками стану здоров'я населення та ефективності медичної допомоги є: показники захворюваності на соціально значущі захворювання, малюкова смертність, рівень інвалідизації серед всього населення та працездатного в тому числі.

Показник захворюваності серед населення м.Запоріжжя на злоякісні новоутворення знизився на 4,3% (2019 рік - 389 на 100 тис. населення, 9 місяців 2020 - 213,7); показник захворюваності на туберкульоз знизився на 9,8% (2019 рік - 41,4 на 100 тис. населення, 9 місяців 2020 року - 23,5).

Показник малюкової смертності має тенденцію до зниження. Так, за 9 місяців 2020 року він склав 2,13‰ проти 2,73‰ - у 2019 році.

Показник первинного виходу на інвалідність дорослого населення склав у 2019 році 55,1 на 10 тис. населення, за 9 місяців 2020 - 34,4. Серед працездатного населення цей показник склав у 2019 році - 54,4 на 10 тис. працездатного населення, за 9 місяців 2020 - 36,5.

У 2019-2020 навчальному році спільні дії місцевої влади, депутатського корпусу та департаменту освіти і науки міської ради спрямовувалися на недопущення поширення коронавірусної хвороби серед учасників освітнього процесу, виконання в повному обсязі рішень Уряду щодо організації освітнього процесу в умовах карантину з використанням технологій дистанційного навчання.

З бюджету міста додатково виділено понад 600,0 тис. грн. для придбання засобів дезінфекції та інших матеріалів. У порівнянні з минулим роком майже в 20 разів збільшено обсяг фінансування для придбання засобів для миття та дезінфекції приміщень закладів освіти.

Виконано всі необхідні організаційно-управлінські заходи для проведення основної та додаткової сесій зовнішнього незалежного оцінювання та вжито заходів щодо організованого завершення минулого навчального року.

У 2020 році обсяг фінансування галузі «Освіта» за загальним фондом бюджету міста складає 2465,301 млн.грн. (проти 2332,265 млн.грн. у минулому році), за бюджетом розвитку близько 98 млн.грн. Обсяг освітньої субвенції, передбачений у державному бюджеті на 2020 рік для бюджету міста, складає 918,015 млн.грн. (проти 773,2 млн.грн. у 2019 році).

На здійснення поточних ремонтів у закладах освіти міста станом на 01.10.2020 освоєно 12648,4 тис.грн. (51,4% від запланованих 24590,82 тис.грн.), у т.ч. на: ремонт покрівлі - 4743,9 тис.грн., аварійні ремонти - 1147,6 тис.грн, ремонт ресурсних кімнат - 139,63 тис.грн., (ЗЗСОН№4), підготовку освітнього простору НУШ - 574,72 тис.грн., інші ремонтні роботи - 6042,61 тис.грн. Всього невідкладні поточні ремонти здійснено в 175 закладах освіти.

З січень-вересень 2020 року виконано роботи з реконструкції будівель закладів освіти на загальну суму 7659,27 тис.грн., з капітального ремонту - 5993,99 тис.грн. Придбано спеціальні засоби корекції учням інклюзивних класів на 1711,7 тис.грн.

У 2020 році значно збільшено обсяг фінансування поточних потреб закладів освіти. Для облаштування сучасного освітнього простору Нової української школи станом на 01.10.2020 освоєно 11016,0 тис.грн., у т.ч. 7711,4 тис.грн. - субвенція з державного бюджету, 3305,0 тис.грн. кошти

бюджету міста. За ці кошти придбано 222 ноутбуки та 6742 од. учнівських меблів.

З метою вирішення нагальних проблем освітніх закладів міста депутатами Запорізької міської ради надано фінансову допомогу на суму близько 7,5 млн.грн.; депутатами Запорізької обласної ради - 1841,9 тис.грн.

У рамках реалізації надзвичайної кредитної програми відновлення України виконано реконструкцію будівлі колегіуму «Мала гуманітарна академія» на загальну суму 2689,7 тис.грн.

Завдяки реалізації Плану створення в закладах освіти м.Запоріжжя додаткових місць для дітей раннього та передшкільного віку, ініційованого міським головою, черга з влаштування дітей до закладів дошкільної освіти міста відсутня у всіх районах міста.

Учні закладів освіти міста демонструють високі досягнення в академічній підготовці. Так, за виконання сертифікаційних завдань зовнішнього незалежного оцінювання в 2020 році 14 випускників закладів освіти Запорізької області набрали 200 балів, з них - 8 (проти 5 в минулому році) учнів шкіл міста.

Введення карантину через поширення коронавірусної хвороби COVID-19 внесло корективи в культурне життя міста.

Упродовж 9 місяців 2020 року міськими театрами, палацами культури, бібліотеками та мистецькими школами проведено 1300 заходів, частину з них - дистанційно. Уперше проведено міський фестиваль «Art-планета Z» для учнів мистецьких шкіл, який поєднує конкурсні змагання з різних напрямків мистецтва.

Учні та викладачі запорізьких мистецьких шкіл з успіхом виступали на регіональних, всеукраїнських та міжнародних мистецьких конкурсах, де посіли 1118 призових місць.

Станом на 01.09.2020 загальний контингент мистецьких шкіл становить 5453 учня (на 01.09.2019 - 5171 учнів). Охоплення дітей позашкільною освітою складає 8,0% від загального числа учнів, які навчаються у загальноосвітніх школах.

За 9 місяців 2020 року доходи від основної діяльності по галузі Культура склали 6931,9 тис.грн, що на 53,4% менше показників за аналогічний період 2019 року.

Продовжується реалізація міської програми розвитку бібліотек. На цей час завершено капітальний ремонт шостого бібліотечного закладу - Центральної міської дитячої бібліотеки, яка розташована в Олександрівському районі.

Всього в звітному періоді здійснено капітальні ремонти 15 об'єктів на загальну суму 9828,0 тис.грн. та поточні ремонти 27 об'єктів на 1773,0 тис.грн.

Підвідомчими закладами культури підготовлено та направлено 40 культурних проєктів для участі в конкурсах, які проводять донорські організації-грантодавці (Український культурний фонд, House of Europe,

Громадський бюджет м.Запоріжжя). На цей час отримано перемогу (Український культурний фонд) на суму 395,4 тис.грн. на проведення інклюзивної вистави «Разом за синім птахом».

У 20 дитячо-юнацьких спортивних школах, комунальних установах «Запорізький міський шаховий клуб «Думка», «Заводський районний фізкультурно-спортивний комплекс», «Міський фізкультурно-оздоровчий центр «Ратібор» та КП «Міський футбольний клуб «Металург» займається спортом 6715 дітей та підлітків, що на 2% більше, ніж торік.

Через обмеження, які були введені у зв'язку з пандемією, значно зменшилася кількість проведених спортивно-масових заходів та кількість завойованих медалей на змаганнях. Так, упродовж року проведено 35 (проти 87 торік) міських та районних спортивно-масових і фізкультурно-оздоровчих заходів з усіма верствами населення, в яких взяли участь близько 7,0 тис. осіб.

Вихованці міських дитячо-юнацьких спортивних шкіл гідно представляли місто в різних змаганнях, чемпіонатах, кубках і першостях та вибороли 1333 нагороди (проти 2312 торік) різного ґатунку в індивідуальному та командному заліках.

У м.Запоріжжі реалізуються усі державні програми соціального захисту населення. Упродовж 9 місяців 2020 року близько 33 тис. сімей отримували різні види державної соціальної допомоги.

Станом на 01.10.2020 на обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги, перебувало 198,234 тис.осіб.

Пільги та субсидії на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян надаються в грошовій готівковій та безготівковій формі.

Управління соціального захисту населення продовжують запроваджувати в роботі сучасні, новітні технології для створення комфортних умов для відвідувачів та умов праці для спеціалістів управління.

У 2020 році особливої уваги набув розвиток дистанційних форм обслуговування громадян та отримання консультацій в он-лайн режимі.

З цієї метою постійно оновлюється електронний сервіс «Соціальні послуги», який розміщено на сайті Запорізької міської ради. Активно використовуються сучасні програмні комплекси: «Санаторно-курортне лікування громадян пільгової категорії», «Електронна заява та декларація», «Електронний документообіг», «Електронний архів», «Облік технічних та інших засобів реабілітації», Реєстр учасників антитерористичної операції, Модуль попереднього запису на прийом. SMS-повідомлення про призначення різних видів державної соціальної допомоги, субсидій, пільг, забезпечення технічними засобами реабілітації тощо дає можливість громадянам своєчасно отримати необхідну інформацію, надати документи для призначення на наступний термін.

У районних управліннях соціального захисту населення запроваджено «Автоматизовану обробку звернень громадян», яка дозволяє відслідковувати

повноту, якість, всебічність відповідей на звернення та дотримання термінів надання відповідей на них.

Для забезпечення швидкого та зручного оформлення будь-якого виду державної допомоги та компенсації органи соціального захисту міста запровадили послугу із заповнення бланків заяв та декларацій за допомогою телефонного зв'язку.

За допомогою загальноміського багатоканального телефонного зв'язку 35 громадян можуть одночасно отримувати інформацію з питань соціального захисту без участі спеціалістів управлінь.

Для осіб з інвалідністю з вадами слуху в усіх управліннях працювала система «Сервіс УТОГ», що дає можливість спілкування за допомогою висококваліфікованих перекладачів жестової мови.

У місті реалізується Міська комплексна програма соціального захисту населення м.Запоріжжя, на виконання завдань якої за січень-вересень 2020 року спрямовано 34 141,2 тис.грн., що становить 59,7% від річного плану (57 160,32 тис.грн.).

Станом на 01.10.2020 матеріальну допомогу різного виду отримали понад 12 тис. громадян з числа дітей, осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та інших категорій населення, на загальну суму 18001,24 тис.грн. (67,2% від плану на рік).

За 9 місяців 2020 року матеріальну допомогу за особистими зверненнями в управлінні соціального захисту населення Запорізької міської ради та в районних управліннях на прожиття та лікування, у тому числі на поховання деяких категорій осіб, отримали 5674 особи. Адресну цільову допомогу отримали 4525 мешканців міста.

На соціальному обслуговуванні в структурних підрозділах Запорізького міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) знаходиться понад 4,50 тис.осіб, які потребують сторонньої допомоги.

На надання пільг на безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням, матеріальної допомоги для здійснення капітального ремонту будинків та квартир особам, які мають право на пільгу, безоплатний проїзд транспортом дальнього сполучення спрямовано 8 552,06 тис.грн.

Забезпечено безкоштовний проїзд одного з батьків 664 багатодітних родин у трамваях, тролейбусах та автобусах ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс».

Виплачено компенсацію близько 1,5 тис. фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам та дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги в сумі 3448,79 тис.грн. (74,1% від плану на рік).

На покращення матеріально-технічної бази відділень територіального центру, здійснення капітальних ремонтів, реконструкцій будівель тощо спрямовано 301,081 тис.грн.

Очікується завершити роботи по об'єкту «Капітальний ремонт благоустрою території та покрівлі будівлі територіального центру по вул.Рекордній, 9а»; планується розробити робочий проєкт на проведення капітального ремонту приміщень відділення комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Дніпровського району по вул.Малій, 3.

Крім того, здійснено поточний ремонт внутрішніх приміщень та елементів фасаду будівлі геріатричного стаціонару за адресою вул.М.Корищенка, 28а; завершено поточний ремонт коридору першого поверху та санвузла територіального центру по вул.Рекордній, 9а; завершено поточний ремонт внутрішніх приміщень відділення соціальної допомоги вдома та відділення комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Олександрівського району по вул.Дніпровській, 4.

У рамках конкурсу Громадського бюджету реалізовано проєкт «Створення безбар'єрного доступу до отримання соціальних послуг маломобільних груп населення», зокрема облаштовано пандус до приміщення Центру по вул.Рекордній, 34а (сума фінансування склала 55,00 тис.грн.).

На відшкодування витрат закладам за тимчасове перебування 188 внутрішньо переміщених осіб перераховано 530,39 тис.грн.

За рахунок коштів субвенції з Державного бюджету України в 2019 році проведено виплату грошової компенсації на придбання житла 30 дітям-сиротам. Чинним законодавством передбачено можливість здійснити купівлю житла дитиною-сиротою упродовж року з дня надходження коштів на її банківський рахунок.

Витрати на оформлення права власності на житло покладено на місцеві бюджети. Станом на 01.10.2020 вже придбано 28 квартир та за рахунок коштів бюджету міста проведено виплату одноразової адресної грошової допомоги на оформлення права власності на житло на загальну суму 306,79 тис.грн.

З метою забезпечення соціальним захистом дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах та розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в місті діє програма «Діти Запоріжжя».

Станом на 01.10.2020 сімейними формами виховання охоплено 959 дітей, що становить 89,5% (проти 87,0% у 2019 році) від загальної кількості осіб, які перебувають на обліку в службі (управлінні) у справах дітей міської ради. Упродовж 9 місяців, до сімейних форм виховання влаштовано 128 дітей, з них 25 усиновлено, встановлено опіку над 94 та влаштовано в прийомні сім'ї 9 дітей.

У звітному періоді створено 1 дитячий будинок сімейного типу із влаштуванням 10 дітей, на його розвиток надано одноразову допомогу в сумі 50,00 тис.грн.

Задля заохочення батьків-вихователів влаштовувати в родини дітей-сиріт та на часткову компенсацію витрат на комунальні послуги щомісяця надається адресна допомога на кожну дитину. Крім того, надається одноразова

адресна допомога на кожну дитину-сироту на часткову компенсацію витрат на оздоровлення.

У рамках Програми підтримки обдарованої молоді 627 осіб отримують матеріальну підтримку (за 9 місяців загальна сума становила 2,37 млн.грн.).

Відповідно до Цільової програми забезпечення молоді м.Запоріжжя житлом, продовжується надання пільгових довготермінових кредитів на придбання житла молодим запорізьким сім'ям та саодиноким молодим громадянам. За звітній період надано два кредити на загальну суму 1265,14 тис.грн. (проти 15 кредитів у січні-вересні 2019 року).

З дотриманням усіх необхідних норм щодо запобігання поширенню на території м.Запоріжжя коронавірусної хвороби COVID-19, організовано та проведено низку заходів, спрямованих на підтримку сім'ї та молоді міста. Всього за 9 місяців 2020 року проведено 19 заходів, в яких взяла участь 4161 особа (на 751,817 тис.грн.). Зокрема проведено: міський молодіжний захід «Запорізький спорт - будемо знайомі!», фізкультурно-спортивне свято «Спорт-шоп», заходи «Уїкенд Незалежності», «Шоу водних видів спорту «Weekend на Дніпрі», «Світ великих сердець», до Дня Матері, Дня Батька, Дня молоді тощо.

Ситуація на ринку праці міста залишається доволі напруженою. У Запорізькому міському центрі зайнятості упродовж січня-вересня 2020 року зареєструвалося 12439 осіб проти 6412 осіб в аналогічному періоді 2019 року. Станом на 01.10.2020 на обліку перебувало 7784 безробітних, з яких 6 239 осіб отримували допомогу по безробіттю.

Рівень працевлаштування зареєстрованих безробітних за 9 місяців 2020 року склав 15,1% (проти з 34,2% в аналогічному періоді 2019 року); 2460 осіб працевлаштовано за сприянням міської служби зайнятості; на одне вільне робоче місце претендувало 5 осіб (проти 2 осіб), наявність вільних робочих місць - 1 563 од. (на 172 од. менше).

Упродовж січня-вересня 2020 року 61 підприємство, організація, установа міста надали прогностні дані щодо масового вивільнення працівників з ініціативи роботодавця на 4034 особи.

Зниження темпів зростання економіки позначилося на купівельній спроможності номінальної заробітної плати. Темп зростання заробітної плати в місті значно уповільнився та за ІІІ квартал 2020 року становив 108,2% проти 17,3% в аналогічному періоді 2019 року.

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника в м.Запоріжжі за 9 місяців 2020 року становила 11 441,80 грн., що в 2,3 рази більше мінімальної заробітної плати (5 000,0 грн.) та в 5,2 рази прожиткового мінімуму для працездатної особи (2 197,0 грн.). Рівень заробітної плати по місту на 1,9% більше, ніж по Запорізькій області та на 2,2 % - ніж по Україні.

Загальна сума заборгованості виплати заробітної плати на 23 суб'єктах господарювання всіх форм власності станом на 01.09.2020 склала 119,20 млн.грн. проти 83,98 млн.грн. на 18 підприємствах станом на

01.01.2020. У порівнянні з початком року заборгованість збільшилася на 35,22 млн.грн. або на 42%; у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року зросла на 34,04 млн.грн. або на 40%.

На підприємствах державного сектору економіки заборгованість збільшилася на 27,15 млн.грн. та становила 43,78 млн.грн. Найбільшими боржниками в цьому секторі залишаються ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат» (21,39 млн.грн.), ЗДП «Кремнійполімер» (20,42 млн.грн.), ЗДП «Радіоприлад» (10,82 млн.грн.).

Заборгованість підприємств приватної форми власності станом на 01.09.2020 склала 22,19 млн.грн., що на 7,37 млн.грн. більше, ніж на початок року. Найбільшими боржниками є: Класичний приватний університет (13,79 млн.грн.), ПАТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» (1,09 млн.грн.).

У бюджетних установах, що фінансуються за рахунок бюджету міста відсутня прострочена заборгованість із виплати заробітної плати.

Завдяки вжитим спільним заходам (проведено 7 засідань міської та 20 районних комісій з питань погашення заборгованості із заробітної плати; направлено інформацію до правоохоронних органів по всіх підприємствах-боржниках; відвідано підприємства інспекторами праці з питань оформлення трудових відносин (102), з питань дотримання мінімальних державних гарантій, своєчасної та в повному обсязі оплати праці (53)) упродовж січня-вересня 2020 року погашено заборгованість із заробітної плати на загальну суму 104,97 млн.грн. Повністю погашено заборгованість на 5 підприємствах міста на загальну суму 7,57 млн.грн.

Упродовж 2020 року до бюджету міста надійшло 16,399 млн.грн. екологічного податку та 102,689 тис.грн. надходжень грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням природоохоронного законодавства.

За 9 місяців 2020 року на реалізацію природоохоронних заходів спрямовано 18,568 млн.грн.

Виконувалися заходи з реконструкції: напірного каналізаційного колектору КНС-24 від вул.Істоміна-Калинової до камери гасіння по вул.Новгородській; самопливного колектору каналізації Ду=800мм по вул.Новокузнецькій (ділянка № 2); системи каналізування о.Хортиця (Ділянка №1. Перемикання двох ниток напірного колектора КНС - 27 до напірного колектору ДОК «Чайка»)); роботи з розчистки русла б.Сука в районі Дослідної станції та русла р.Кабиця в Комунарському районі; заходи з озеленення міста та пропаганди охорони навколишнього природного середовища.

У місті проведено 4-й спеціалізований екологічний форум «Еко Форум-2020», у рамках якого Запорізька міська рада підписала два важливих документи в сфері екології та покращення стану навколишнього середовища. Зокрема, місто приєдналося до європейської ініціативи «Угода мерів щодо клімату та енергії», відповідно до якої Запоріжжя взяло на себе зобов'язання

до 2030 року на 30% скоротити викиди вуглекислого газу. Також міська влада підписала з промисловими підприємствами Угоду про спільні дії у сфері покращення стану довкілля у Запоріжжі.

Упродовж звітнього періоду тривала робота щодо залучення інвестиційних ресурсів у розвиток міста. Так, у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України» Запорізькою міською радою затверджено Угоди про передачу коштів позики між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України та Запорізькою міською радою в рамках проєкту «Комплексний проєкт з термомодернізації бюджетних будівель м. Запоріжжя»; затверджено Положення про тендерний комітет Запорізької міської ради для реалізації проєкту «Комплексний проєкт термомодернізації бюджетних будівель м. Запоріжжя», якій фінансується за рахунок коштів Європейського інвестиційного банку.

У рамках проєкту «Міський громадський транспорт в Україні» за рахунок кредитних коштів Європейського інвестиційного банку планується придбання 26 нових електробусів та 20 нових автобусів великої місткості. Необхідний пакет документів надано до Міністерства фінансів України, Європейського інвестиційного банку та Антимонопольного комітету України для прийняття висновків та відповідних рішень.

До проєкту «Реконструкція та модернізація 25 тягових перетворювальних підстанцій» включено наступні напрямки:

1. Реконструкція системи телеуправління, телевимірювання і телесигналізації - заміна старих електромеханічних пристроїв на новітню SCADA систему на базі сучасних промислових цифрових контролерів, високонадійних ліній зв'язку з можливістю резервування каналів зв'язку, використання новітніх програмних продуктів. Для підвищення надійності система SCADA розрахована на двоканальний зв'язок, що означає наявність основного і резервного каналів зв'язку - виділена лінія і/або GPRS канал зв'язку мобільного оператора.

2. Реконструкція тягових підстанцій із заміною на обладнання новітніх розробок (25 од.).

3. Заміна кабельних мереж, що обслуговують тягові підстанції. Реалізація цього проєкту дозволить створити умови безперебійної та сталої роботи електротранспорту міста, зменшити експлуатаційні витрати, підвищити безпечність пасажирських перевезень, знизити навантаження на довкілля міста. Станом на 01.10.2020 проєкт знаходиться на розгляді в Мінінфраструктури України.

У рамках проєктів цільових екологічних (зелених) інвестицій (виконання зобов'язань сторін Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату) планується реалізація проєктів за двома напрямками:

- встановлення індивідуальних теплових пунктів (ІТП) у будівлях житлової та бюджетної сфери (встановлення 100 ІТП на 97 об'єктах - 35 житлових будинків та 62 заклади освіти). Концерном «МТМ» направлено пакет

документів на Мінпаливенерго для погодження фінансування проєкту Мінфіном у 2020 році;

- придбання 10 нових електробусів для заміни дизельних автобусів ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс», 4 зарядних пристроїв для повільної зарядки, 2 пантографних зарядних станцій та виготовлення наліпок для маркування електробусів.

ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс» направлено пакет документів до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Міністерства фінансів України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України для погодження фінансування проєкту у 2020 році.

У рамках співпраці з Німецьким банком розвитку KfW виконавчий комітет Запорізької міської ради надав проєктну пропозицію за «Проєктом енергоефективності в муніципалітетах» («Енергоефективність у громадах») та відповідний пакет документів на розгляд Міністерства фінансів України.

У рамках програми бізнес-фінансування Danida Business Finance (DBF) і Nordik Environment Finance Corporation (NEFCO) розглядається можливість підготовки та впровадження проєктів «Будівництво цеху утилізації осаду після механічного зневоднення на центральних каналізаційних очисних спорудах Лівого берега ЦОС-1 м. Запоріжжя» та «Реконструкція та розширення центральних очисних споруд каналізації Правобережної частини (ЦОС-2) м. Запоріжжя».

За результатами проведених робіт компанія COWI підготувала ТЕО для Запорізької станції очищення стічних вод та мулу ЦОС-1. Замовником виконаних робіт є фінансова компанія DSIF (Данія), компанія NEFCO є потенційним інвестором із залучення кредитних коштів для реалізації реконструкції ЦОС-1. Розроблене попереднє ТЕО може бути використане для можливої подальшої підготовки та реалізації інвестиційного проєкту з реконструкції очисних споруд ЦОС-1.

У рамках співробітництва з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) між комунальними підприємствами міста та IFC ведеться детальне обговорення перспективних напрямків співробітництва, проводяться онлайн-конференції та зустрічі з робочою групою консультантів.

У червні-липні 2020 року проведено відкриті торги із закупівлі енергосервісу для 39 закладів освіти. У вересні по 32 закладах укладено енергосервісні договори з переможцями торгів на загальну суму 55,958 млн.грн.

Базу потенційних бюджетних установ для ЕСКО-механізму розміщено на веб-сайтах Запорізької міської ради та Запорізької облдержадміністрації.

За енергосервісними договорами будуть запроваджені енергоефективні заходи: встановлення індивідуальних теплових пунктів (ІТП) із системою диспетчеризації та віддаленого управління і контролю, надання послуг з енергосервісу.

За рахунок залучених інвестицій планується отримати економію теплової енергії в середньому на 36%. Очікуване загальне скорочення витрат закладів на комунальні послуги складає 62,423 млн.грн.

Четвертий рік поспіль здійснюється моніторинг споживання енергетичних ресурсів бюджетними установами міста.

У звітному періоді через пандемію коронавірусу COVID-19 знижено обсяги виробництва ПАТ «Запоріжсталь», тому вторинне тепло від підприємства для забезпечення гарячого водопостачання районів міста в міжопалювальний період використовувалося лише з 27.07.2020 по 30.09.2020. Обсяг заміщення (вивільнення) природного газу склав 2,670 млн. м. куб., зменшення викидів парникових газів у навколишнє середовище – 1,7%.

Техногенне навантаження в місті одне із найбільших в Україні. Продовжують мати місце загрози, пов'язані із виникненням й поширенням пандемії, викликані гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом, та подіями на тимчасово-окупованих територіях України.

Упродовж 9 місяців 2020 року Запорізькою міською рятувально-водолазною службою (ЗМРВС) проведено 1653 виходи плавзасобів з рятувальниками в зони відповідальності, врятовано та надано допомогу на воді 143 особам, проводиться періодичне очищення дна Центрального та Правобережного пляжів.

Комунальною спеціальною воєнізованою аварійно-рятувальною службою (КСВАРС) виконано 472 різні аварійно-рятувальні роботи, попереджена загибель та травмування 131 особи, 8 разів проведено поточну демеркурізацію (зібрано 144 гр ртуті та оброблено 27 кв.м службових та житлових приміщень).

На обслуговування визначених потенційно небезпечних об'єктів (незалежно від їх форм власності та господарювання), несення служби в режимі постійної готовності та надання допомоги потерпілим при виникненні надзвичайної ситуації спрямовано 6374,841 тис.грн., що складає 76% від запланованих видатків на рік (виконавець - КСВАРС).

Забезпечено безпечні умови відпочинку населення на водних об'єктах, на що спрямовано 7716,213 тис. грн. (75% від запланованих видатків на рік (виконавець - ЗМРВС).

В умовах затверджених заходів з боку держави та місцевої влади стосовно підтримки платників податків малого та великого бізнесу, згідно з якими запроваджено низку податкових преференцій щодо звільнення від сплати місцевих податків, розстрочення платежів, незастосування штрафних санкцій, списання пені тощо, бюджет міста втратив значні ресурси наповнення доходів (понад 330,0 млн.грн.).

Обсяг доходів бюджету міста станом на 01.10.2020 склав 5427,0 млн.грн., у т.ч. доходи загального фонду - 4376,9 млн.грн., спеціального - 125,4 млн.грн. та офіційні трансферти - 924,7 млн.грн. У порівнянні з

аналогічним періодом 2019 року власні доходи (без урахування трансфертів) збільшилися лише на 2,5% або на 109,2 млн.грн. (у 2017 році - на 23,5% або на 876,8 млн.грн., у 2018 році - на 14,3% або на 658,9 млн.грн., у 2019 році - на 13,3% або на 701,0 млн.грн.).

Доходи загального фонду зросли на 3,8% або на 160,0 млн.грн. Найбільшими його джерелами залишаються податок на доходи фізичних осіб (2720,8 млн.грн. або 62,2%), плата за землю (619,8 млн.грн. або 14,2%), єдиний податок (553,4 млн.грн. або 12,6%) та акцизний податок (244,0 млн.грн. або 5,6%).

Сповільнення росту економіки та, як наслідок, уповільнення зростання заробітної плати призвело до зниження надходжень податку на доходи фізичних осіб. Порівняно з показником відповідного періоду минулого року надходження цього податку збільшилися лише на 0,9% або на 24,1 млн.грн. (при цьому за останні декілька місяців позитивне сальдо досягнуто вперше).

На надходження від бюджетовизначальних підприємств припадає 43,4% сплаченого до бюджету міста податку на доходи фізичних осіб. Через складні економічні умови на багатьох провідних підприємствах металургії та машинобудування залишається нестабільна ситуація (відбувається призупинення виробництва, вимушене припинення роботи (простій), згорання потужностей, встановлення режиму неповного робочого часу, скорочення чисельності працюючих тощо).

Надходження плати за землю зменшилися на 57,1 млн.грн. або на 8,4%, що в основному пов'язано із застосуванням більшістю землекористувачів норми Закону України, згідно з якою не нараховувалася та не сплачувалася за березень поточного року плата за земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, в т.ч. на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб. Сума втрат склала 51,6 млн.грн., у т.ч. по земельному податку - 20,4 млн.грн. та орендній платі за землю - 31,2 млн.грн.

Загальна сума надходжень до бюджету міста за 9 місяців 2020 року від відчуження комунального майна становить 33,896 млн.грн., що в 5 разів більше, ніж за аналогічний період 2019 року (6,676 млн.грн.) у тому числі від приватизації комунального майна – 31,783 млн.грн.

Видатки бюджету міста за 9 місяців 2020 року склали 5 606,7 млн.грн., у т.ч. з загального фонду - 4 783,0 млн.грн. або 98,6% планових показників на відповідний період, спеціального - 823,7 млн.грн. До державного бюджету перераховано реверсної дотації в сумі 358,1 млн.грн., що відповідає плановим показникам.

Загальний обсяг видатків бюджету міста за останні роки має тенденцію до зменшення через зменшення обсягів трансфертів з бюджетів інших рівнів.

Як і в попередні роки, бюджет міста в 2020 році зберігає соціальну спрямованість, тому першочерговими завданнями при виконанні бюджету міста було забезпечення фінансовим ресурсом видатків соціального характеру. Так, за рахунок надходжень до загального фонду бюджету на заробітну плату з

нарахуваннями використано 2 400,8 млн.грн., придбання медикаментів - 50,5 млн.грн., продуктів харчування - 51,0 млн.грн., соціальний захист та соціальне забезпечення - 127,3 млн.грн., оплату енергоносіїв та комунальних послуг - 162,5 млн.грн.

Видатки за незахищеними статтями проведено в сумі 2 096,9 млн.грн., у т.ч. з загального фонду бюджету міста - 1 273,2 млн.грн. або 70,4% планових показників, спеціального - 823,7 млн.грн. У складі спеціального фонду бюджету міста видатки бюджету розвитку склали 730,0 млн.грн. (планові показники звітного періоду виконано на 64,4%), за рахунок цільових фондів - 17,7 млн.грн. (31,3%), власних надходжень бюджетних установ - 76,0 млн.грн.

На забезпечення функціонування та розвиток установ соціально-культурної сфери спрямовано 2 722,4 млн.грн., що становить майже 49,0% загального обсягу витрат бюджету міста, з яких на освіту - 1 986,4 млн.грн., охорону здоров'я - 516,6 млн.грн., культуру та фізичну культуру і спорт - 169,3 млн.грн., установи соціального захисту - 50,1 млн.грн. На реалізацію міських програм соціального захисту витрачено 47,7 млн.грн. Видатки бюджету міста на житлово-комунальне та дорожнє господарство склали 1 298,2 млн.грн, на розвиток транспортної галузі - 589,6 млн.грн.

На заходи з запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-2019) та надання медичної допомоги хворим у разі потреби з бюджету міста на придбання апаратів штучної вентиляції легенів, наркозно-дихальних апаратів, кисневих концентраторів та УЗД легенів, аналізаторів крові, засобів індивідуального захисту, медикаментів, тестів, деззасобів тощо при запланованому річному обсязі 103,5 млн.грн. за звітний період витрачено 89,6 млн.грн.

У рамках дії Меморандуму про співпрацю між Федерацією канадських муніципалітетів (ФКМ), що впроваджує проєкт «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС), з метою здійснення заходів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусної інфекції м. Запоріжжю надано захисні екрани, засоби індивідуального захисту та дезінфекційні засоби (антисептики, рукавички, маски тощо) загальною вартістю 391,504 тис.грн.

У поточному році за погодженням з Міністерством фінансів України здійснено місцеве запозичення в сумі 500,0 млн.грн. строком на 5 років, з пільговим періодом - 12 місяців та можливістю дострокового погашення, відсотковою ставкою - 17,5% річних. Погашення основної суми боргу розпочнеться з 2021 року. Метою запозичення є залучення коштів для фінансування видатків бюджету розвитку міста, спрямованих на створення, приріст, оновлення стратегічних об'єктів довгострокового користування та об'єктів, спрямованих на задоволення інтересів мешканців міста, зокрема, видатків на розвиток аеропорту, дорожньої, житлово-комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально-технічної бази установ та комунальних підприємств міста тощо.

За результатами аналізу економічних та фінансових показників діяльності міста за 2019 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, наявної в розпорядженні комунальної власності рейтинговим агентством «Кредит-Рейтинг» м.Запоріжжя місту оновлено кредитний рейтинг на рівні uaAA-, прогноз «стабільний», рейтинг інвестиційної привабливості uaINV4 (високий рівень). Зазначене свідчить про високу кредитоспроможності міста.

У 2020 році міжнародне рейтингове агентство «Fitch Ratings» присвоїло місту довгостроковий рейтинг дефолту емітента (РДЕ) в іноземній та національній валюті на рівні «В» із «Стабільним» прогнозом та короткостроковий РДЕ в іноземній валюті «В».

На території м.Запоріжжя здійснюють фінансово-господарську діяльність 33 комунальних підприємства, які підпорядковані відповідним структурним підрозділам міської ради, та 28 комунальних некомерційних підприємств галузі охорони здоров'я.

Станом на 01.10.2020 до бюджету міста комунальними підприємствами перераховано: 123,2 млн.грн. податку на прибуток, що на 93,6 млн.грн. (в 4,2 рази) більше, ніж за відповідний період минулого року та 1,8 млн.грн. частки (частини) прибутку.

За 9 місяців 2020 року загальний дохід комунальних підприємств міста (з урахуванням роботи комунальних некомерційних підприємств) становив 5382,7 млн.грн., у т.ч. комунальних - 4015,8 млн.грн, комунальних некомерційних - 1366,9 млн.грн.

Фінансовим результатом роботи всіх підприємств комунальної власності міста за 9 місяців 2020 року є прибуток у розмірі 689,9 млн.грн.

Прибуток у розмірі 732,1 млн.грн. отримало 41 комунальне підприємство міста, збиток 14 підприємств склав 42,2 млн.грн., фінансовий результат роботи 6 підприємств - «0».

Концерном «Міські теплові мережі» отримано прибуток у розмірі 559,4 млн.грн., що пов'язано з списанням штрафних санкцій НАК «Нафтогаз України» та наданням фінансової допомоги з бюджету міста.

Збиток підприємства «Запоріжелектротранс» сягнув 24,5 млн.грн. Основні причини: недоотримання доходів від перевезення платної категорії пасажирів у зв'язку з введенням з 17.03.2020 карантину з метою запобігання зростання захворюваності на COVID-19.

На підприємствах комунальної власності міста працює 20,4 тис.осіб (10,2 тис. - на комунальних та 10,2 тис. - на комунальних некомерційних), фонд оплати праці яких за 9 місяців 2020 року становив 1684,3 млн.грн., середня заробітна плата - 9175,6 грн. (10618,2 грн. - на комунальних та 7724,8 грн. - на комунальних некомерційних).

У січні-вересні 2020 року через електронну систему Prozorro замовниками (розпорядниками усіх рівнів) оголошено 14722 закупівлі на очікувану вартість 4500,117 млн.грн., що на 57,9% більше кількості

оголошених закупівель, ніж за відповідний період 2019 року. Фактично завершено 13124 закупівлі (або 89,2% від оголошених), укладено 13312 договорів на загальну суму 2351,435 млн.грн. Економія коштів склала 131,223 млн.грн. (або 6,8 % від очікуваної вартості завершених закупівель).

Інформацію підготовлено на підставі даних Головного управління статистики у Запорізькій області

II. Мета, завдання, заходи економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік

Основна мета Програми економічного і соціального розвитку м. Запоріжжя на 2021 рік - реалізація комплексної системи заходів, спрямованих на забезпечення умови для економічного та інвестиційного розвитку міста, збереження робочих місць та добробут населення в умовах поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

На 2021 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 у місті;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;
- створення умов для покращання довкілля та ресурсозбереження.

1. Створення умов для підприємництва та креативної економіки

1.1. Промисловість та інвестиційний розвиток

Промисловий комплекс - це двигун розвитку міста. Промисловість міста має місцеве та регіональне значення, орієнтована на забезпечення місцевих потреб. Завдяки роботі промислового комплексу наповнюються бюджети міста та країни, що в свою чергу дає можливість фінансувати важливі напрямки життєдіяльності міста зокрема та країни в цілому.

Незважаючи на світову кризу, промисловість міста продовжує функціонувати, впроваджувати антикризові програми та докладати зусиль на збереження трудового колективу.

Основу промислового комплексу міста складають 290 підприємств. Пріоритетними галузями промисловості є металургія, машинобудування, харчова промисловість та енергетика.

Пріоритети

- підтримка наявних та нарощування виробничих потужностей;
- захист вітчизняного виробника;
- збереження наявних та створення нових робочих місць;

- залучення інвестицій у всі сфери економічної діяльності міста.

Проблемні питання

- висока вартість енергетичних ресурсів та незадовільна платіжна дисципліна споживачів електричної енергії;
- дефіцит залізничного рухомого складу;
- дефіцит сировинної бази для промислових підприємств міста;
- неефективна структура експорту. Експортується сировина або напівфабрикати (вироби чорної металургії, кокс), а не готова продукція з високою доданою вартістю;
- дефіцит кваліфікованої робочої сили для потреб промисловості;
- фінансово-економічна криза, спричинена COVID-19 та обмеження вільної торгівлі.

Цілі та завдання

- модернізація та забезпечення сталого розвитку виробничо-експортного потенціалу промислового сектора;
- модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу;
- стимулювання розвитку інноваційно-орієнтованих промислових підприємств;
- науково-технічне співробітництво із зарубіжними країнами, в тому числі у формі консалтингу, лізингу тощо;
- захист внутрішнього виробника шляхом просування продукції промислового комплексу міста на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- стимулювання внутрішнього попиту за допомогою муніципального замовлення, безпосередньої фінансової участі в реалізації проєктів, які матимуть суттєвий економічний і соціальний ефект для міста;
- розширення зовнішньоекономічних зв'язків міста, нарощування обсягів експорту до ЄС.

Очікувані результати

- обсяг реалізованої промислової продукції по місту в 2021 році прогнозується на рівні 145,9 млрд.грн. (на 12,2% більше в порівнянні з очікуваним виконанням у 2020 році);
- зростання експорту товарів на 6,4% до очікуваного виконання в 2020 році;
- збільшення обсягів імпорту товарів на 30,1% до очікуваного виконання в 2020 році.

1.2. Підприємництво та регуляторна діяльність Пріоритети

- покращення місцевого бізнес-клімату, підтримка підприємницької ініціативи, підтримка інноваційної та експортної галузі підприємництва.

Проблемні питання

- негативні наслідки карантинних обмежень для певних галузей економіки;
- надмірний контроль відносно малого та середнього підприємництва (далі- МСП) з боку контролюючих органів;
- обмежений доступ до фінансування для МСП.

Цілі та завдання

- проведення передбачуваної та обґрунтованої регуляторної політики щодо МСП;
- налагодження системного діалогу з бізнес-об'єднаннями МСП;
- полегшення доступу МСП до фінансових ресурсів;
- підвищення професійного рівня обізнаності суб'єктів МСП шляхом проведення тренінгів, навчань тощо;
- забезпечення ефективного регуляторного середовища та проведення відстежень результативності регуляторних актів;
- проведення навчань з питань здійснення державної регуляторної політики органами місцевого самоврядування;
- залучення місцевих соціальних підприємств до участі у виставкових та масових заходах.

Очікувані результати

- збільшення кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- збільшення кількості найманих працівників на малих та середніх підприємствах;
- зростання середньомісячної заробітної плати працівників малих підприємств;
- покращення місцевого-бізнес клімату та ефективна реалізація державної регуляторної політики;
- покращення кваліфікаційної спроможності фахівців виконавчих органів міської ради з питань застосування законодавства про державну регуляторну політику;
- підтримка та популяризація соціального підприємництва у м. Запоріжжі.

1.3. Система надання адміністративних послуг

Пріоритети

- забезпечення прозорості та спрощення процедури отримання адміністративних послуг.

Проблемні питання

- зволікання деяких територіальних органів центральних органів виконавчої влади передачі повноважень з надання адміністративних послуг до органів місцевого самоврядування;
- неналежна якість інформаційних карток у деяких суб'єктів надання адміністративних послуг.

Цілі та завдання

- запровадження адміністративних послуг, які користуються найбільшим попитом у громадян міста, в тому числі послуг Державної міграційної служби, послуг соціального характеру та інших;
- збільшення переліку послуг у сфері реєстрації актів цивільного стану;
- впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процедурі надання послуг;
- втілення інноваційних та забезпечення єдиних стандартів надання адміністративних послуг;
- проведення тренінгів для адміністраторів філій центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) з питань толерантної поведінки з суб'єктами звернень, культури ділового спілкування, стресостійкості.

Очікувані результати

- запровадження адміністративних послуг, які користуються найбільшим попитом у громадян міста;
- підвищення якості надання послуг суб'єктам звернень;
- мінімізація кількості візитів суб'єктів звернень до ЦНАП;
- зменшення часових витрат на отримання інформації про адміністративні послуги;
- підвищення кваліфікаційного рівня та комунікабельності адміністраторів ЦНАП.

1.4. Розвиток ринкової інфраструктури

Пріоритети

- забезпечення подальшого розвитку ринкових відносин на споживчому ринку.

Проблемні питання

- зниження купівельної спроможності населення;
- наявність несанкціонованої торгівлі;
- недостатня обізнаність кадрів щодо вимог чинного законодавства у даній сфері.

Цілі та завдання

- забезпечення реалізації державної політики у сфері обслуговування, спрямованої на подальший розвиток підприємницької діяльності та задоволення потреб мешканців міста у товарах та послугах відповідно до діючих стандартів;
- проведення ярмаркових заходів з продажу продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції власного виробництва безпосередньо від товаровиробників за доступними цінами;
- сприяння впровадженню сучасних форм і методів обслуговування населення.

Очікувані результати

- збільшення обсягів товарообороту підприємств роздрібної торгівлі;
- розвиток сервісної інфраструктури для суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- скорочення частки неформальних ринків за рахунок переведення торгуючих на узаконені ринки.

1.5. Розвиток туристичної галузі

Пріоритети

- сприяння розвитку туристичної інфраструктури міста;
- продовження роботи над розвитком внутрішнього та міжнародного туризму;
- активна промоційна кампанія у засобах масової інформації та соціальних мережах;
- популяризація туристичних дестинацій міста;
- продовження роботи над розширенням арсеналу туристичних продуктів;
- продовження розвитку подієвого туризму, з метою формування позитивного іміджу про м. Запоріжжя.

Проблемні питання

- відсутність єдиної системи моніторингу та збору статистичних даних про туристичну сферу;
- недосконала система ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності;
- питання інклюзії;
- низький рівень діджиталізації туристичної сфери.

Цілі та завдання

- впровадження інноваційних маркетингових рішень у розвиток туристичної сфери;
- розвиток партнерських відносин серед учасників туристичної сфери;
- покращення іміджу Запоріжжя;
- збільшення кількості туристів з цільових ринків;
- розвиток ділового туризму.

Очікувані результати

- зростання туристичного потоку;
- зростання туристичного збору;
- покращення якості надання послуг у сфері індустрії гостинності;
- збільшення кількості якісних туристичних продуктів.

2. Створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики

2.1. Житлове господарство

Пріоритети

- підтримка задовільного технічного стану житлового фонду м. Запоріжжя;
- підвищення ефективності та надійності функціонування житлово-комунального господарства.

Проблемні питання

- зношеність житлового фонду та внутрішньобудинкових мереж;
- постійне зростання вартості енергоносіїв та тарифів на житлово-комунальні послуги внаслідок цього - погіршення платоспроможності споживачів;
- обмеженість фінансових ресурсів на впровадження енергоефективних технологій та обладнання;
- велика кількість багаторічних зелених насаджень на прибудинкових територіях житлових будинків міста, які досягли граничної вікової межі, потребують знесення або омолодження.

Цілі та завдання

- забезпечення ефективного управління житловим фондом, залучення до управління та обслуговування житлового фонду суб'єктів підприємницької діяльності, як фізичних, так і юридичних осіб;
- забезпечення населення якісними житлово-комунальними послугами;
- технічне переоснащення комунальних підприємств;
- продовження роботи зі створення та функціонування ОСББ, як ефективного власника житла;

- забезпечення ефективної роботи підвідомчих комунальних підприємств;
- проведення в межах виділених асигнувань комплексу робіт з утримання та ремонту житлового фонду, в т.ч. робіт з енергозбереження;
- реконструкція та будівництво мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій;
- подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень міста;
- реалізація заходів з енергоефективності з використанням сучасних інноваційних технологій, раціональне використання енергоресурсів у житлово-комунальному господарстві;
- посилення системи контролю за використанням енергоресурсів.

Очікувані результати

- поліпшення стану житлового фонду та прибудинкових територій;
- технічне переоснащення комунальних підприємств;
- запровадження передової техніки і технологій, спрямованих на підвищення якості робіт, економію матеріалів, енергоресурсів;
- зменшення ризику виникнення аварійних ситуацій у системах життєзабезпечення та на інженерних спорудах міста;
- економія енергоресурсів через впровадження енергозберігаючих заходів;
- сприяння ефективному управлінню житловим фондом міста;
- створення нових ОСББ та передача будинків в управління ОСББ.

2.2. Благоустрій міста

Пріоритети

- забезпечення комплексного благоустрою території міста та розвитку інфраструктури у сфері дорожнього, мостового та зеленого господарства, безпека дорожнього руху та зовнішнє освітлення міста.

Проблемні питання

- понаднормативна зношеність дорожнього покриття, конструктивних елементів мостів та шляхопроводів, збільшення навантажень та інтенсивності дорожнього руху на вулично-шляховій мережі міста, відсутність об'їзних шляхів, перезволоження основи дорожнього одягу, зношеність елементів облаштування вулиць і доріг, у тому числі інженерних мереж зливової каналізації, засобів регулювання дорожнього руху та зелених насаджень;
- недостатня освітленість вулиць та доріг, що сприяє зростанню кількості дорожньо-транспортних пригод, погіршенню криміногенної ситуації та санітарного стану вулиць і доріг міста;
- значна кількість багаторічних зелених насаджень, які досягли граничної вікової межі та потребують знесення або омолодження;

- відсутність достатньої кількості вільних земель під розміщення місць для поховання;
- застаріла спеціальна техніка на комунальних підприємствах галузі, строк експлуатації якої закінчується та, відповідно, недостатня кількість нової техніки.

Цілі та завдання

- поліпшення експлуатаційної придатності вулиць і доріг, заміна зношених інженерних мереж зливової каналізації, забезпечення безперебійної роботи дорожньо-транспортної інфраструктури міста, безпеки руху транспорту та пішоходів;
- забезпечення безпеки дорожнього руху, відновлення та встановлення нових світлофорних об'єктів, відновлення дорожньої розмітки та дорожніх знаків;
- відновлення роботи непрацюючих мереж зовнішнього освітлення, покращення якості їх обслуговування та забезпечення безперебійної роботи;
- розвиток озеленення на територіях загального користування та зонах відпочинку мешканців міста, утримання міських фонтанів, пляжів, громадських туалетів;
- утримання міських кладовищ та поточний ремонт їх елементів;
- технічне переоснащення та забезпечення ефективної роботи підвідомчих комунальних підприємств.

Очікувані результати

- здійснення реконструкції та капітального ремонту вулично-шляхової мережі міста для покращення технічного стану доріг міста та мостових споруд;
- створення належних умов безпеки руху на дорогах та сучасних елементів дорожнього сервісу;
- забезпечення освітлення стратегічно важливих об'єктів міста, таких як мости, магістралі міста, соціально-культурні та архітектурно-знакові споруди;
- розвиток та збереження технічно справного стану, підвищення експлуатаційних якостей та продовження строків служби усіх елементів благоустрою;
- покращення загального зовнішнього вигляду міста.

2.3. Розвиток транспортної інфраструктури

Пріоритети

- забезпечення якісного транспортного обслуговування мешканців та подальший розвиток транспортної інфраструктури м.Запоріжжя.

Проблемні питання

- невідповідність встановлених тарифів собівартості перевезення 1 пасажир (платного та пільгового);
- недосконалість механізму збирання проїзної плати;
- високий рівень зносу рухомого складу електротранспорту, необхідність реконструкції тягових підстанцій та контактної мережі електротранспорту, капітального ремонту окремих ділянок трамвайного шляху;
- складна ситуація в авіаційній галузі, яка викликана пандемією COVID-19, закриття кордонів та обмеження польотів;
- підписання Угоди про спільний авіаційний простір з ЄС для збільшення кількості польотів та пасажирських перевезень;
- сезонність польотів;
- відновлення колишнього авіатрафіку як всередині України так і за кордон.

Цілі та завдання

- оновлення рухомого складу муніципального транспорту (трамваїв, тролейбусів, автобусів);
- впровадження безготівкової системи оплати проїзду в муніципальному транспорті;
- модернізація тягових перетворювальних підстанцій, трамвайної колії та контактної мережі;
- встановлення інформаційних табло на зупинках транспорту та збільшення ефективності пасажирських перевезень;
- будівництво та реконструкція основних об'єктів аеропорту;
- забезпечення сертифікаційної придатності аеродрому, забезпечення безпеки польотів, збільшення кількості обслуговуючих авіаліній;
- благоустрій автостоянок, встановлення автоматичних систем КПП, організація платних паркувальних майданчиків.

Очікувані результати

- покращення транспортного обслуговування мешканців міста шляхом підвищення рівня безпеки пасажирського транспорту, доступності транспорту для осіб з обмеженими можливостями, удосконалення та розширення транспортної мережі;
- мінімізація витрат на проведення ремонту техніки, загального зносу основних засобів до рівня, який забезпечує надійність та безпеку пасажирських перевезень;
- збільшення обсягу перевезень пасажирів електротранспортом;
- запровадження електронного квитка надасть можливість дозволить створити сприятливі умови для безготівкової оплати проїзду пасажирями в комунальному транспорті;
- придбання нових електробусів із супутньою інфраструктурою дозволить зменшити кількість викидів та поліпшити екологічну ситуацію;

- збільшення ефективності пасажирських перевезень;
- легалізація роботи усіх автостоянок міста;
- забезпечення безпеки польотів та сертифікаційної придатності аеродрому, збільшення кількості обслуговуючих авіаліній.

3. Створення умов для високої якості життя

3.1. Охорона здоров'я

Пріоритети

- надання медичних послуг з первинної медичної допомоги населенню;
- забезпечення закладів другого рівня надання медичної допомоги лікарськими засобами та виробами медичного призначення;
- забезпечення лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет;
- забезпечення розвитку ендопротезування великих суглобів;
- створення умов для покращення надання якісної медичної допомоги ветеранам війни в медичних закладах (установах) охорони здоров'я;
- впровадження доплат працівникам закладів охорони здоров'я, які безпосередньо зайняті у ліквідації епідемії, здійсненні заходів з запобігання поширенню та лікуванні пацієнтів із випадками гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 згідно з діючим законодавством;
- покращення та оновлення матеріально-технічної бази медичних закладів;
- впровадження реформ системи охорони здоров'я в діяльність закладів охорони здоров'я;
- створення телемедичної системи міста з інтеграцією її в єдиний медичний простір регіону та країни тощо;

Проблемні питання

- укомплектування медичних закладів (установ) кваліфікованими медичними кадрами;
- створення належних умов для надання медичної допомоги;
- зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я;
- подальший розвиток системи E-health та електронного документообігу у всіх медичних закладах;
- розвиток сучасної системи надання медичної допомоги матерям та дітям, направлений на зниження материнської та малюкової смертності;
- вдосконалення надання спеціалізованої медичної допомоги шляхом подальшого зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я вторинного рівня;
- створення телемедичної системи міста з інтеграцією її в єдиний медичний простір регіону та країни.

Цілі та завдання

- оптимізація мережі сімейних амбулаторій, в т.ч. відокремлених, подальший розвиток інституту сімейної медицини в умовах нового механізму фінансування;
- укомплектування медичних закладів (установ) кваліфікованими медичними кадрами;
- зміцнення матеріально-технічної бази центрів ПМСД шляхом модернізації існуючих амбулаторій загальної практики-сімейної медицини та оснащення Центрів ПМСД у відповідності до табелю оснащення;
- розвиток сучасної системи надання медичної допомоги матерям та дітям, направлений на зниження материнської та малюкової смертності;
- проведення активних заходів з раннього виявлення захворювань, насамперед соціальнонебезпечних: онкологічних, туберкульозу, СНІДу, серцево-судинних;
- вдосконалення надання спеціалізованої медичної допомоги:
 - зміцнення матеріально-технічної бази амбулаторно-поліклінічних підрозділів закладів охорони здоров'я вторинного рівня за рахунок придбання медичного обладнання: сучасних рентгенівських діагностичних комплексів, апаратів ультразвукової діагностики, апаратів штучної вентиляції легенів, ендоскопічних обладнань тощо;
 - широкий розвиток стаціонарозамісних технологій (стаціонари з ліжками денного перебування, денні стаціонари поліклінік та стаціонари вдома);
 - здійснення капітальних ремонтів та реконструкцій будівель закладів охорони здоров'я.
- по підпорядкованих комунальних некомерційних підприємствах:
 - надання первинної медичної допомоги та здійснення управління медичним обслуговуванням населення, що постійно проживає на території міста Запоріжжя, але не обмежуючись вказаним населеним пунктом, а також вжиття заходів з профілактики захворювань населення та підтримки громадського здоров'я;
- впровадження реформ системи охорони здоров'я в діяльність закладів охорони здоров'я:
 - розвиток єдиного медичного простору, проведення спеціалізації та визначення профілів надання медичної допомоги для кожного закладу вторинної медичної допомоги;
 - використання інформаційно-комунікаційних технологій в медичних закладах міста;
 - подальший розвиток системи E-health, електронного документообігу в медичних закладах міста;
 - продовження фінансування медичних закладів в рамках реалізації програми медичних гарантій медичного обслуговування населення шляхом укладення договорів з Національною службою здоров'я України (НСЗУ);

- дотримання права пацієнта на вільний вибір закладу охорони здоров'я та лікаря для отримання медичних послуг.
- створення телемедичної системи міста з інтеграцією її в єдиний медичний простір регіону та країни:
 - формування телемедичної інфраструктури на базі закладів охорони здоров'я міста;
 - програмно-технічне оснащення телемедичних кабінетів закладів охорони здоров'я міста;
 - кадрове забезпечення функціонування телемедичної системи;
 - розроблення заходів з поступової інтеграції телемедичної системи в загальну телемедичну інфраструктуру України;
- по підпорядкованих комунальних підприємствах:
 - забезпечення жителів міста якісними, сертифікованими лікарськими засобами;
 - збільшення товарообігу комунального підприємства «Примула» шляхом забезпечення лікарськими засобами та виробами медичного призначення бюджетних установ та закладів (в т.ч. і шляхом реімбурсації);
 - розвиток діяльності підприємств, пов'язаної з виготовленням лікарських засобів в умовах аптеки; поліпшення якості та економічної доступності медикаментозного забезпечення населення,
 - задоволення потреб пацієнтів в стоматологічних послугах, — впровадження сучасних методів стоматологічного лікування.

Очікувані результати

- підвищення доступності первинної медичної допомоги, ефективність і своєчасність діагностики найбільш поширених захворювань;
- забезпечення медичних закладів міста медикаментозними засобами та виробами медичного призначення для надання медичної допомоги, в т.ч. інвалідів;
- забезпечення продуктами лікувального харчування дітей, хворих на фенілкетонурію, імуносупресорами — хворих з пересадженими органами, ферментними препаратами — хворих на муковісцедоз, пероральними цукрознижуючими препаратами — хворих на цукровий діабет II типу;
- забезпечення медикаментами та обладнанням реанімаційних відділень дитячих лікарень та лікарень інтенсивного лікування;
- стабілізація показника малюкової смертності на рівні до 6,0‰ (з урахуванням зниження загальної кількості пологів по місту);
- підвищення показника виявлення при профілактичних оглядах онкологічної патології до 35,0%;
- підвищення якості медичної допомоги.

3.2. Освіта

Пріоритети

- розвиток системи дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти м. Запоріжжя відповідно до потреб та запитів громади щодо доступної якісної освіти в умовах реформування освітньої галузі України, яка забезпечує повноцінний розвиток кожної дитини і її успішну інтеграцію в українське суспільство та європейську спільноту, ефективне і раціональне використання бюджетних коштів;
- розвиток простору нових можливостей Нової української школи;
- реалізація права дітей на доступність і безоплатність дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти у межах державних вимог до їх змісту, рівня й обсягу, надання їм якісної освіти;
- забезпечення функціонування та розвитку відповідного освітнього середовища для дітей з особливими потребами шляхом подальшого впровадження інклюзивного та інтегрованого навчання в закладах дошкільної, загальної середньої освіти.

Проблемні питання

- створення умов з протипожежної безпеки у відповідності до вимог чинного законодавства;
- перевищення показників наповнюваності груп у закладах дошкільної освіти;
- здійснення капітальних ремонтів та реконструкцій окремих будівель закладів дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти міста.

Цілі та завдання

- продовження роботи з формування оптимальної мережі закладів загальної середньої, позашкільної, дошкільної освіти відповідно до потреб населення;
- створення сучасного освітнього простору у закладах освіти міста.

Очікувані результати

- формування оптимальної мережі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти міста;
- задоволення потреб мешканців міста у отриманні дітьми якісної дошкільної освіти;
- покращення якості провадження освітньої діяльності;
- створення умов для безпечного перебування дітей в закладах освіти міста.

3.3. Культура

Пріоритети

- реалізація державної політики у сфері культури і мистецтв, забезпечення позитивних тенденцій щодо розвитку галузі культури у сучасних економічних умовах, формування культурного простору для креативної економіки.

Проблемні питання

- необхідність подальшого розвитку базової мережі закладів культури шляхом створення закладів нових форматів, а саме:
 - відкриття (будівництво) нових мистецьких шкіл (або філій) за індивідуальними проєктами, зокрема, у Хортицькому, Олександрівському, Дніпровському районах;
 - ревіталізація бібліотек у Дніпровському, Хортицькому, Вознесенському, Комунарському районах;
 - створення культурно-мистецького центру на території історико-культурного комплексу «700-літній Запорізький дуб» (бібліотечний пункт/філія + філія дитячої художньої школи + музей);
- необхідність модернізації матеріально-технічної бази галузі культури через невідповідність сучасним вимогам (в сфері надання платних послуг, технічних можливостей), відсутність концертних стаціонарних майданчиків;
- недостатнє впровадження інновацій у галузі культури;
- відсутність приватних інвесторів, низька активність бізнесу у вирішенні проблем галузі культури.

Цілі та завдання

- збереження та модернізація мережі закладів культури, інфраструктури для формування сучасного культурного простору, здійснення реконструкцій та капітальних ремонтів;
- поліпшення культурного обслуговування населення шляхом реалізації різноманітних артпроєктів;
- проведення загальноміських заходів до державних та пам'ятних дат з метою виховання національної самосвідомості та почуття патріотизму;
- підтримка фестивальних рухів шляхом організації культурно-мистецьких проєктів всеукраїнського та міжнародного рівнів з метою формування позитивного іміджу м. Запоріжжя як культурного центру України.
- зміцнення та оновлення кадрового складу працівників галузі, удосконалення системи наставництва;
- активізація роботи щодо участі у національних та міжнародних інвестиційних проєктах та програмах (гранти). Розширення сфери надання платних послуг закладами культури;
- активізація взаємодії з громадськістю для створення території креативу з метою поєднання знань та інноваційних технологій.

Очікувані результати

- збереження та популяризація української культури та кіно, сприяння інтеграції українського національного мистецтва у світовий культурний простір;
- згуртування місцевої громади шляхом організації змістовного дозвілля городян;
- надання широкого спектру якісних культурних послуг, що сприяють вихованню високих естетичних смаків мешканців міста;
- задоволення культурних потреб та підтримка соціально незахищених верств населення;
- розкриття творчих здібностей усіх вікових груп мешканців міста у позашкільних, бібліотечних та клубних закладах;
- підняття престижу професії працівника культури, стимулювання та нарощування творчого потенціалу галузі;
- підвищення естетичної привабливості міського середовища у межах історичних ареалів.

3.4. Фізична культура та спорт

Пріоритети

- реалізація державної політики та формування єдиних міських підходів для задоволення потреб і інтересів територіальної громади з питань фізичної культури та спорту;
- участь у формуванні та реалізації державної молодіжної та сімейної політики, координація роботи з питань попередження насильства в сім'ї, сприяння інтелектуальному, фізичному, духовному розвитку дітей та молоді, підвищення ролі жінок у суспільстві;
- координація роботи діяльності підприємств, закладів, установ та організацій з питань фізичної культури та спорту, сім'ї та молоді, для надання якісних послуг населенню міста; заходів з питань молодіжної, сімейної, гендерної політики, попередження насильства в сім'ї, сприяння інтелектуальному, фізичному, духовному розвитку дітей та молоді, підвищенню ролі жінок у суспільстві.

Проблемні питання

- недостатня кількість сучасних багатофункціональних спортивних комплексів, плавальних басейнів, спортивних майданчиків з тренажерним обладнанням та штучним покриттям;
- незадовільний матеріально-технічний стан дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Цілі та завдання

- створення сприятливих умов для підготовки та участі спортсменів міста, вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл у Чемпіонатах та

Першостях України, Європи та Світу;

- збереження та подальший розвиток спортивної бази міста;
- реконструкція приміщення спортивного комплексу на території дитячо-юнацької спортивної школи «Локомотив»;
- капітальний ремонт спортивної зали дитячо-юнацької спортивної школи «Металург Запоріжжя»;
- капітальний ремонт вентиляційної системи плавального залу та даху басейну дитячо-юнацької спортивної школи «Хвиля»;
- капітальний ремонт спортивного залу «Титан» комунальної установи «Заводський районний фізкультурно-спортивний комплекс».

Очікувані результати

- збільшення кількості населення, яке регулярно використовує засоби фізичної культури для проведення активного дозвілля та забезпечення здорового способу життя до 11,9 %;
- збільшення кількості проведення спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів на 1 %;
- створення належних умов для проведення навчально-тренувального процесу та покращення якості навчально-тренувального процесу, підвищення якості функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл;
- збільшення кількості вихованців запорізьких ДЮСШ, що потрапили до складу збірної команди України і стали переможцями та призерами Чемпіонатів міста, області, України з видів спорту на 2%.

3.5. Соціальний захист

Пріоритети

- вдосконалення дистанційної форми обслуговування громадян;
- розвиток системи он-лайн інформування населення;
- посилення адресності надання різних видів соціальної допомоги.

Проблемні питання

- недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази з питань соціального захисту;
- відсутність Єдиного державного автоматизованого реєстру отримувачів усіх видів державної соціальної допомоги;
- збільшення кількості громадян, які потребують соціальної підтримки.

Цілі та завдання

- запровадження новітніх технологій для дистанційного обслуговування громадян;
- розвиток інтернет-середовища для інформування населення з різних питань соціального захисту;

- адресне надання усіх видів державної соціальної допомоги;
- забезпечення реалізації надання пільг та субсидій в грошовій готівковій та безготівковій формах;
- запровадження нової системи надання соціальних послуг відповідно до Закону України «Про соціальні послуги»;
- розширення мережі установ, що надають соціальні послуги бездомним особам;
- забезпечення соціальної підтримки окремих категорій населення міста Запоріжжя за рахунок коштів бюджету міста.

Очікувані результати

- зменшення кількості відвідувань громадянами управлінь соціального захисту;
- зменшення витрат часу на обслуговування громадян;
- розширення можливостей надання заяв для отримання різних видів соціальної допомоги дистанційно;
- надання субсидій, пільг, різних видів державної соціальної допомоги сім'ям, соціальних послуг особам, які дійсно їх потребують;
- удосконалення системи інформування населення;
- підвищення обізнаності населення щодо їх прав на соціальну підтримку;
- розширення комплексу надання соціальних послуг бездомним особам, зняття соціальної напруги серед зазначеної категорії громадян;
- забезпечення якісного надання соціальних послуг громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, сім'ям з дітьми та іншим громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах та кризових ситуаціях і потребують сторонньої допомоги;
- покращення добробуту та якості життя мешканців міста шляхом отримання різних видів допомоги у рамках реалізації заходів Міської комплексної програми соціального захисту населення, яка фінансується з бюджету міста.

3.6. Підтримка сім'ї, молоді та дітей

Пріоритети

- формування активної життєвої позиції та соціальної моделі поведінки молоді міста;
- створення умов для забезпечення молодих сімей та одиноких молодих громадян міста житлом;
- попередження насильству, торгівлі людьми, дискримінації у молодіжному та сімейному середовищі;
- підвищення рівня обізнаності молоді, батьків і дітей щодо сімейних цінностей;
- організація дозвілля дітей міста, насамперед, які потребують особливої

соціальної уваги та підтримки.

- реалізація на території міста державної політики з питань соціального захисту дітей;
- забезпечення прав, свобод і законних інтересів дітей;
- соціальний захист дітей;
- запобігання дитячій бездоглядності;
- профілактика правопорушень серед дітей;
- розвиток та популяризація альтернативних форм сімейного виховання.

Проблемні питання

- погіршення соціального становища сімей;
- відсутність належних житлових та інших необхідних умов для забезпечення майбутнього дітей, молоді та сімей;
- вчинення психологічного, фізичного, економічного насильства у сім'ї та серед молоді;
- відсутність механізму щодо працевлаштування молоді, який би відповідав потребам молоді;
- відсутність інформаційної платформи, яка б сприяла обізнаності молоді у заходах, які спрямовані на реалізацію молодіжної політики.

Цілі та завдання

- сприяння соціальному, культурному, духовному та фізичному розвитку у сферах молоді та сім'ї;
- збереження та зміцнення фізичного здоров'я дітей та молоді, формування у громадян принципів раціональної статевої поведінки та здорового способу життя;
- надання пільгових довгострокових кредитів, молодим сім'ям та самотнім громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;
- надання матеріальної підтримки учнівській та студентській молоді;
- контроль за створенням належних умов для виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- ведення Єдиного електронного банку даних про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів;
- координація діяльності з питань проведення будівельних робіт по забезпеченню дитячих будинків сімейного типу міста житлом;
- сприяння улаштуванню дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання, в т.ч.: усиновлення, встановлення опіки чи піклування, улаштування в прийомну сім'ю, улаштування в дитячий будинок сімейного типу;

- сприяння облаштуванню предметами побуту, меблями, побутовою технікою, предметами тривалого вжитку, комп'ютерною технікою дитячих будинків сімейного типу;
- забезпечення необхідних заходів для зменшення скоєння правопорушень серед дітей міста;
- підвищення ефективності роботи по соціальному захисту дітей;
- ведення Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах;
- відкриття відділення термінового влаштування Центру соціальної підтримки дітей та сімей «Затишна домівка».

Очікувані результати

- підвищення рівня громадської активності, патріотичної свідомості молоді та залучення більшої кількості молоді до активної участі в міських заходах та проєктах, спрямованих на підтримку інтелектуальної та обдарованої молоді;
- збільшення залученої молоді до участі у заходах, спрямованих на пропагування здорового способу життя та профілактику негативних явищ в молодіжному середовищі;
- поліпшення житлових умов молодих сімей та одиноких молодих громадян, збільшення надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям та одиноким громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла;
- збільшення надання матеріальної підтримки обдарованій учнівській та студентській молоді міста;
- створення і функціонування прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу як альтернативних форм сімейного виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;
- усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; забезпечення реалізації прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на сімейне виховання (в т.ч.: усиновлення, встановлення опіки чи піклування);
- підвищення педагогічної компетентності опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, усиновлювачів;
- забезпечення захисту житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- соціальна підтримка матерів з дітьми і вагітних жінок (останній триместр вагітності), які перебувають у складних життєвих обставинах;
- популяризація сімейних форм виховання серед населення шляхом проведення відповідних інформаційних кампаній;
- зменшення кількості дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, зменшення кількості дітей, що бродяжать, жебракують,

допускають немедичне вживання спиртних напоїв та наркотичних речовин, залишають домівки та навчально-виховні заклади.

3.7. Зайнятість населення та заробітна плата

Пріоритети

- підвищення рівня зайнятості населення міста;
- «детінізація» трудових відносин;
- сприяння зростанню середньої заробітної плати в місті по відношенню до її мінімального рівня;
- зростання доходів населення шляхом: офіційного працевлаштування працівників; виведення оплати праці з тіньового сектору у законодавчо встановлені межі, тим самим зміцнюючи рівень соціальних гарантій працівників; підвищення рівня оплати праці найманих працівників на основі поступового відновлення економіки в умовах і після пандемії COVID-19; погашення заборгованості з виплати заробітної плати;
- постійне вдосконалення посередницьких функцій на ринку праці, забезпечення адресного та індивідуального підходу під час надання послуг шукачам роботи та роботодавцям.

Проблемні питання

- складне фінансове становище значної кількості суб'єктів господарювання міста через карантинні заходи з подолання пандемії COVID-19;
- збільшення кількості звільнених працівників у зв'язку з призупиненням діяльності суб'єктів господарювання;
- збереження значної питомої ваги населення з низьким рівнем доходів та працівників з низьким рівнем заробітної плати;
- негативна тенденція поляризації доходів населення, низький рівень оплати праці в ряді галузей, її значна міжгалузева диференціація;
- втрата стимулюючої функції заробітної плати, її впливу на розвиток виробництва;
- високий рівень тінізації праці людей та виплати заробітної плати;
- високий рівень інфляції;
- частковий відтік трудових ресурсів за кордон;
- наявність заборгованості підприємств із виплати заробітної плати, заборгованості по внесках до Пенсійного фонду України та податкового боргу.

Цілі та завдання

- здійснення моніторингу заробітної плати на економіковизначальних підприємствах міста;
- запобігання фактам неофіційних трудових відносин, посилення мотивації до легальної зайнятості;

- сприяння ліквідації заборгованості з виплати заробітної плати на діючих підприємствах, своєчасній виплаті заробітної плати;
- посилення контролю за додержанням законодавства про оплату праці та дотриманням графіків погашення заборгованості із виплати заробітної плати;
- впровадження в роботу центру зайнятості Інституту «Консультант роботодавця»;
- надання послуг для роботодавців з підбору персоналу по типу рекрутинга;
- забезпечення роботи із роботодавцями в частині укомплектування вільних робочих місць шляхом компенсації витрат у розмірі єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та оплату праці за працевлаштування на умовах строкових трудових договорів зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб;
- надання роботодавцям, які прагнуть під час карантинних обмежень зберегти персонал та відновити у майбутньому діяльність, допомоги по частковому безробіттю;
- сприяння інформаційної обізнаності роботодавців, в тому числі щодо діючого законодавства про зайнятість, за допомогою проведення тематичних семінарів та консультацій (в тому числі виїзних);
- сприяння зайнятості населення, зокрема надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, у тому числі з питань організації та провадження підприємницької діяльності, з метою підвищення кількісного та якісного потенційного робочого складу підприємств;
- сприяння підвищенню підприємницьких ініціатив безробітних шляхом навчання на курсах служби зайнятості та надання одноразової виплати допомоги по безробіттю для зайняття підприємницькою діяльністю;
- підвищення конкурентоспроможності на ринку праці незайнятого населення шляхом його професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, видачі ваучерів на навчання особам старше 45 років та проведення профорієнтаційних заходів;
- сприяння зайнятості неконкурентоспроможних верств населення, у тому числі інвалідів та демобілізованих учасників АТО, на робочі місця шляхом проведення тренінгів та ярмарків вакансій;
- залучення незайнятого населення до участі у громадських роботах та інших роботах тимчасового характеру.

Очікувані результати

- дотримання роботодавцями, суб'єктами господарювання законодавства про працю;
- мінімізація випадків несвоєчасної виплати заробітної плати на підприємствах міста;
- уповільнення темпів зростання заборгованості із виплати заробітної

плати на підприємствах міста;

- збільшення розміру середньомісячної номінальної заробітної плати одного штатного працівника по місту.

3.8. Охорона праці

Пріоритети

- реалізація державної політики в галузі охорони праці, створення підґрунтя для побудови ефективної системи комплексного управління безпекою та гігієною праці, профілактика та запобігання нещасним випадкам і професійним захворюванням на виробництві, зниження рівня аварійності та виробничого травматизму, поліпшення стану умов працюючих у шкідливих умовах праці.

Проблемні питання

- недостатня ефективність систем управління охороною праці на підприємствах щодо поліпшення стану охорони праці і промислової безпеки;
- незадовільний стан захисту працівників від дії шкідливих небезпечних факторів виробничого середовища;
- недостатнє фінансування охорони праці.

Цілі та завдання

- поліпшення в організації системи управління охороною праці, шляхом надання практичної, консультативно - методичної допомоги суб'єктам господарювання з питань охорони праці;

- підвищення рівня знань з безпечної організації виконання робіт керівників, спеціалістів підприємств, установ та організацій міста, забезпечення інформацією щодо ефективних засобів дотримання трудового законодавства, в частині охорони праці та запобігання можливим її порушенням;

- покращення стану фінансування роботодавцями комплексних заходів з охорони праці;

- сприяння суб'єктам господарювання у створенні належних, безпечних і здорових умов праці;

- проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів;

- поліпшення в організації системи управління охороною праці, шляхом надання практичної, консультативно - методичної допомоги суб'єктам господарювання з питань охорони праці.

Очікувані результати

- усунення порушень законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів з питань охорони праці на підприємствах міста;

- зменшення випадків не виробничого та виробничого травматизму, професійних захворювань та інших випадків загрози життю, здоров'ю і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

4. Створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження

4.1. Охорона навколишнього природного середовища

Пріоритети

- здійснення комплексу взаємоузгоджених заходів, спрямованих на поліпшення екологічного стану міста, відновлення і розширення природного середовища;
- покращення стану атмосферного повітря;
- зменшення впливу відходів на довкілля;
- впорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них;
- підтримання сприятливого гідрологічного стану річок, попередження підтоплення території міста;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості;
- охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття.

Проблемні питання

- наявність у місті потужного промислового потенціалу, особливість розташування території міста (в долині р.Дніпро) та розташування основного промвузла з навітряної сторони до житлових районів міста;
- забруднення атмосферного повітря;
- забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства;
- великі обсяги утворення і накопичення промислових і побутових відходів.

Цілі та завдання

- упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них;
- підтримання сприятливого гідрологічного стану річок, попередження підтоплення території міста;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості;
- охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття.

Очікувані результати

- покращення гідрологічного режиму водних об'єктів, територій природно-заповідного фонду та стану існуючих зелених насаджень;

- залучення широких кіл громадськості до важливих питань у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- надходження частини екологічного податку та надходження грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням природоохоронного законодавства до міського бюджету в розмірі 22,6 млн.грн.

4.2. Розвиток ресурсоощадної та енергоефективної системи життєзабезпечення міста

Пріоритети

- впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів на об'єктах бюджетної сфери, житлового фонду та комунальних підприємств міста в рамках реалізації Муніципального енергетичного плану м. Запоріжжя;
- реалізація заходів, спрямованих на зменшення викидів шкідливих речовин та парникових газів.

Цілі та завдання

- енергомоніторинг та управління споживанням енергетичних ресурсів бюджетними установами міста на базі електронної платформи енергоефективності;
- проведення Днів Сталої Енергії у м.Запоріжжі в рамках Європейського Тижня Енергоефективності відповідно до Європейської ініціативи «Угода мерів»;
- відшкодування відсоткових ставок за залученими в кредитно-фінансових установах кредитами, що надаються ОСББ та ЖБК на реалізацію енергозберігаючих та енергоефективних проєктів у житлово-комунальному господарстві за рахунок коштів бюджету міста;
- реалізація комплексного проєкту з термомодернізації будівель бюджетної сфери із залученням кредитних коштів Європейського інвестиційного банку та проєкту термореновації 40 будівель бюджетної сфери із залученням кредитних коштів Німецького банку розвитку KfW;
- здійснення реконструкції системи теплозабезпечення зі встановленням індивідуальних теплових пунктів у будівлях житлової та бюджетної сфери (97 об'єктів) у рамках цільових екологічних (зелених) інвестицій за рахунок коштів державного бюджету;
- закупівля електробусів для заміни дизельних автобусів ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс», зарядних пристроїв та пантографної зарядної станції за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від продажу одиниць (частин) установленної кількості викидів парникових газів, та коштів бюджету міста на умовах співфінансування.

Очікувані результати

- підвищення до належного рівня енергоефективності бюджетних будівель м.Запоріжжя;

- скорочення споживання паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами за рахунок здійснення комплексу заходів, в тому числі організаційних, за результатами аналізу енергоспоживання на базі інтернет-платформи енергомоніторингу;
- зменшення споживання теплової енергії на опалення будівель закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок проведення їх термомодернізації;
- зменшення обсягів витрат з бюджету міста на оплату енергоносіїв;
- підвищення обізнаності мешканців міста, у тому числі молоді, про шляхи зменшення споживання теплової енергії на опалення, електроенергії, газу та води в побуті та комунальному господарстві;
- поліпшення енергоефективності конструкцій та внутрішньобудинкових систем теплозабезпечення житлових будівель, підвищення комфортності проживання в них;
- покращення екологічного стану міста внаслідок скорочення шкідливих викидів в атмосферу.

4.3. Техногенна безпека

Пріоритети

- досягнення достатнього рівня захисту населення міста від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- забезпечення безпеки життєдіяльності мешканців міста;
- створення умов щодо захисту населення від надзвичайних ситуацій, в тому числі військового характеру, шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим.

Проблемні питання

- невизначеність щодо прогнозів розвитку та поширення пандемії, викликану гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- великий ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру (наявність 380 потенційно-небезпечних об'єктів, із яких – 19 хімічно-небезпечних);
- відсутність засобів індивідуального захисту мешканців міста на випадок виникнення аварії на хімічно-небезпечних об'єктах міста;
- невідповідність системи оповіщення населення в місті сучасним вимогам;
- незадовільний стан протипожежного захисту закладів охорони здоров'я, освіти, будинків підвищеної поверховості.

Цілі та завдання

- максимально можливе, економічно обґрунтоване зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

- реалізація державної політики в сфері цивільного захисту населення й забезпечення готовності органів управління цивільного захисту міської ради та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- забезпечення гарантованого рівня безпеки особистості, суспільства та навколишнього середовища в межах показників прийнятного ризику, критеріїв, які встановлюються для відповідного періоду соціально-економічного розвитку;
- забезпечення безпеки під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- розроблення і реалізація заходів у сфері цивільного захисту, зокрема спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки;
- забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання в особливий період;
- організація та забезпечення життєдіяльності постраждалих від надзвичайних ситуацій, а також під час можливого ведення воєнних дій;
- забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб виконавчих органів міської ради та суб'єктів господарювання комунальної власності;
- здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях;
- створення і використання місцевого матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- організація роботи з дообладнання підвальних приміщень для укриття населення.

Очікувані результати

- недопущення захворюваності на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2 та смертність серед мешканців міста, що перевищують середньоукраїнські показники;
- проведення в необхідному обсязі та своєчасно заходів, спрямованих на захист населення, природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій з мінімальними затратами фінансових і матеріальних ресурсів;
- зменшення ризиків (передумов) виникнення надзвичайних ситуацій;
- розширення можливостей аварійно-рятувальних служб, служб цивільного захисту міста з проведення рятувальних робіт у разі необхідності.

III. Джерела фінансування та матеріальні ресурси міста

1. Реалізація основних напрямків бюджетної політики

Пріоритети

- підвищення ефективності управління бюджетними коштами, рівня прозорості та раціональності бюджетного процесу, дотримання жорсткої

фінансової дисципліни, посилення контролю та відповідальності усіх учасників процесу за дотриманням бюджетного законодавства;

- подолання негативних явищ в усіх галузях і сферах діяльності, пов'язаних з економічною кризою та поширенням коронавірусу, закріплення позитивних тенденцій сталого економічного зростання шляхом створення сприятливих умов для реалізації завдань у бюджетній, соціальній, економічній сферах із врахуванням реальних фінансових можливостей бюджету міста.

Проблемні питання

- продовження негативного впливу наслідків поширення коронавірусної хвороби на всі галузі економіки та сфери діяльності, що призведе до уповільнення надходжень доходів;
- припинення в 2021 році (передбачено проєктом Закону України Про Державний бюджет України на 2021 рік) відрахування з державного бюджету частини (13,44%) акцизного податку з виробленого та ввезеного пального до місцевих бюджетів, що спричинить суттєве зменшення дохідної частини та розбалансування місцевих бюджетів (бюджет міста буде позбавлений фінансового ресурсу в 2021 році на суму щонайменш 160,0 млн.грн.);
- відсутність додаткових коштів по платі за землю у зв'язку із призупиненням на декілька років норми щодо індексації нормативної грошової оцінки земельних ділянок;
- недостатність обсягів освітньої субвенції для забезпечення потреби у видатках на оплату праці педагогічних працівників.

Цілі та завдання

- планування реальних надходжень бюджету міста (на основі прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку з урахуванням змін податкового законодавства і фактичного рівня відповідних надходжень);
- розроблення відповідних заходів для наповнення дохідної частини бюджету міста;
- забезпечення в повному обсязі потреб в асигнуваннях на: оплату праці працівників бюджетних установ, відповідно до встановлених чинним законодавством умов праці, та розміру мінімальної заробітної плати й проведення розрахунків за спожиті енергоносії, не допускаючи будь-якої простроченої заборгованості із зазначених видатків;
- впровадження енергоефективних та енергозберігаючих проєктів в бюджетній сфері міста, в тому числі шляхом залучення коштів від міжнародних фінансових інституцій;
- спрямування коштів бюджету розвитку на заходи невідкладного характеру, роботи, пов'язані із закінченням будівництва, капітального ремонту, реконструкції та реставрації, на реалізацію інвестиційних проєктів за результатами оцінки їх економічної ефективності;
- забезпечення виконання боргових зобов'язань за місцевим боргом та за гарантійними зобов'язаннями за кредитами, одержаними під місцеві гарантії;

- ефективного управління місцевим боргом з метою зменшення навантаження на бюджет міста;
- сприяння залученню комунальними підприємствами кредитів міжнародних фінансових організацій і з цією метою надання місцевих гарантій для реалізації інвестиційних та інноваційних проєктів за договорами, укладеними з цими організаціями;
- подальший розвиток співпраці органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами, організаціями різних форм власності та мешканцями міста у житлово-комунальному господарстві з метою залучення фінансових ресурсів на модернізацію, утримання та розвиток житлово-комунального господарства;
- реалізації Громадського бюджетування в м. Запоріжжі.

Очікувані результати

- забезпечення виконання дохідної частини бюджету міста відповідно до затверджених показників;
- максимально можливе використання наявних та вишукування інших резервів наповнення дохідної частини бюджету міста;
- забезпечення в повному обсязі фінансування видатків, передбачених бюджетом міста;
- забезпечення своєчасних та в повному обсязі розрахунків за борговими зобов'язаннями відповідно до укладених договорів;
- підвищення ефективності та прозорості використання бюджетних коштів.

2. Фінансовий стан комунальних підприємств міста

Пріоритети

- забезпечення прибутковості підприємств комунальної власності міста;
- підвищення енергоефективності підприємств;
- поліпшення матеріально-технічної бази підприємств.

Проблемні питання

- нестача власних фінансових ресурсів комунальних підприємств для капіталовкладень та технічного переоснащення;
- застаріла інженерна інфраструктура, низький рівень автоматизації виробничих процесів;
- низький рівень енергоефективності;
- зростання тарифів на енергоносії, житлово-комунальні послуги;
- зростання дебіторської та кредиторської заборгованості на комунальних підприємствах;
- фінансова нестабільність підприємств комунальної власності міста та залежність від дотацій з місцевого бюджету.

Цілі та завдання

- впровадження заходів із пошуку додаткових джерел доходів та резервів з оптимізації витрат;
- розроблення та впровадження заходів з підвищення енергоефективності підприємства;
- здійснення оптимізації виробничої інфраструктури відповідно до господарської діяльності;
- оновлення, модернізація та технічне переоснащення основних засобів;
- організація процесів із залучення до програм фінансової та технічної допомоги;
- залучення додаткових фінансових ресурсів та інвестицій на розвиток комунальних підприємств;
- постійне вжиття заходів щодо погашення заборгованості за виконані роботи та надані послуги, активізація претензійної роботи.

Очікувані результати

- забезпечення ефективної роботи підприємств комунальної власності міста;
- збільшення доходів, оптимізація витрат, зростання прибутковості та зміцнення фінансового стану комунальних підприємств;
- зменшення навантаження на бюджет міста;
- удосконалення матеріально-технічної бази підприємств комунальної власності міста;
- збільшення надходжень до бюджету міста;
- забезпечення підприємств висококваліфікованими кадрами;
- підвищення інвестиційної привабливості підприємств комунальної власності міста.

3. Управління об'єктами комунальної власності міста

Пріоритети

- ефективне управління майном права комунальної власності та забезпечення контролю за його використанням;
- забезпечення надходження коштів до бюджету міста від оренди та відчуження комунального майна;
- зменшення витрат з бюджету міста на утримання об'єктів комунальної власності, які не використовуються у діяльності суб'єктів права комунальної власності, шляхом передачі в оренду та продажу цих об'єктів на електронних аукціонах;
- створення конкурентного середовища та підвищення чутливості підприємств, установ та організацій до вимог ринку;

- створення умов для залучення ефективних власників приватизованих об'єктів в інтересах міста;
- опрацювання пропозицій щодо ефективного використання вільних нежитлових приміщень, які можливо передати в оренду, використовувати під власні потреби, розподілити для використання під житло або передати в управління ОСББ тощо.

Проблемні питання

- зростання заборгованості з орендної плати у зв'язку з неспроможністю орендарів сплачувати їх вчасно та в повному обсязі, а також відсутність грошових коштів на рахунках боржників та майна, на які можливо звернути стягнення виконавчими службами за рішеннями судів;
- ускладнення процедури прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів електроенергетики державної та інших форм власності через невизначеність (неврегульованість) цього питання чинним законодавством України.

Цілі та завдання

- забезпечення обліку об'єктів права комунальної власності (будівель та споруд) для прийняття управлінських рішень;
- передача в оренду об'єктів права комунальної власності міста через електронну торгову систему шляхом проведення аукціону;
- здійснення приватизації 40 об'єктів права комунальної власності (шляхом викупу та/або шляхом проведення аукціону через електронну торговельну систему).

Очікувані результати

- надходження коштів від орендної плати за об'єкти права комунальної власності міста до загального фонду міського бюджету у сумі 13,0 млн.грн.;
- забезпечення надходження коштів до бюджету міста від відчуження комунального майна у сумі 4,0 млн.грн.;
- актуалізація реєстру складу майна права комунальної власності.

4. Територіальний розвиток міста та регулювання земельних відносин

Пріоритети

- реалізація програми раціонального використання території та комплексного містобудівного розвитку міста Запоріжжя.

Проблемні питання

- невідповідність договорів оренди земельних ділянок новій нормативній грошовій оцінці земель м.Запоріжжя;
- ускладнена процедура розмежування земель різних форм власності.

Цілі та завдання

- розроблення детальних планів окремих територій м.Запоріжжя;
- розроблення науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання пам'яток архітектури та містобудування в межах історичного ареалу «Старий Олександрівськ»;
- проведення земельних торгів;
- залучення коштів до бюджету розвитку міста для створення та розвитку об'єктів інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури;
- проведення широкомасштабної роз'яснювальної роботи серед орендарів щодо необхідності приведення у відповідність до чинного законодавства та рішень Запорізької міської ради договорів оренди земельних ділянок;
- проведення претензійно-позовної роботи з особами, договори оренди землі яких не відповідають вимогам чинного законодавства;
- регулярне поповнення бази договорів оренди земельних ділянок;
- відстеження укладення договорів оренди тими підприємствами та громадянами, яким земля надавалася в оренду;
- проведення моніторингу договорів оренди земельних ділянок, які не відповідають вимогам чинного законодавства, забезпечення укладання додаткових угод до них.

Очікувані результати

- надходження коштів від земельних торгів (у формі аукціону) у розмірі 1,45 млн.грн.
- виконання запланованих показників надходжень до бюджету міста плати за землю у сумі 910,0 млн. грн.

5. Закупівля товарів, робіт та послуг для потреб міста

Пріоритети

- дотримання вимог чинного законодавства при закупівлі товарів, робіт та послуг для потреб територіальної громади м. Запоріжжя;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;
- запобігання проявам корупції і зловживанням у сфері публічних закупівель;
- закупівля якісних товарів, робіт та послуг на основі справедливої конкуренції між учасниками торгів, об'єктивної та неупередженої оцінки тендерних пропозицій;
- подальше застосування електронної системи закупівель ProZorro для проведення закупівель, на які не поширюється дія Закону України «Про публічні закупівлі».

Проблемні питання

- часті зміни в законодавстві у сфері закупівель, неоднозначність тлумачення окремих позицій нормативно-правових актів;
- несвоєчасне оприлюднення інформації на веб-порталі Уповноваженого органу;
- укладення з учасником, що став переможцем торгів, договору про закупівлю товарів, робіт та послуг за цінами і обсягами, які не відповідають вимогам документації торгів (кваліфікаційної документації).

Цілі та завдання

- створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель;
- забезпечення прозорості процедур закупівель товарів, робіт та послуг;
- досягнення оптимального і раціонального використання коштів;
- проведення моніторингу цін товарів, робіт та послуг, для яких існує постійно діючий ринок, перед здійсненням закупівлі.

Очікувані результати

- максимальна прозорість при проведенні процедур закупівель;
- максимальна ефективність і економність витрачання коштів;
- зниження рівня корупції і зловживань у сфері публічних закупівель.

Програма містить додатки, які є невід'ємною частиною до неї, а саме:

- Додаток 1. Основні показники економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік.
- Додаток 2. Перелік місцевих програм, які передбачається фінансувати у 2021 році.
- Додаток 3. Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2021 році.
- Додаток 4. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік.

Секретар міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток І
до Програми економічного і
соціального розвитку м.Запоріжжя
на 2021 рік

Основні показники розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік

Показники	Одиниця виміру	2019рік	2020 рік (очікуване)	2021 рік	у % до 2020 р.
Розвиток основних сфер економічної діяльності					
Обсяг реалізованої промислової продукції у діючих цінах - всього	млн.грн.	136 421, 9	130 018, 3	145 938,0	112,2
Показники рівня життя					
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн.	10 924,48	11 470,70	12 733,00	111,0
Фонд оплати праці штатних працівників	млн.грн.	28 693,622	29 319,120	32 545,500	111,0
Середньооблікова кількість штатних працівників	тис.осіб	218,879	213,00	213,00	100,0
Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність					
Обсяг зовнішньоторговельного обігу товарів, всього	млн.дол.США	3846,3	3055	3423,7	112,1
обсяг експорту товарів	млн.дол.США	2572,1	2322,2	2470,3	106,4
обсяг імпорту товарів	млн.дол.США	1274,2	732,8	953,4	130,1
Житлово-комунальне господарство					
Дебіторська заборгованість за житлово-комунальні послуги у житлово-комунальному господарстві	млн.грн.	1793,41	2269,95	2563,61	112,01
Темп зростання(зниження) дебіторської заборгованості за житлово-комунальні послуги, у % до початку звітного року	%	24,74	17,65	14,64	91,22
Обсяг боргу населення за житлово-комунальні послуги (послуги з утримання будинків та прибудинкових територій, послуги з тепло-, водопостачання та водовідведення)	млн.грн	319,55	404,24	473,75	115,50
Рівень оплати населенням житлово-комунальних послуг(послуги з утримання будинків та прибудинкових територій, послуги з тепло-, водопостачання та водовідведення)	%	99,64	100,41	95,91	96,34

Показники	Одиниця виміру	2019 рік	2020 рік (очікуване)	2021 рік	у % до 2020 р.
Система управління об'єктами комунальної власності					
Приватизація, списання, відчуження рухомого майна об'єктів комунальної власності міста	тис.грн.	9 954,4	35 000,0	4 000,0	11,4%
Оренда об'єктів комунальної власності міста	тис.грн.	21870,2	18350,0	13000,0	70,8%
Розвиток сфери послуг					
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля	млн.грн.	22047,9	22799,8	23597,8	103,5
у т.ч. на одну особу	грн.	29984,9	31316,9	32736,4	104,5
Обсяг реалізованих послуг (у ринкових цінах) – всього	млн.грн.	12401,9	9441,6	9536,0	101,0
Обсяг послуг, реалізованих населенню	млн.грн.	3481,3	2723,0	2750,2	101,0
Обсяг реалізованих послуг усім категоріям споживачів у розрахунку на одну особу	грн.	16866,4	12968,6	13292,5	101,0
Розвиток малого і середнього підприємництва					
Кількість малих підприємств	од.	9198	9598	9982	104,0
Кількість середніх підприємств	од.	344	361	379	105,0
Кількість зареєстрованих підприємців – фізичних осіб	осіб	36499	37229	37974	102,0
Витрати на оплату праці працівників малих підприємств	млн.грн.	2501,4	2882,7	3315,1	115,0
Витрати на оплату праці працівників середніх підприємств	млн.грн.	7038,2	8118,8	9336,6	115,0
Кількість найманих працівників малих підприємств	тис.осіб	36,8	37,0	37,2	100,5
Кількість найманих працівників середніх підприємств	тис.осіб	72,0	72,3	72,6	100,5
Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств	грн.	5659	6498	7436	114,4
Середньомісячна заробітна плата найманих працівників середніх підприємств	грн.	8151	9360	10711	114,4

Секретар міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____
Додаток 2
до Програми економічного і
соціального розвитку
м.Запоріжжя на 2021 рік

Перелік місцевих цільових програм, які передбачається фінансувати в 2021 році

Назва програми	Розробник програми
Програма розвитку та утримання житлово-комунального господарства м.Запоріжжя на 2018-2022 роки	Департамент з управління житлово-комунальним господарством міської ради
Програми муніципальної аварійної служби, муніципальної служби з технічного обслуговування систем диспетчеризації ліфтів та «Контакт-центру 15-80» м.Запоріжжя	
Програма відшкодування відсоткових ставок за залученими в кредитно-фінансових установах короткостроковими кредитами, що надаються об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельним кооперативам на реалізацію енергозберігаючих та енергоефективних проектів в житлово-комунальному господарстві на 2021-2025 роки	
Програма будівництва (придбання) доступного житла в м. Запоріжжя на 2020-2025 роки	
Програма розвитку інфраструктури та комплексного благоустрою міста Запоріжжя на 2020 – 2022 роки	Департамент інфраструктури та благоустрою міської ради
Міська цільова Програма відновлення інфраструктури території приватного сектора міста Запоріжжя на 2018-2025 роки	
Програма розвитку велоінфраструктури міста Запоріжжя на 2019-2021 роки	
Програма поводження з тваринами м.Запоріжжя на період 2017-2022 роки	Інспекція з благоустрою
Програма «Освіта на 2019-2021 роки»	Департамент освіти і науки міської ради
Програма «Оздоровлення та відпочинок на 2019-2021 роки»	
Програма «Професійна (професійно-технічна) освіта на 2019-2021 роки»	

Програма забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту для закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти м. Запоріжжя на 2018-2022 роки.	
Програма «Охорона здоров'я міста Запоріжжя на період 2019-2021 роки»	Департамент охорони здоров'я міської ради
Міська комплексна програма соціального захисту населення міста Запоріжжя на 2019-2021 роки	Управління соціального захисту населення міської ради
Міська цільова програма «Безпечне місто Запоріжжя»	Управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради
Міська цільова програма «Забезпечення належної та безперебійної роботи Запорізького комунального підприємства міського електротранспорту «Запоріжелектротранс» на 2018-2021 роки»	
Міська цільова програма «Забезпечення належної та безперебійної роботи комунального підприємства «Міжнародний аеропорт Запоріжжя»	
Про затвердження міської цільової програми «Реалізація проєктів з розвитку міської інфраструктури за підтримки Міжнародної фінансової корпорації «IFC» на 2020-2022 роки»	Департамент інфраструктури та благоустрою міської ради Управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради
Програма «Про фінансування природоохоронних заходів за рахунок екологічних надходжень на 2021-2023 роки»	Управління з питань екологічної безпеки міської ради
Міська цільова програма надання автотранспортних та господарських послуг структурним підрозділам та виконавчому комітету міської ради	Виконавчий комітет міської ради
Міська програма «Цифрова стратегія міста»	
Міська цільова програма забезпечення членства Запорізької міської ради в Асоціаціях на 2021 році	
Міська цільова програма «Фінансова підтримка комунального підприємства «Муніципальна телевізійна мережа» на 2019-2021 роки	
Міська цільова Програм розвитку архівної справи м.Запоріжжя на 2019-2021 роки	Архівне управління міської ради
Міська цільова програма запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, організація рятування на водах на 2021-2023 роки	Управління з питань попередження надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міської ради

Програма фінансування деяких заходів щодо сприяння розвитку малого та середнього підприємництва у місті Запоріжжі на 2021 рік	Департамент надання адміністративних послуг та розвитку підприємництва міської ради
Програма розвитку системи надання адміністративних послуг в м.Запоріжжя на 2020 -2022 роки	
Програма охорони пам'яток історії та культури у м. Запоріжжя на 2018-2022 роки	Департамент культури і туризму міської ради
Програма розвитку туризму в місті Запоріжжі на 2020-2022 роки	
Культура Запоріжжя на 2019-2021 роки	
Програма фінансування заходів з питань сім'ї та молоді м.Запоріжжя на 2019-2021 роки	Департамент спорту, сім'ї та молоді міської ради
Цільова програма забезпечення молоді міста Запоріжжя житлом на 2021-2023 роки	
Міська програма підтримки обдарованої молоді м. Запоріжжя на 2019-2021 роки	
Програма «Фізична культура та спорт на 2019-2021 роки»	
Програма зайнятості населення міста Запоріжжя	Управління з питань праці міської ради
Програма «Діти Запоріжжя» на 2019-2021 роки	Служба (управління) у справах дітей міської ради
Програма використання коштів депутатського фонду у 2021 році	Департамент фінансової та бюджетної політики міської ради
Програма використання коштів цільового фонду міської ради на 2021 рік	
Міська цільова програма «Впровадження стратегічних ініціатив та реалізація заходів соціально-економічного розвитку м.Запоріжжя на 2020-2022 роки»	Департамент економічного розвитку міської ради
Програма підтримки заходів з енергозбереження в м. Запоріжжі на 2021-2023 роки	
Програма раціонального використання території та комплексного містобудівного розвитку міста Запоріжжя	Департамент архітектури та містобудування міської ради
Програма підтримки діяльності органів самоорганізації населення міста Запоріжжя	Районні адміністрації міської ради
Програма «Фінансування заходів з дератизації відкритих стацій та дезінсекції анофелогенних водоймищ м.Запоріжжя» на 2019-2021 роки	Районні адміністрації міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток 3
до Програми економічного і
соціального розвитку
м. Запоріжжя на 2021 рік

Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2021 році
за рахунок бюджетних коштів (бюджет розвитку)

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
	Заклади освіти
1	Реконструкція будівлі дошкільного навчального закладу № 220 по вул. Давидова, 11 Ленінського району м.Запоріжжя
2	Запорізька гімназія №28 Запорізької міської ради Запорізької області, вул.Лермонтова,16 в м.Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей
3	Запорізький навчально-виховний комплекс №13 Запорізької міської ради Запорізької області, вул.Селищна, 50 в м.Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей
4	Запорізький навчально-виховний комплекс "Барвінок" Запорізької міської ради Запорізької області, вул. Історична, 67А та вул. Лізи Чайкіної, 63А в м. Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей
5	Технічне переоснащення системи пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу в будівлі Запорізької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №78 Запорізької міської ради Запорізької області розташованої за адресою: бул. Центральний, 12а, м. Запоріжжя
6	Запорізький загальноосвітній багатoproфільний навчально-виховний комплекс №106, по вул. Рубана, 9 в м. Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
7	Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 167 "Каштан" Запорізької міської ради Запорізької області, вул. Радіаторна, 31 в м. Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей
8	Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №273 "Пізнайко" Запорізької міської ради Запорізької області, вул.Республіканська, 49 в м.Запоріжжя. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей.
9	Монтаж системи автоматичної пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу в Дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) № 286 "Полунична галявина" Запорізької міської ради Запорізької області за адресою: вул. Професора Толока, 17-А м. Запоріжжя. Технічне переоснащення
10	Системи протипожежного захисту. Технічне переоснащення. Влаштування системи пожежної сигналізації, системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей у дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) комбінованого типу № 272 "Гномик" Запорізької міської ради Запорізької області, вул. Василя Сергієнка, 46А в м. Запоріжжя
11	Будівництво газової котельні для теплозабезпечення Запорізької загальноосвітньої школи І—ІІІ ступенів №83 Запорізької міської ради Запорізької області, розташованої за адресою: м. Запоріжжя, вул. Барикадна, 2
12	Будівництво газової котельні для теплозабезпечення Запорізької загальноосвітньої школи І—ІІІ ступенів №17 Запорізької міської ради Запорізької області, розташованої за адресою: м. Запоріжжя, вул. Освітнянська,20
13	Будівництво газової котельні для теплозабезпечення Запорізької загальноосвітньої школи І—ІІІ ступенів №77 Запорізької міської ради Запорізької області, розташованої за адресою: м. Запоріжжя, вул. Памірська, 91
14	Будівництво газової котельні для теплозабезпечення Запорізького навчально-виховного комплексу №42 Запорізької міської ради Запорізької області, розташованого за адресою: м.Запоріжжя, вул.Шевченка,277а
15	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 253 "Малютко" по вул. Автобусна, 11
16	Термомодернізація будівлі ДНЗ №25 "Горобинка" по вул. Залізнична, 7А
17	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 42 "Сонечко" по пр. Соборний, 131-А
18	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 295 "Червона калина" по вул. Автозаводська, 28-А
19	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 219 по вул. Комарова, 23-А
20	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 247 "Грибочок" по вул. Дев'ятого травня, 1
21	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 270 по вул. Чарівна, 157-Г

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
22	Термомодернізація будівлі ДНЗ № 280 по вул. Спартака Маковського, 8-а
23	Термомодернізація будівлі Запорізького загальноосвітнього багатoproфільного навчально-виховного комплексу №106 по вул. Рубана, 9
24	Термомодернізація будівлі Запорізької загальноосвітньої школи I—III ступенів №86 по вул. Дегтярьова, 5-Б
	Заклади охорони здоров'я
1	Реконструкція приміщень першого поверху хірургічного та травматологічного корпусів КНП "Міська лікарня №9" Запорізької міської ради під приймальне відділення екстреної медичної допомоги за адресою: вул.Щаслива /Дудикіна 1/6, м.Запоріжжя
2	Реконструкція приміщень першого поверху хірургічного та травматологічного корпусів КНП "Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги" Запорізької міської ради під приймальне відділення екстреної медичної допомоги за адресою: вул.Перемоги,80, м.Запоріжжя
3	Ремонтні та реставраційні роботи по будівлі закладу охорони здоров'я "Студентська поліклініка" по пр. Леніна, 59 м.Запоріжжя
4	Термомодернізація будівлі комунального закладу "Запорізький центр первинної медико-санітарної допомоги №5" по вул.Запорозького Козацтва, 25 в Хортицькому районі м.Запоріжжя - реконструкція
5	Комунальна установа "Запорізька міська багатoproфільна дитяча лікарня №5" діагностичне інфекційно-боксоване відділення - реконструкція
6	Створення інфекційної лікарні в м.Запоріжжі
7	Реконструкція прибудови до житлової будівлі під амбулаторію сімейного лікаря по вул.Дорошенка,3 в Хортицькому районі
8	Реконструкція системи газопостачання КНП "Міська дитяча лікарня № 5" ЗМР за адресою м.Запоріжжя, вул.Новгородська,28а
9	Монтаж системи автоматичної пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу в КНП "Міська лікарня №4" Запорізької міської ради Запорізької області за адресою: м.Запоріжжя, вул. Оптимістична,1
10	Термомодернізація будівлі жіночої консультації комунального закладу "ЦКЛ №4" по вул. Вроцлавська, 11а
11	Термомодернізація будівлі амбулаторії №7,8 КНП "Центр первинної медико-санітарної допомоги №10" по вул. Л.Жаботинського,32

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
	Житлове господарство
1	Реконструкція нежитлового приміщення частини будівлі літ.А-2 для розташування відділення термінового влаштування дітей комунального закладу "Центр соціальної підтримки дітей та сімей "Затишна домівка" Запорізької міської ради за адресою: пр.Інженера Преображенського,3, м.Запоріжжя
2	Житловий будинок по вул. Вузлова,21 - реконструкція мереж гарячого водопостачання та системи тепlopостачання м.Запоріжжя
3	Житловий будинок по вул.Дзержинського, 52 - реконструкція в м. Запоріжжі
4	Реставрація покрівлі житлового будинку по пр.Соборний,151/вул.Сталеварів,11 в м.Запоріжжя
5	Реставрація квартир №3, №5 житлового будинку по пр.Соборному,171 в м.Запоріжжя
6	Реставрація під'їздів №12,13,14 житлового будинку по пр.Соборному,177 в м.Запоріжжі
7	Реставрація житлового будинку по пр.Соборному,179 в м.Запоріжжі
8	Реставрація фасаду житлового будинку по пр.Соборний,193 в м. Запоріжжя
9	Реставрація фасаду житлового будинку по пр.Соборний,234 в м. Запоріжжя
10	Реставрація житлового будинку по пр.Соборному, 234 в м.Запоріжжі
11	Реконструкція першого поверху приміщення № 226 по вул. Василя Сергієнко, 30 в м.Запоріжжя
12	Технічне переоснащення котельні по вул. Горького, 6 з підключенням будинків по вул. Жовтнева,2 та вул. Жовтнева, 4 в м. Запоріжжя
	Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення
1	Реконструкція каналізаційного колектору до КНС-1 по вул. Українській м. Запоріжжя
2	Реконструкція хлораторної ДВС-2, м. Запоріжжя
3	Реконструкція водопроводу Д=600 мм по вул. Незалежної України від вул. Зелінського до вул. Лермонтова у м. Запоріжжя.
4	Реконструкція водопроводу Д=600мм по вул. Незалежної України від вул. Зелінського до вул. Лермонтова у м. Запоріжжя (Ділянка № 2)
5	Нове будівництво дворового колектора фекально-побутової каналізації житлового будинку по вул.Добровольчих батальйонів (Союзна), 36 а в м.Запоріжжя
6	Реконструкція самотпливного колектора каналізації Ду = 800 мм по вул. Новокузнецька в м. Запоріжжя (ділянка №3)

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
7	Будівництво самопливного каналізаційного колектора D=155мм по вул.Військоматській у м.Запоріжжі
8	Будівництво системи водовідведення в районі житлових будинків по вул. Ак. Клімова,1- Кругова,109 в м.Запоріжжя
	Реконструкція контейнерних майданчиків
1	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: вул.Автозаводська, 12, м.Запоріжжя
2	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: вул.Моторобудівників, 52, м.Запоріжжя
3	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: вул.Українська,4, м.Запоріжжя
4	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: пр.Леваневського, 5, м.Запоріжжя
5	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: пр.Соборний, 224, м.Запоріжжя
6	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів за адресою: пр.Соборний, 222-А, м.Запоріжжя
7	Реконструкція контейнерного майданчика для твердих побутових відходів та їх роздільного збору за адресою: вул.Новокузнецька, 21, м.Запоріжжя
	Реконструкція зливової каналізації
1	Реконструкція зливової каналізації по вул. Перемоги в районі Вознесенівського ринку, м. Запоріжжя
2	Нове будівництво мереж зливової каналізації в районі житлових будинків 105-107 по вул. Чарівна в м.Запоріжжя
3	Нове будівництво мереж зливової каналізації по вул.Фортчна, 88 м.Запоріжжя
	Реконструкція вулиць, доріг, тротуарів
1	Нове будівництво електронної вагової станції по вул. Скворцова в м. Запоріжжя
2	Реконструкція вул. Шевченка від вул. 8 Березня до вул. Солідарності і вул. Солідарності від вул. Шевченка до вул.Калібрової в м. Запоріжжі
3	Реконструкція прогонових споруд автодорожнього проїзду дамби Вознесенівський узвіз (Ленінського комсомолу) по вул. Перемоги - вул. Яценка в м. Запоріжжі
4	Реконструкція вул. Новобудов від пр. Ювілейний до залізничної дороги з влаштуванням переїзду і вул. Сапожнікова від залізничної дороги до Хортицького шосе в м. Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
5	Реконструкція транспортної розв'язки на виїзді з першого мосту Преображенського на о. Хортиця м. Запоріжжя (улаштування перехідно-швидкісної смуги)
6	Реконструкція автошляхопроводу по вул. Карпенка-Карого в м. Запоріжжя
7	Реконструкція тротуару по Прибережній магістралі з облаштуванням велодоріжки (від вул.Запорізька до Вознесенівського парку)
8	Реконструкція тротуару з облаштуванням велодоріжок по Прибережній магістралі від річки Мокра Московка та по вул. Автозаводська до перехрестя з вул. Новокузнецька в м. Запоріжжя
9	Реконструкція тротуару по вул. Розенталь від вул. Істоміна до вул. Петра Бузука в м.Запоріжжя
10	Реконструкція підземного переходу на трасі Харків-Сімферополь в Шевченківському районі м.Запоріжжя
11	Реконструкція вулиці Російської в м. Запоріжжя
12	Реконструкція автодороги по вул. Шкільній від вул. Фортечної до вул. Першої ливарної у м. Запоріжжі
13	Нове будівництво тротуару та майданчика для парковки автомобілів по вул.Українській,47 в м.Запоріжжі (проект №16)
14	Будівництво тротуару вздовж будинку 44а по шосе Хортицькому в м.Запоріжжя
	Будівництво мереж зовнішнього освітлення
1	Будівництво мереж зовнішнього освітлення на внутрішньоквартальній території по вул.Гагаріна,6,10,12, вул. Патріотична, 55, 57,59,61,63,65,65а, бул. Центральний, 16,3,3а, пр. Соборний, 129,133 у м.Запоріжжі
2	Нове будівництво зовнішнього освітлення по вул. Таврична у м.Запоріжжя
3	Нове будівництво зовнішнього освітлення по вул. Фонвізіна (від вул. Іванова до вул. Героїв 55-ї бригади) у м.Запоріжжя
4	Нове будівництво зовнішнього освітлення на внутрішньоквартальній території по вул. Чарівна, 135 у м.Запоріжжя
5	Нове будівництво зовнішнього освітлення по пров. Відкритий у м.Запоріжжя
6	Нове будівництво зовнішнього освітлення по пров. Полковий у м.Запоріжжя
7	Нове будівництво зовнішнього освітлення по пров. Свірський у м.Запоріжжя
8	Нове будівництво зовнішнього освітлення по виїзній дорозі (від вул. Центральна до траси Харків-Сімферополь) у м.Запоріжжя
9	Будівництво мереж зовнішнього освітлення по вул. Дежньова у м.Запоріжжі

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
10	Нове будівництво зовнішнього освітлення по вул. Мокрянський кар'єр 2, від буд.№24 до буд. №37 та дитячого майданчика у м. Запоріжжі
11	Нове будівництво зовнішнього освітлення на внутрішньоквартальній території по вул. Цитрусова,(від вул.Тимірязєва до вул.Верещагіна) у м.Запоріжжя
12	Нове будівництво зовнішнього освітлення на внутрішньоквартальній території по пр.Моторобудівників,64 у м.Запоріжжя
13	Нове будівництво зовнішнього освітлення пішохідної доріжки від вул.Автобусна до залізничної зупинки пл.21 км у м.Запоріжжі
14	Нове будівництво зовнішнього освітлення пішохідної доріжки між дитячим майданчиком та будинком № 33 по вул.Василя Сергієнка та до загальноосвітньої школи № 51 (вул. Воронежська, 4) у м.Запоріжжя
15	Нове будівництво зовнішнього освітлення пішохідної частини пр. Металургів (від вул. Незалежної України до шляхопроводу) у м.Запоріжжя
	Реконструкція мереж зовнішнього освітлення
1	Реконструкція зовнішнього освітлення Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 76 Запорізької міської ради Запорізької області по пр. Соборний, 154-Г
2	Реконструкція зовнішнього освітлення по вул. Демократична у м.Запоріжжі
3	Реконструкція зовнішнього освітлення по вул.Історична у м.Запоріжжі
4	Реконструкція зовнішнього освітлення траси Харків-Сімферополь від вул.Миколи Краснова до вул. Юності у м.Запоріжжі
5	Реконструкція зовнішнього освітлення по вул. Шевченка (від вул.Солідарності до вул. Восьмого Березня) у м.Запоріжжі
	Будівництво світлофорів
1	Нове будівництво світлофорного об'єкту на перехресті вул. Братська - проїзд з вул. Тиражна в м.Запоріжжя
2	Нове будівництво світлофорного об'єкту по Прибережній магістралі (по автобусному маршруту загального користування № 27 "Вокзал Запоріжжя-1 - Міська лікарня № 7" між перехрестям вул.Привокзальної з Прибережною магістраллю та будівлями заводу "ЗАЗ") у м.Запоріжжя
3	Нове будівництво світлофорного об'єкта по вул. Перемоги в районі Запорізької обласної школи вищої спортивної майстерності в м. Запоріжжя
4	Будівництво світлофорного об'єкту на перехресті вул.8Березня-вул.Шевченка-вулю.Верещагіна в м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
5	Нове будівництво світлофорного об'єкта на перехресті вул. Героїв 55-ї бригади-вул.Фонвізіна у м.Запоріжжя
6	Нове будівництво світлофорного об'єкта на перехресті вул.Сікорського-вул.Тульська в м.Запоріжжя
7	Нове будівництво світлофорного об'єкту на перехресті Леоніда Жаботинського - вул. Михайла Гончаренка в м.Запоріжжя
	Реконструкція світлофорів
1	Реконструкція світлофорного об'єкту вул.Вінтера - вул.Кияшка з організацією автоматизованої системи керування дорожнім рухом в м. Запоріжжя
2	Реконструкція світлофорного об'єкту вул.Гребельна - вул.Каховська з організацією автоматизованої системи керування дорожнім рухом в м. Запоріжжя
3	Реконструкція світлофорного об'єкту вул.Гребельна - вул.Вінтера з організацією автоматизованої системи керування дорожнім рухом в м. Запоріжжя
4	Реконструкція світлофорного об'єкту вул. Таганська - вул. Михайлова в м. Запоріжжя
5	Реконструкція світлофорного об'єкту траса Харків - Сімферополь - вул. Чарівна - дорога на Вільнянськ в м.Запоріжжя
6	Реконструкція світлофорного об'єкта по вул.Діагональна (зупинка ЗФЗ) в м.Запоріжжя
7	Реконструкція світлофорного об'єкту на перехресті вул. 8 Березня - вул. Героїв 55-ї бригади м.Запоріжжя
	Благоустрій
1	Реконструкція площі Запорізької в м. Запоріжжя
2	Реконструкція Ландшафтного парку "Вознесенівський" у м. Запоріжжя
3	Реконструкція пішохідної частини пр. Маяковського в м. Запоріжжі
4	Реконструкція та розробка проекту утримання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення "Парк по вул. Сергія Синенка у м. Запоріжжя"
5	Реконструкція об'єкту благоустрою: "Правобережний міський пляж" в м. Запоріжжі
6	Реконструкція центральної алеї скверу по пр. Ювілейному в Хортицькому районі у м. Запоріжжя
7	Озеленення скверу по пр.Ювілейному з реконструкцією елементів благоустрою та естради в Хортицькому районі м. Запоріжжя
8	Реконструкція елементів благоустрою вул.Якова Новицького (від вул.Патріотичної до вул.Перемоги) у Вознесенівському районі в м.Запоріжжі

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
9	Реконструкція елементів благоустрою скверу Піонерів в м.Запоріжжя
10	Реконструкція елементів благоустрою скверу по вул. Бочарова-вул. Чарівній в Шевченківському районі м. Запоріжжя
11	Реконструкція парку ім. Т.Г.Шевченка в Шевченківському районі м. Запоріжжя
12	Реконструкція зони відпочинку по вул.Л.Шмідта під пляж в м. Запоріжжі
13	Реконструкція скверу по вул. Билкіна у м.Запоріжжя
14	Озеленення скверу ім. 30-річчя визволення України від фашистських загарбників по вул. Л. Чайкіної з реконструкцією елементів благоустрою в м. Запоріжжя
15	Реконструкція парку ім. Гагаріна в Комунарському районі м.Запоріжжя
16	Реконструкція елементів благоустрою по вул. Чумаченка, 32 в м. Запоріжжя
17	Будівництво зупинки громадського транспорту з благоустроєм по вул.Європейській,4 в м.Запоріжжя
18	Будівництво зупинки громадського транспорту з благоустроєм по вул.Ситова,2 в м.Запоріжжя
19	Облаштування спортивного майданчику по вулиці Автозаводська в місті Запоріжжя за проектом "Здоров'я - це найбільший скарб"
20	Нове будівництво спортивного майданчику в районі буд.16-18 по вул.Б.Завади в м.Запоріжжя
21	Нове будівництво спортивного майданчику по вул.Іванова в районі будинку 24 м.Запоріжжя
22	Реконструкція прибудинкової території по пр.Соборний,156, м.Запоріжжі. Проект "Шлях до єднання поколінь"
	Будівництво крематорію
1	Реконструкція РУ-10кВ ПС 35/10кВ "Кушугум", РУ-10кВ ПС 35/10кВ "Лежине", ПЛ-10кВ Ф58 ПС "Кушугум" та ПЛ-10кВ Ф72 ПС "Лежине" ЗРЕМ для електропостачання електроустановок об'єкта "Нове будівництво крематорію міста Запоріжжя на Кушугумському кладовищі, розташованого на землях Балабинської селищної ради Запорізького району Запорізькій області, за межами населеного пункту"
2	Нове будівництво крематорію міста Запоріжжя на Кушугумському кладовищі, розташованого на землях Балабинської селищної ради Запорізького району Запорізької області за межами населеного пункту. Зовнішні мережі газопостачання
	Будівництво та реконструкція об'єктів аеропорту
1	Огородження та система технічного нагляду і контролю доступу по периметру охоронної зони обмеженого доступу КП "Міжнародний аеропорт Запоріжжя" м.Запоріжжя, вул. Блакитна, 4. Реконструкція

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
2	Реконструкція та технічне переоснащення радіотехнічних засобів навігації та посадки аеродромного комплексу КП "Міжнародний аеропорт Запоріжжя", м. Запоріжжя вул. Блакитна, 4 4 (ILS,DVOR/DME)
3	Реконструкція, нове будівництво аеродромного комплексу КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» на вул. Блакитна, 4 у Шевченківському районі, м. Запоріжжя
4	Реконструкція резервного вводу КП "Міжнародний аеропорт Запоріжжя" від підстанції "Вимпел" ПАТ "Запоріжжяобленерго"
5	Реконструкція системи світлосигнального обладнання аеродрому Запоріжжя за адресою: м.Запоріжжя, вул.Блакитна,4
	Будівництво зон відеоспостереження
1	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькій гімназії №31, вул.Добролюбова,4, м.Запоріжжя
2	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькій загальноосвітній школі I-III ступенів №51, вул.Воронезька,4 м.Запоріжжя
3	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькому ліцеї №105, вул.Запорізька,13а, м.Запоріжжя
4	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькому навчально-виховному комплексі №68, вул.Харчова,35, м.Запоріжжя
5	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькому навчально-виховному комплексі №67 вул.Радіаторна,26, м.Запоріжжя
6	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькому навчально-виховному комплексі "Запорізька Січ" військово-спортивного профілю, вул.Січі,3, м.Запоріжжя
7	Нове будівництво зони відеоспостереження вузла сенсорної частини системи, розташованої в Запорізькому навчально-виховному комплексі №90 вул.Чумаченка,13б, м.Запоріжжя
	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку
1	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Гвардійський 144, м.Запоріжжя
2	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Гвардійський 146, м.Запоріжжя
3	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Гвардійський 149, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
4	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Шевченко 67, м.Запоріжжя
5	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 1, м.Запоріжжя
6	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 13, м.Запоріжжя
7	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 15, м.Запоріжжя
8	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 1-А, м.Запоріжжя
9	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 3, м.Запоріжжя
10	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 5, м.Запоріжжя
11	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 5-А, м.Запоріжжя
12	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 7, м.Запоріжжя
13	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Авраменко 9, м.Запоріжжя
14	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Дніпровська 2, м.Запоріжжя
15	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Дніпровська 24, м.Запоріжжя
16	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Дніпровська 4-А, м.Запоріжжя
17	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Дунайська 35, м.Запоріжжя
18	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Лобановського 28, м.Запоріжжя
19	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Лобановського 29, м.Запоріжжя
20	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 80, м.Запоріжжя
21	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 84-Б, м.Запоріжжя
22	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 86, м.Запоріжжя
23	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 88, м.Запоріжжя
24	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 90, м.Запоріжжя
25	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 92, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
26	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Магістральна 94, м.Запоріжжя
27	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Мала 3, м.Запоріжжя
28	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 19, м.Запоріжжя
29	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 21, м.Запоріжжя
30	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 23, м.Запоріжжя
31	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 36, м.Запоріжжя
32	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 36-Б, м.Запоріжжя
33	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 38, м.Запоріжжя
34	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Корищенка 40, м.Запоріжжя
35	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Миколи Краснова 7-А, м.Запоріжжя
36	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Немировича-Данченко 58, м.Запоріжжя
37	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Немировича-Данченко 60, м.Запоріжжя
38	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Нижньодніпровська 4, м.Запоріжжя
39	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Нижньодніпровська 6-Б, м.Запоріжжя
40	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Паркова 10, м.Запоріжжя
41	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Перемоги 52-А, м.Запоріжжя
42	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Північне Шосе 5, м.Запоріжжя
43	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Північне Шосе 5-А, м.Запоріжжя
44	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 10, м.Запоріжжя
45	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 12, м.Запоріжжя
46	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 19, м.Запоріжжя
47	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 19-А, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
48	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 2-А, м.Запоріжжя
49	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 4, м.Запоріжжя
50	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 4-А, м.Запоріжжя
51	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 6, м.Запоріжжя
52	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 8, м.Запоріжжя
53	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Портова 9-А, м.Запоріжжя
54	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Поштова 55 , м.Запоріжжя
55	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Поштова 57, м.Запоріжжя
56	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Поштова 57-А, м.Запоріжжя
57	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Поштова 69, м.Запоріжжя
58	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 12 , м.Запоріжжя
59	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 14, м.Запоріжжя
60	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 14-А, м.Запоріжжя
61	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 16, м.Запоріжжя
62	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 18, м.Запоріжжя
63	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 4, м.Запоріжжя
64	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 4-А, м.Запоріжжя
65	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Світла 6, м.Запоріжжя
66	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Тбіліська 25, м.Запоріжжя
67	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Тбіліська 29, м.Запоріжжя
68	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Тбіліська 31, м.Запоріжжя
69	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Трегубенко 24, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
70	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 1, м.Запоріжжя
71	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 11, м.Запоріжжя
72	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 5, м.Запоріжжя
73	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 5-А, м.Запоріжжя
74	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 5-Б, м.Запоріжжя
75	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 7, м.Запоріжжя
76	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Інженера Преображенського 9, м.Запоріжжя
77	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Ювілейний 17-А, м.Запоріжжя
78	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул.Ольги Кобилянської 5 (1,2) м.Запоріжжя
79	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Ювілейний 19-Б, м.Запоріжжя
80	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 23(3,5), м.Запоріжжя
81	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 24 (1-6,8), м.Запоріжжя
82	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 25(1,3,5,7), м.Запоріжжя
83	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 26, м.Запоріжжя
84	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 27 (2,6,8), м.Запоріжжя
85	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 3, м.Запоріжжя
86	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою бул. Центральний 4, м.Запоріжжя
87	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Аваліані 4, м.Запоріжжя
88	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Аваліані 5-А, м.Запоріжжя
89	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 1 (пас.та вант.), м.Запоріжжя
90	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 10, м.Запоріжжя
91	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 10-А, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
92	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 12-А, м.Запоріжжя
93	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 3, м.Запоріжжя
94	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 5, м.Запоріжжя
95	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 6 (1,2,4), м.Запоріжжя
96	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 7, м.Запоріжжя
97	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 8, м.Запоріжжя
98	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Бочарова 9, м.Запоріжжя
99	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Залізнична 9, м.Запоріжжя
100	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Залізнична 9-А, м.Запоріжжя
101	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Костянтина Великого 16, м.Запоріжжя
102	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Пархоменка 20-А, м.Запоріжжя
103	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Пархоменка 22-А, м.Запоріжжя
104	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Патріотична 82, м.Запоріжжя
105	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Перемоги 115-Б, м.Запоріжжя
106	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Полякова 21-А, м.Запоріжжя
107	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Полякова 25, м.Запоріжжя
108	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Стефанова 44, м.Запоріжжя
109	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Стефанова 46, м.Запоріжжя
110	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Фортечна 76, м.Запоріжжя
111	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Фортечна 88, м.Запоріжжя
112	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Фортечна 88-А, м.Запоріжжя
113	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Фортечна 88-Б, м.Запоріжжя

№ з/п	Назва об'єктів відповідно до проектно-кошторисної документації
114	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Фортечна 90-А, м.Запоріжжя
115	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 153, м.Запоріжжя
116	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 153-А, м.Запоріжжя
117	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 153-Б, м.Запоріжжя
118	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 155, м.Запоріжжя
119	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 155-А, м.Запоріжжя
120	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 157, м.Запоріжжя
121	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 159, м.Запоріжжя
122	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою вул. Чарівна 161, м.Запоріжжя
123	Нове будівництво диспетчерської системи зв'язку типу GSM за адресою пр. Соборний 133, м.Запоріжжя

Секретар міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
№ _____

Додаток 4
до Програми економічного
і соціального розвитку
м. Запоріжжя на 2021 рік

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ М.ЗАПОРІЖЖЯ НА 2021 РІК

м.Запоріжжя 2020

ЗМІСТ ЗВІТУ

Вступ	3
1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік, її зв'язок з іншими документами державного планування	4
2. Характеристика поточного стану довкілля м.Запоріжжя, в тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо Програму не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	5
3. Характеристика стану довкілля м.Запоріжжя, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	14
4. Екологічні проблеми, в тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	14
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, в тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких Зобов'язань під час підготовки Програми	16
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	17
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми	21
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася СЕО, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	23
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, в тому числі для здоров'я населення	23
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення (за наявності)	24
11. Резюме нетехнічного характеру	24

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань у процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

СЕО - це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовці планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створено передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Складання Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік виконувалося з урахуванням Методичних рекомендацій із здійснення СЕО документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, зі змінами, внесеними наказом від 18.07.2019 №260.

1. Зміст та основні цілі Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік, її зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя (далі - Програма) підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі - CEO).

Програма є документом державного планування місцевого рівня.

Програма розроблена на короткостроковий період та є плановим документом реалізації Стратегії розвитку м.Запоріжжя до 2028 року.

Одним з інструментів забезпечення збалансованості Програми стало застосування в процесі її розроблення стратегічної екологічної оцінки (CEO).

Основна мета Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік - реалізація комплексної системи заходів, спрямованих на безпечні умови для економічного та інвестиційного розвитку міста, збереження робочих місць та добробут населення в умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19).

На 2021 рік визначено наступні пріоритетні напрямки розвитку:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) у місті;
- створення умов для високої якості життя;
- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження;
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики.

Програму розроблено з урахуванням завдань та положень інших документів державного планування, а саме:

- Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 №134;

- Плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 №134;

- Стратегії розвитку м.Запоріжжя до 2028 року, затвердженої рішенням Запорізької міської ради від 20.12.2017 №57.

- Основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2021 рік, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 №671;

- Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 534).

Заходи Програми формуються з урахуванням завдань інших цільових та галузевих міських програм.

Серед проєктів/заходів, передбачених Програмою можуть бути проєкти, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про

впровадження планової діяльності. Для таких проєктів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

2. Характеристика поточного стану довкілля м.Запоріжжя, в тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо Програму не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Для підготовки цього розділу використовувалися дані Головного управління статистики у Запорізькій області, Запорізького обласного центру з гідрометеорології, Державної установи «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України», Міжрегіонального офісу захисних масивів дніпровських водосховищ, департаменту охорони здоров'я Запорізької міської ради та відповідних структурних підрозділів виконавчої влади.

Викиди в атмосферу та забруднення атмосферного повітря

За даними Головного управління статистики у Запорізькій області в 2019 році за формою 2ТП-повітря звітувало 181 підприємство, як таке, що здійснювало викиди забруднюючих речовин (без вуглецю діоксиду) в атмосферне повітря від стаціонарних джерел.

Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами (без урахування вуглецю діоксиду) за 2019 рік склали 69,7 тис. тонн, що становить 97,7% до обсягів викидів за 2018 рік.

**Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря міста,
тис. т/рік**

Викиди	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Усього, у тому числі:	114,7	-	-	-	-
від стаціонарних джерел	83,3	70,2	69,9	71,3	69,7
від автотранспорту	31,4	-*	-*	-*	-*

* - з 2016 року органи статистики не розраховують викиди забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних засобів.

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста проводяться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології та Державною установою «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України».

За даними досліджень ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України» у зоні житлової забудови під факелом викидів промислових підприємств у 2019 році виконано 1382 дослідження стану атмосферного повітря. Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин виявлено в 205 випадках, що складає 14,8% від загальної кількості проб (у 2018 році - 1191 проба, у т.ч. 211 (або 17,7%) - з перевищеннями). Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у 2019 році зафіксовано по пилю, фенолу, азоту діоксиду, сірководню, сірководню та аміаку (одноразово від 1,1 до 2,9 ГДК).

Найбільше забруднення атмосфери в 2019 році визначалося у Вознесенівському (41,9% від загальної кількості перевищень), Заводському

(39,5%), Шевченківському (8,8%), Дніпровському (7,8%) та Олександрівському (2,0%) районах. У Хортицькому та Комунарському районах перевищення не реєструвалися.

За даними спостережень за якістю атмосферного повітря, які проводяться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології на 5-ти стаціонарних постах у 2019 році середньомісячні концентрації по місту перевищували ГДК по двоокису азоту в 2,0 рази, по фенолу в 2,0 рази, по формальдегіду в 1,7 рази.

Середньомісячні концентрації пилю, оксиду вуглецю, оксиду азоту, двоокису сірки, хлористого водню, фтористого водню не перевищували ГДК.

У 2019 році в порівнянні з 2018 роком, забруднення повітря формальдегідом дещо збільшилося, а по інших забруднюючих речовинах залишилося на тому ж рівні.

Водні ресурси

Місто Запоріжжя розташовано на р. Дніпро. Від міста до гирла 331 км, довжина річки в межах міста складає 24,2 км. Русло р. Дніпро в районі міста зарегульовано Дніпровським та Каховським водосховищами. Гідрографічна мережа Запоріжжя, окрім р.Дніпро, складається з малих річок: Мокра Московка, Суха Московка, Верхня, Середня та Нижня Хортиця, великої кількості струмків і балок. Довжина малих річок у межах міста складає 26 км, струмків - 11,5 км, балок із водотоками - 22,3 км. Річка Дніпро є джерелом водопостачання промислових об'єктів міста, джерелом енергії, транспортною артерією та цінним рекреаційним ресурсом, а також повністю задовольняє господарсько-питні потреби міста.

Протягом останніх років забір води по місту складає 185-203 млн.м³/рік. Загальний скид поверхневий вод за останні 5 років зменшився з 130,0 млн. м³/рік до 108,7 млн. м³/рік.

За даними ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України» в 2019 році відібрано 238 проб води р. Дніпро на санітарно-хімічні показники, у тому числі на водозаборах (в 2018 році - 217 проб), зареєстровано 94 проби (39,5%), які не відповідають гігієнічним нормативам (у 2018 – 63%).

Для проведення досліджень за санітарно-мікробіологічними показниками в 2019 році відібрано 241 пробу води р.Дніпро, відхилення зареєстровані в 58 пробах, що складає 24,1% (у 2018 році - 16,5%).

Забір та використання свіжої води по м.Запоріжжю, млн.м³/рік

	2015	2016	2017	2018	2019
Забір води	202,9	197,6	190,2	196,7	184,9
Використання свіжої води	164,3	160,3	157,0	160,7	150,5

Скид зворотних вод по м. Запоріжжю, млн. м³/рік

	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	130,0	121,5	119,9	120,6	108,7
Нормативно очищені	45,83	43,28	43,87	44,07	92,4
Забруднені без очистки	0,083	0,028	0,016	0,009	0,003
Недостатньо очищені	60,12	55,04	52,41	54,59	0,650
Нормативно чисті без очистки	24,00	23,12	23,65	21,80	15,51

Скид забруднюючих речовин у водні об'єкти м. Запоріжжя, тис. т/рік

2015	2016	2017	2018	2019
28,006	23,551	22,496	24,032	22,028

Основними водокористувачами в м. Запоріжжі є ПАТ «Запоріжсталь» та КП «Водоканал». Обсяги використання води та скидів цих підприємств складають більше 95% від загальних показників по місту. Так, у 2019 році ПАТ «Запоріжсталь» було забрано 91,11 млн.м³ води, скинуто 54,12 млн.м³ зворотних вод, КП «Водоканал» - забрано 88,78 млн.м³ води, скинуто - 49,60 млн.м³ зворотних вод.

Враховуючи обмеженість ресурсів підземних вод та нерівномірність їх розподілу по території міста, роль р. Дніпро для господарсько-питного водопостачання населення в перспективі буде зростати, тому на перший план виходить проблема забезпечення відповідних якісних показників води головної водної артерії області, тобто попередження забруднення неочищеними і недостатньо очищеними стічними водами.

За даними ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України» для проведення досліджень із санітарно-гігієнічного моніторингу об'єктів зовнішнього середовища визначено 34 контрольних точки відбору проб питної води на об'єктах централізованого водопостачання та водорозподільчої мережі, які повністю дають можливість оцінити технічний стан та провести аналіз якості води, що подається населенню.

За 2019 рік відібрано 402 проби на санітарно-мікробіологічні (у 2018 році - 432 проби) та 402 - санітарно-хімічні (у 2018 - 445). У 2019 році за бактеріологічними показниками перевищень не зареєстровано, за санітарно-хімічними показниками - 2,5% (в 2018 році санітарно-мікробіологічні показники - 0,2%, санітарно-хімічні - 6,7%).

Невід'ємною частиною моніторингу якості питної води є відомчий лабораторний контроль. У 2019 році виробничою лабораторією КП «Водоканал» відібрано 2398 проб для проведення санітарно-хімічних та мікробіологічних досліджень (2018 - 2465). У 6 пробах питної води зареєстровано відхилення за мікробіологічними показниками (0,3%), які виявлені в період ліквідації аварійної ситуації. У 2018 відхилення відмічено в 21 пробі питної води, що склало 0,9%.

Стан фауни, флори, біорізноманіття

У цілому видовий склад рослин м.Запоріжжя формується за рахунок природних видів вищих судинних рослин, які зберегли своє існування на урбанізованих територіях, та завезених видів.

Дерева представлені в основному кленами, дубами, в'язами, каштанами, горобинами, тополями, акаціями, липою, гледичією та іншими.

На не окультурених ділянках часто зустрічаються спориш, суріпка, кульбаба, жовтеці, грицики тощо. У флорі представлені лікарські рослини (кропива, пижма, деревій, звіробій, чистотіл) та карантинні види.

Серед вищої водної рослинності у водоймах різного типу домінує очерет.

Фауна безхребетних тварин міста формується за рахунок фауни природних степових та лісових біогеоценозів і в них зустрічаються види, які пристосовані до урбанізованих територій (їх налічується понад 4 тисячі видів). Так, на озелених ділянках м. Запоріжжя часто зустрічаються клопи, коники, бабки, цвіркуни, жуки, метелики, бджоли, джмелі, тощо.

У фауні м. Запоріжжя реєструється 6 видів земноводних та 9 видів плазунів. Найчастіше можна зустріти ропух, жаб, ящірок, черепах, вужів.

Фауна птахів включає види осідлих та перельотних. Найчастіше можна побачити горобців, граків, шпаків, ластівок, солов'їв, чорних дроздів, коноплянок, лебедів-шипунів, кряків, сизих голубів, сірих мухоловок тощо. Фауна хребетних представлена 34 видами. У місті, звичайно, переважають домашні собаки та коти.

Відповідно до внесених змін до Генерального плану м. Запоріжжя (коригування) площа зелених насаджень загального користування складає 617 га (1,9% від загальної площі міста). Нормативне забезпечення в зелених насадженнях, з урахуванням зелених насаджень житлових районів, приймається відповідно до ДБН 360-92** із розрахунку 21,85 м² на 1 люд. Потреба в зелених насадженнях загального користування на етап 15-20 років становитиме 1670,0 га, необхідне додаткове розміщення 1053,0 га насаджень.

На цей час у місті налічується 22 парку із загальною площею близько 296,3 га, та 75 скверів, із загальною площею близько 196,0 га. Загалом, площа всіх зелених насаджень складає 617 га (без о. Хортиця).

У містобудуванні серед основних причин, які негативно впливають на стан озеленення територій, слід зазначити такі:

- черезсмузжя розташування промислових комунально-складських і сельбищних районів, природоохоронних і рекреаційних територій, яке історично склалося;
- неупорядковане розростання підприємств у попередній період розвитку промислового комплексу;
- наявність потужної транспортної мережі та швидке зростання кількості автомобільного індивідуального транспорту;
- зменшення ділянок зелених насаджень.

Відповідно до змін, внесених до Генерального плану м. Запоріжжя (коригування), передбачено розвиток ландшафтно-рекреаційної зони.

Одночасно із зеленими насадженнями загального користування передбачаються зелені насадження спеціального призначення, що формуються в межах:

- санітарно-захисних зон від промислових підприємств (під час поступового проєктування санітарно-захисних зон необхідно передбачити їх нормативне озеленення);
- прибережних захисних смуг вздовж річок і водойм (при виконанні проєктів розчищення річок необхідно передбачувати їх нормативне озеленення);
- зелених насаджень вздовж вулиць (при проєктуванні намічених генеральним планом магістралей безперервного і регульованого руху шириною в червоних лініях 45-60 м, необхідно передбачати їх озеленення або, як мінімум, дворядну посадку дерев з обох сторін від проїжджої частини).

В умовах інтенсивного господарського впливу на природні ландшафти, природоохоронні території є своєрідними природними оазами, які характеризуються великою різноманітністю. Важливу роль у збереженні біорізноманіття міста відіграє р.Дніпро з його затоками, притоками, островами.

Під впливом зростаючого тиску міста на осередки живих організмів відбувається деградація, як окремих видів, так і цілих біогеоценозів. У парках міста гніздиться низка диких видів птахів. Різновидність видового складу та значна кількість комахоїдних птахів є основним чинником у боротьбі зі шкідниками зелених насаджень.

Стан ґрунтів

Ґрунт є невід'ємною складовою довкілля, але його функції значно різняться від функціонального призначення земель. На жаль, задекларовані в Земельному кодексі України нормативи міського стану ґрунтів опрацьовано лише для земель сільськогосподарського призначення.

До найпоширеніших ризиків деградації ґрунтів у міському середовищі, окрім механічного зняття верхнього родючого шару або його екранування, слід віднести процеси техногенного і селітебного забруднення, засмічення, засолення, переущілення та біологічної деградації, спричинені як вище переліченими явищами, так і накопиченням шкідливої та патогенної мікрофлори. Забруднений ґрунтовий покрив поступово перетворюється на джерело надходження токсикантів до суміжних середовищ і природних вод, рослин, повітря.

На природне відтворення ґрунтів значною мірою впливає «запечаткування» ґрунтів, тобто скорочення відкритих ділянок ґрунтового покриву, особливо в центральних районах міста.

Одним із вагомих джерел аеротехногенного забруднення ґрунтів є автотранспорт. Його вклад в емісію забруднювачів у м.Запоріжжі складає від 40 до 60 відсотків. Внаслідок збільшення кількості автотранспорту та розвитку мережі автостоянок та АЗС, у міських ґрунтах зріс вміст нафтопродуктів та бенз(а)пірена.

Найбільшу небезпеку для навколишнього природного середовища становить забруднення ґрунтів важкими металами, засолення, ущільнення.

У структурі міста значні площі займають ґрунти з незадовільними властивостями (деградовані та інші малородючі ґрунти).

Розбудова схилівих земель негативно позначилася на стійкості агроландшафтів та зумовила значне техногенне навантаження на екосферу.

З метою моніторингу за забрудненням ґрунту міста відокремленим підрозділом «Запорізький міський відділ Державної установи «Запорізький обласний лабораторний центр МОЗ України», визначено 42 точки - на межі санітарно-захисної зони промислових підприємств, транспортних магістралей, парках, скверах, території житлової забудови, в тому числі і піску на громадських пляжах. Лабораторні дослідження проводилися на санітарно-хімічні (солі важких металів) та санітарно-мікробіологічні показники.

На санітарно-мікробіологічні дослідження відібрано 99 проб ґрунту, зареєстровано 15 проб (15,1%), які не відповідають нормативам, відхилення

zareєстровані на громадських пляжах та на території дитячих дошкільних та навчальних закладах (у 2018 році - 10,2%).

Моніторингові дослідження ґрунту на вміст солей важких металів проведено для 56 проб, відхилень як і в попередні роки не виявлено.

Кліматичні фактори

Місто Запоріжжя розташовано в північній частині Запорізької області, в степовій зоні на півдні України, клімат - степовий атлантико-континентальний. Річка Дніпро розділяє місто на дві частини: правобережну та лівобережну.

Характер атмосферної циркуляції визначається частою зміною циклонів та антициклонів. Циклони приходять протягом року із заходу, північного та південного заходу та з півдня. Вони приносять з собою морські повітряні маси з Атлантики і Арктики. Вториння арктичних повітряних мас обумовлюють різкі похолодання. Морозна погода взимку є наслідком впливу Сибірського антициклону, а засухи в літній період виникають під дією Азорського антициклону.

Зима починається наприкінці листопада-початку грудня. Вона помірно-холодна, малосніжна, переважає нестійка погода з чисельними відлигами, після яких відбуваються різкі похолодання. Весна зазвичай наступає в першій декаді березня. Характерною особливістю весни є інтенсивне наростання тепла, завдяки цьому весняні процеси розвиваються швидко і весна зазвичай буває короткою. Літо переважно спекотне та сухе. В окремі періоди переміщення холодніших повітряних мас супроводжується активною грозовою діяльністю, виникають небезпечні метеорологічні явища: сильні зливи, шквали, град. Осінь зазвичай наступає в третій декаді вересня. Для осені характерне повернення тепла на загальному фоні зниження температури та початок заморозків.

Середньорічна температура повітря +9,4°C. Середня температура повітря найтеплішого місяця (липня) +22,0°, а найбільш холодного (січня) - 4,2° морозу. Абсолютний максимум температури повітря зареєстровано 11 серпня 2010 року коли повітря прогрілося до +40,0°. Абсолютний мінімум - 31,8° морозу, зареєстрований 10 січня 1940 року.

Тривалість безморозного періоду в середньому 200 днів. Перші морози бувають у другій половині жовтня. Закінчуються морози наприкінці квітня.

Середньорічна швидкість вітру 3 м/с. Переважають вітри північного напрямку. Максимальна швидкість вітру в 1969 році досягала 40 м/с.

Річна кількість опадів в середньому 510мм. Випадіння опадів взагалі відрізняється нерівномірністю і значними коливаннями їх кількості, що приводить до нерівномірного зволоження в різні роки. Упродовж року опади, також випадають нерівномірно, за рахунок сильних злив більше їх у теплий період року. Середньорічна відносна вологість повітря становить 73%.

Поводження з відходами

На цей час у м.Запоріжжі відходи розміщуються на наступних полігонах: полігон твердих побутових відходів № 1 (далі - ТПВ №1), загальною площею - 47,0707 га, накопичувач-випарювач ПАТ «Мотор Січ» (1,55 га), полігон ПАТ «Запорізький автомобілебудівний завод» (2,5 га), полігон промислових відходів

у б.Середня (221 га). На території б.Середня розташовані ділянки наступних підприємств-користувачів: ПАТ «Запоріжсталь» (3 ділянки загальною площею 112,8 га), ПрАТ «Запоріжжкокс» (45,8 га), ПрАТ «Дніпроспецсталь» (2 ділянки загальною площею 40,69 га), АТ «Запорізький завод феросплавів» (15,5 га), ТОВ «Технопромекекспорт» (6,0 га). Також, на території міста знаходиться відстійник-шламонакопичувач б.Капустянка (площа 148,46 га), який входить до комплексу позамайданчикowego шламовидалення ПАТ «Запоріжсталь».

Однією з основних особливостей індустріального комплексу м.Запоріжжя є масштабність ресурсовикористання та енергетично-сировинної спеціалізації економіки регіону що сприяє значному утворенню і накопиченню відходів виробництва і споживання. Не зважаючи на те, що певна частина відходів у процесі виробництва переробляється і використовується в якості вторинних ресурсів, переважна їх кількість нагромаджується на полігонах та у шламонакопичувачах.

У результаті виконання промисловими підприємствами природоохоронних заходів на полігонах промислових відходів звільнилася частина території від відходів, зменшилася кількість відходів за рахунок їх утилізації або повернення у виробничий процес.

Однак, кількість відходів виробництва, що розміщуються на полігонах, залишається значною. З метою вирішення цієї проблеми на підприємствах продовжується впровадження заходів зі зменшення кількості утворення, розміщення та збільшення кількості повторного використання відходів.

Власниками полігонів щокварталу проводяться дослідження поверхневих, ґрунтових підземних вод та ґрунтів.

Промисловими підприємствами міста природоохоронні заходи здійснюються за рахунок власних коштів.

Для удосконалення роботи в сфері поводження з ТПВ в місті шляхом об'єднання Запорізького комунального автотранспортного підприємства 082801 «Комунсантрансекологія» та німецької фірми «REMONDIS» у 2008 році створено спільне українсько-німецьке підприємство «Ремондіс Запоріжжя» (нині правонаступник - ТОВ «ВЕЛЬТУМ-Запоріжжя»).

З метою приведення міста до належного санітарного стану підприємством придбано та встановлено на території міста контейнери для роздільного збирання ТПВ та для остаточних відходів. У 2009 році на полігоні ТПВ №1 введено в експлуатацію лінію з сортування ТПВ, для сортування вторинної сировини з контейнерів під ресурсоцінні матеріали. Потужність лінії складає 100 тис. тонн на рік.

На цей час вивіз та розміщення твердих побутових відходів здійснюється на єдиному діючому полігоні ТПВ №1, який розташовано поблизу селища Леваневського. Полігон ТПВ № 1 експлуатується з 1952 року.

Станом на 01.01.2020 на полігоні ТПВ №1 накопичено близько 16 517,8 тис. тонн відходів. За даними ТОВ «ВЕЛЬТУМ-Запоріжжя» на полігоні ТПВ № 1 за 2019 рік розміщено близько 241,1 тис. тонн відходів.

Проблемою є відсутність потужностей для безпечного розміщення ТПВ у правобережній частині міста. Полігон ТПВ №2, який обслуговував

правобережну частину міста, закрито в лютому 2007 року, оскільки вичерпав свої можливості.

Для будівництва полігону ТПВ № 3 на території Сонячної сільської ради Запорізького району Запорізької області відведено земельну ділянку площею 27 га та отримано Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою. Роботи з будівництва полігону ТПВ №3 тривають.

Здоров'я населення

Соціально-демографічна ситуація формується залежно від розвитку процесів відтворення населення та міграційних процесів. У м.Запоріжжі триває багаторічна тенденція скорочення чисельності населення, основним чинником якої є природне скорочення. Так, упродовж 2015-2019 років чисельність наявного населення зменшилася майже на 25,0 тис.осіб та станом на 01.01.2020 становила 731,9 тис.осіб проти 756,9 тис.осіб на 01.01.2016.

Показники народжуваності, також мають тенденцію до зниження, а саме: 6,2 випадки на 1000 жителів у 2019 році, проти 8,8 - у 2015 році.

Смертність значно перевищує народжуваність, її показник у 2015-2019 роках становить близько 15 випадків на 1000 наявного населення.

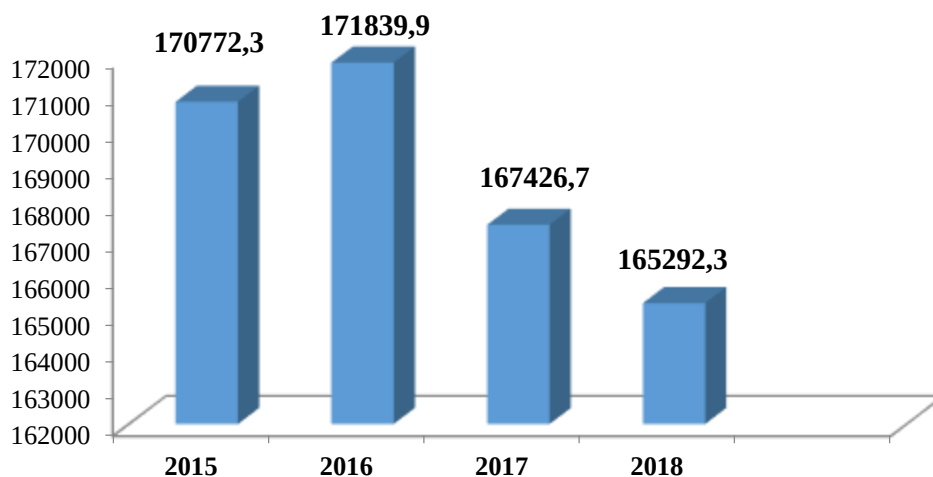
Показники загальної смертності та народження серед населення м. Запоріжжя (на 1000 середньо-наявного населення)

роки	народжуваність	смертність	природний рух
2015	8,8	14,5	-5,7
2016	8,3	15,0	-6,7
2017	7,7	14,8	-7,1
2018	6,7	14,9	-8,2
2019	6,2	14,9	-8,7

Упродовж 2015-2019 років природний рух населення становив: у 2015 році - (-5,7); 2016 - (-6,7); 2017 - (-7,1); 2018 - (-8,2); 2019 – (-8,7).

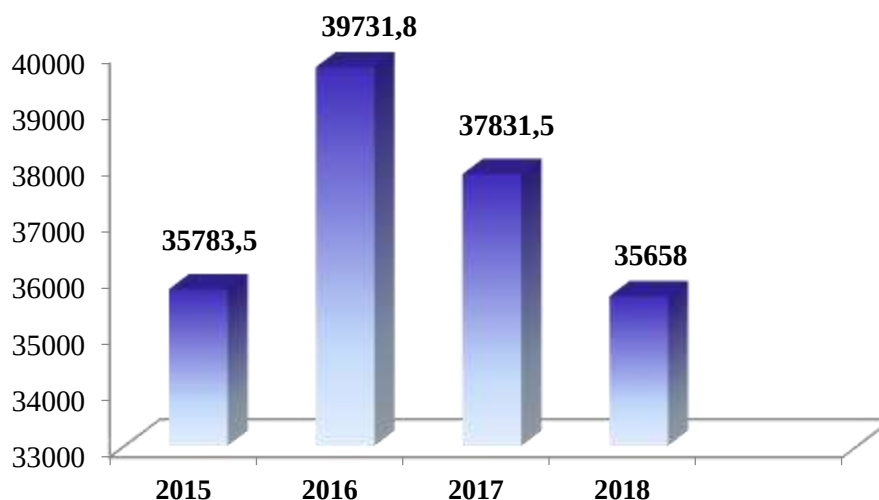
Показник загальної захворюваності (на усі хвороби) по м.Запоріжжю за останні 4 роки має тенденцію до зниження та становив у 2018 році 165,3 тис. проти 170,8 тис. - у 2015 році.

Динаміка загальної захворюваності населення м. Запоріжжя за 2015 – 2018 роки (на 100 тисяч всього населення)

Загальна захворюваність на хвороби органів дихання, починаючи з 2017 року зменшується, а саме: 35,6 тис. на 100 тис. населення в 2018 році проти 37,8 тис. - у 2017.

Загальна захворюваність на хвороби органів дихання серед населення м. Запоріжжя за 2015- 2018 роки (на 100 тис. населення)

Загальна захворюваність (поширеність) населення м. Запоріжжя за 2015- 2019 роки (в абсолютних числах та на 100 тис. всього населення)

Найменування	2015		2016		2017		2018		2019	
	абс. числа	на 100 тис.	абс. числа	на 100 тис.	абс. числа	на 100 тис.	абс. числа	на 100 тис.	абс. числа	на 100 тис.
Загальна захворюваність (на усі хвороби)	1294553	170772,3	1293939	171839,9	1250257	167426,7	1225636	165292,3	-*	-*
Загальна захворюваність на хвороби органів дихання, з них:	271259	35783,5	299177	39731,8	282506	37831,5	264403	35658,0	-*	-*
хронічний бронхіт	8715	1149,6	8253	1096,0	8239	1103,3	7703	1038,0	-*	-*
бронхіальна астма	6011	792,9	5809	771,5	5947	796,4	6188	834,5	-*	-*
Загальна захворюваність на хвороби системи кровообігу	450626	59444,9	444789	59069,6	439996	58921,5	435900	58786,5	-*	-*
Загальна захворюваність на туберкульоз легень	634	83,6	644	85,5	585	78,3	550	74,2	483	65,7
Загальна захворюваність на новоутворення,	33110	4367,7	33733	4479,9	33918	4542,1	34580	3845,7	-*	-*
в т.ч. захворюваність на злоякісні новоутворення	3054	402,9	3172	421,3	3036	406,6	3125	421,4	2858	389,0

- * дані відсутні так як у відповідності до наказу МОЗ України від 26.01.2018 № 157 «Про внесення змін до деяких наказів МОЗ України» скасовано статистичну форму №25-2/о «Талон реєстрації заключних (уточнених) діагнозів», на підставі якої формувався звіт по захворюваності.

Прогнозні зміни у разі якщо документ державного планування не буде прийнятий

Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя охоплює всі аспекти життєдіяльності міста та містить, зокрема, такі напрямки, як створення умов для високої якості життя та покращення довкілля та ресурсозбереження. Водночас Програма передбачає виконання низки заходів, які заплановано галузевими програмами: охорона навколишнього природного середовища; забезпечення рівня безпеки особистості, суспільства та навколишнього середовища; охорона здоров'я; озеленення територій загального користування та зон відпочинку мешканців міста тощо.

У разі якщо припустити, що документ державного планування не буде прийнято, то відсутність затвердженої Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік не дасть змоги забезпечити подальший розвиток міста, що насамперед може відобразитися на умовах життя та здоров'ї населення.

3. Характеристика стану довкілля м.Запоріжжя, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля м.Запоріжжя, в тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівень забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації Програми є екологічно допустимим.

Виконання завдань Програми передбачає реалізацію заходів, спрямованих на продовження робіт з відновлення та розвитку інфраструктури міста; впровадження енергозберігаючих заходів; створення сучасного комфортного та доступного міського середовища. До заходів екологічної спрямованості відносяться: забезпечення виконання зобов'язань у сфері енергоефективності та скорочення викидів парникових газів відповідно до європейської ініціативи «Угода мерів щодо клімату та енергії»; зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами; збільшення частки електротранспорту в структурі пасажирських перевезень; впровадження комплексу заходів зі збереження, реконструкції та збільшення зелених насаджень міста; проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній та масових публічних заходів з метою підвищення екологічної свідомості мешканців міста. Все це призведе до покращення стану навколишнього природного середовища техногенно навантаженого міста, а також здоров'я населення.

4. Екологічні проблеми, в тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

З метою визначення найгостріших екологічних проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення на рівні місцевої влади проведено SWOT-аналіз екологічної ситуації в місті Запоріжжі:

Сильні сторони	Слабкі сторони
Економічний і фінансовий центр Запорізької області, значна концентрація фінансових ресурсів	Зосередженість промислових підприємств у центрі міста
Високий потенціал енергозбереження	Забруднення повітряного басейну
Наявність плану дій сталого енергетичного розвитку м.Запоріжжя	Скид неочищених стічних вод у водні об'єкти
Взаємодія бізнесу та влади	Забруднення та засмічення малих річок
Наявність Програми комплексного озеленення міста	Відсутність стаціонарних постів екологічного контролю автотранспортних засобів
Розвинута транспортна інфраструктура	Недотримання режиму прибережних захисних смуг
Розвинута інфраструктура енерго-, газо-, водо-, теплопостачання	Велика кількість накопичених промислових відходів
Розгалужена мережа водопровідноканалізаційного господарства міста	Відсутність переробки твердих побутових відходів
Високий рівень кваліфікації працівників	Наявність лише одного полігону для розміщення ТПВ
Наявність навчальної бази для підвищення кваліфікації працівників	Недостатній рівень розвитку електротранспорту
Наявність Плану дій з адаптації до наслідків зміни клімату міста Запоріжжя	
Високий рівень активності екологічної громадськості	
Можливості	Загрози
Значний кліматичний та технологічний потенціал для впровадження сонячної енергетики	Зростання алергічних захворювань
Подальший розвиток екологічного управління	Близькість до зони проведення бойових дій
Високий потенціал економії енергоресурсів у секторі споживачів	

Місто Запоріжжя є одним з найбільших промислових центрів України, в якому сконцентровано потужні підприємства чорної та кольорової металургії, машинобудування, енергетики, хімічної та будівельної промисловості. Високий рівень розвитку промисловості призводить до значного техногенного навантаження на довкілля міста, що спричиняє забруднення повітря та водного басейна, земельних ресурсів, негативно впливає на здоров'я населення, флору та фауну. Ускладнює екологічну ситуацію в місті близькість великих промислових підприємств до житлової забудови.

Аналіз стану довкілля в місті виявив тенденції щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скорочення забору води та

зменшення скидів зворотних вод, скорочення обсягів утворення твердих побутових відходів і незначне збільшення обсягів утилізації відходів.

Цілі Програми узгоджуються з екологічними цілями, визначеними в Стратегії розвитку міста Запоріжжя на період до 2028 року.

Основні заходи, передбачені в Програмі, які спрямовані на зменшення екологічних проблем у місті:

- зменшення впливу відходів на довкілля;
- упорядкування існуючого водовідведення, покращення стану каналізаційних мереж та споруд на них;
- підтримання сприятливого гідрологічного стану річок, попередження підтоплення території міста;
- охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості.

У межах Запоріжжя розташовано 13 територій та об'єктів природнозаповідного фонду загальною площею 1436,6 га, з них 1 загальнодержавного значення (загальногеологічний заказник «Дніпровські пороги») та 12 місцевого значення. Відсоток заповідності міста становить 4,3%.

У Програмі відсутні завдання та заходи, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природнозаповідного фонду.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, в тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми

Програму розроблено з врахуванням зобов'язань у сфері охорони довкілля та здоров'я населення, відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Основні засади (стратегію)» державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Комплекс заходів екологічної спрямованості кореспондується із оперативними та стратегічними цілями Стратегії розвитку м.Запоріжжя до 2028 року.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми:

- здійснення комплексу взаємоузгоджених заходів, спрямованих на поліпшення екологічного стану міста, відновлення і розширення природного середовища;
- підвищення енергоефективності в сфері міської системи управління енергетичними ресурсами;
- посилення системи контролю за використанням енергоресурсів.
- підвищення комфортності життя мешканців міста за рахунок проведення комплексу робіт з утримання та ремонту житлового фонду, у тому числі робіт з енергозбереження;
- здійснення реконструкції та будівництва мереж тепло-, водозабезпечення і водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій.
- збереження історико-культурної спадщини;
- підвищення рівня суспільної екологічної свідомості;

- реалізація заходів Програми комплексного озеленення м.Запоріжжя на 2019-2029 роки «Зелене місто»;

- розвиток громадського електротранспорту;

- реалізація заходів із ревіталізації малих річок;

З урахуванням вищенаведених заходів, передбачених в Програмі, можна зробити висновок, що вона відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях і враховує більшість з них.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, таких як зміна клімату, охорона озонного шару тощо, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань Програми, яка є документом місцевого рівня.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік визначено відповідно до контрольного переліку, наведеного в наступній таблиці.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення стану
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1.Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		*		+
2.Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		*		+
3. Погіршення якості атмосферного повітря		*		+
4. Поява джерел неприємних запахів		*		
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			*	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		*		+
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			*	
8.Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			*	
9.Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			*	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод		*		+
11. Поява загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			*	

12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			*	
13.Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону			*	
14. Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			*	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			*	
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів				
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів		*		+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки		*		
19. Збільшення кількості відходів I- III класу небезпеки			*	
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			*	
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів			*	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			*	
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			*	
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			*	
25. Поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			*	
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			*	
27. Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями Програми та цілями місцевих громад			*	
Біорізноманіття				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			*	
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			*	
30. Порушення або деградація середовищ існування диких видів тварин			*	
Рекреаційні зони та культурна спадщина				
31. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей		*		+
32. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			*	
33. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, поява естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			*	
Населення та інфраструктура				
34. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території				

35. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі				
36. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему Зміни в структурі транспортних потоків		*		+
37. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		*		
38. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			*	
39. Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			*	
Екологічне управління та моніторинг			*	
40. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			*	
41. Погіршення екологічного моніторингу			*	
42. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			*	
43. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			*	
Інше				
44. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			*	
45. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			*	
46. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			*	
47. Суттєве порушення якості природного середовища			*	
48. Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			*	
49. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			*	

Висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми.

Атмосферне повітря. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря. Навпаки однією із цілей реалізації Розділу 1.1. «Промисловість та інвестиційний розвиток» є модернізація виробництв з метою зменшення шкідливих викидів в атмосферу.

Реалізація розділу 1.5. «Розвиток туристичної галузі» ймовірно може призвести до збільшення викидів забруднюючих речовин через використання транспортних засобів під час туристичних подорожей та перевезень. Для туристичних перевезень характерними є часті зупинки з метою огляду об'єктів екскурсії, а також рух на невеликих швидкостях, що значно підвищує обсяги викидів.

Програма передбачає реалізацію завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел. Зокрема, у розділі 2.3. «Розвиток транспортної інфраструктури» передбачається

закупівля електробусів для заміни дизельних автобусів ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс», що дозволить зменшити кількість викидів та поліпшити якість атмосферного повітря.

Водні ресурси. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води.

Проте, в розділі 2.1. «Житлове господарство» передбачається реконструкція та будівництво мереж водопостачання та водовідведення міста із застосуванням енергозберігаючих технологій.

Розділом 4.1. «Охорона навколишнього природного середовища» передбачається реалізація завдань, спрямованих на поліпшення стану водних об'єктів, ліквідацію негативних факторів впливу на навколишнє природне середовище.

Відходи. На цей час тверді побутові відходи розміщуються на єдиному діючому полігоні ТПВ №1. Реалізація розділів Програми 1.5 «Розвиток туристичної галузі» та 3.3. «Культура» ймовірно може привезти до збільшення кількості побутових відходів внаслідок розвитку туризму, проведення культурних заходів (фестивалів, виставок, ярмарків, конференцій тощо).

Земельні ресурси. Внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Реалізація завдання - створення нових даних (реєстрів) з метою розвитку Муніципальної геоінформаційної системи містобудівного кадастру (розділу 4. «Територіальний розвиток міста та регулювання земельних відносин») ймовірно може привести до суттєвих змін у структурі земельного фонду, чинній або плановій практиці використання земель.

Біорізноманіття. Програмою не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природнозаповідного фонду (ПЗФ).

Покращенню стану біорізноманіття може сприяти реалізація завдання розділу 2.1. «Житлове господарство» - подальше впорядкування та розвиток зелених насаджень та розділу 4.1. «Охорона навколишнього природного середовища» - охорона та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття.

Рекреаційні зони та культурна спадщина. Реалізація Програми не має призводити до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Впровадження Програми матиме позитивний вплив на рекреаційні зони. Реалізація розділу 3.3. «Культура» передбачає збереження та модернізацію об'єктів культури; забезпечення культурних закладів професійними кадрами.

Населення та інфраструктура. Реалізація Програми ймовірно буде мати вплив на транспортну систему. Зокрема розділом 2.3. «Розвиток транспортної інфраструктури» передбачається розвиток громадського транспорту та подальша модернізація Міжнародного аеропорту Запоріжжя. Ці зміни можуть сприяти покращенню якості надання транспортних послуг. Виконання завдань, передбачених розділом 3.1. «Охорона здоров'я» та розділом 3.5. «Соціальний захист» ймовірно можуть призвести до покращення життя та стану здоров'я населення.

Екологічне управління, моніторинг та інше. Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки. Натомість розділом 4.2. «Розвиток ресурсоощадної та енергоефективної системи життєзабезпечення міста» передбачено скорочення споживання паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами за рахунок здійснення комплексу заходів, у тому числі організаційних, за результатами аналізу енергоспоживання на базі інтернет-платформи енергомоніторингу; зменшення споживання теплової енергії на опалення будівель закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок проведення їх термомодернізації.

Передбачається подальший розвиток проєкту «Громадський бюджет» задля залучення мешканців до прийняття рішень щодо розвитку міста, забезпечення діалогу між місцевою владою та громадськістю шляхом співпраці під час процесу формування бюджету та налагодження комунікації «влада-громадськість».

Реалізація Програми не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховано природоохоронні вимоги. Реалізація багатьох заходів Програми може призвести до покращення екологічної ситуації в місті. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які будуть незначними, але в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми ґрунтуються на впливах, оцінених у попередньому розділі звіту, та міжнародному досвіді діяльності в подібних умовах. Проте, такі заходи - це загальні рекомендації щодо усунення негативних наслідків, тоді як детальні заходи повинні розглядатися в кожному конкретному випадку під час реалізації конкретних заходів і проєктів та в процесі надання екологічних дозволів.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення це будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки - вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки - нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація ДПТ призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

При дотриманні та виконанні запланованого комплексу взаємоузгоджених заходів, спрямованого на поліпшення екологічного стану міста можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжуються негативними

екологічними наслідками та понаднормовими викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Синергічні наслідки - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента відсутні.

Для запобігання та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Програми передбачається реалізація наступних заходів стосовно:

атмосферного повітря:

- здійснення реконструкції системи теплозабезпечення зі встановленням індивідуальних теплових пунктів у будівлях житлової та бюджетної сфери (97 об'єктів) у рамках цільових екологічних (зелених) інвестицій за рахунок коштів державного бюджету;
- закупівля електробусів для заміни дизельних автобусів ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс», зарядних пристроїв та пантографної зарядної станції за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від продажу одиниць (частин) установленної кількості викидів парникових газів, та коштів бюджету міста на умовах співфінансування;
- збільшення на маршрутах міста транспорту великої та середньої пасажиромісткості призведе до скорочення викидів в атмосферу;
- здійснення реконструкції автошляхопроводів (Реконструкція транспортної розв'язки на виїзді з першого мосту Преображенського на о. Хортиця; реконструкція автошляхопроводу по вул. Карпенка-Карого та шляхопроводу №39 по пр. Соборний (район вул. 12 Квітня); реконструкція вулиці Російської та дороги по вул. Нагнибіди).

водних ресурсів:

- реконструкція мереж водопостачання та водовідведення (у т.ч. реконструкція хлораторної ДВС-2 та каналізаційного колектору до КНС-1 по вул. Українській);
- реконструкція зливової каналізації (по вул. Перемоги в районі Вознесенівського ринку, по вул. Запорізького козацтва, 17-21, внутрішньоквартальних зливових каналізацій старої частини міста).

біорізноманіття:

- розвиток озеленення на територіях загального користування та зонах відпочинку мешканців міста (реконструкція парків Енергетиків, Металургів ім.В.А.Сацького, «Дубовий гай», скверу по пр.Ювілейному);

здоров'я населення:

- укомплектування медичних закладів (установ) кваліфікованими медичними кадрами;
- зміцнення матеріально-технічної бази центрів ПМСД шляхом модернізації існуючих амбулаторій загальної практики-сімейної медицини та оснащення Центрів ПМСД у відповідності до табелю оснащення;
- розвиток сучасної системи надання медичної допомоги матерям та дітям, направлений на зниження материнської та малюкової смертності;
- зміцнення матеріально-технічної бази амбулаторно-поліклінічних підрозділів закладів охорони здоров'я вторинного рівня за рахунок придбання медичного обладнання: сучасних рентгенівських діагностичних комплексів,

апаратів ультразвукової діагностики, апаратів штучної вентиляції легенів, ендоскопічних обладнань тощо;

- розвиток стаціонарозамісних технологій (стаціонари з ліжками денного перебування, денні стаціонари поліклінік та стаціонари вдома);

- здійснення капітальних ремонтів та реконструкцій будівель закладів охорони здоров'я (реконструкція приміщень першого поверху хірургічного і травматологічного корпусів КНП «Міська лікарня №9» Запорізької міської ради та приміщень першого поверху хірургічного і травматологічного корпусів КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги" Запорізької міської ради під приймальні відділення екстреної медичної допомоги; нежитлового приміщення по вул. Поштовій (Горького), 55 під амбулаторію сімейного лікаря КЗ «Запорізький центр первинної медико-санітарної допомоги № 1; приміщення другого поверху травматологічного корпусу КУ «Міська багатoproфільна клінічна лікарня №9» під відділення інтенсивної терапії; діагностичного інфекційно-боксованого відділення КУ "Запорізька міська багатoproфільна дитяча лікарня №5»).

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася СЕО, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік розроблена на короткостроковий період та є плановим документом реалізації Стратегії розвитку міста Запоріжжя до 2028 року.

Стратегія розвитку міста базується на принципі збалансованого розвитку, оскільки стратегічні напрями розвитку міста охоплюють економічну, екологічну і соціальну складові розвитку. Слід зазначити, що екологічний напрям «Місто здорового довкілля та ресурсозбереження», визначено пріоритетним стратегічним напрямком розвитку міста.

Відповідно й Програма економічного і соціального розвитку м.Запоріжжя на 2021 рік спрямована на дотримання високих екологічних стандартів.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що її реалізація позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відстежуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування (Програми) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів здійснюватиметься моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення. Моніторинг базується на розгляді цільових показників для кожного сектору міського розвитку та аналізі досягнення запланованих результатів.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Враховуючи географічне місце розташування м.Запоріжжя на значній відстані від між сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру

Головною метою Програми економічного і соціального розвитку міста Запоріжжя на 2021 рік є реалізація комплексної системи заходів, спрямованих на безпечні умови для економічного та інвестиційного розвитку міста, збереження робочих місць та добробут населення в умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19).

Досягнення головної мети здійснюватиметься шляхом реалізації пріоритетних напрямків розвитку:

- створення умов для запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) у місті;
- створення умов для високої якості життя;

- створення умов для підприємництва та креативної економіки;
- створення умов для покращення довкілля та ресурсозбереження.
- створення умов для зручної, безпечної та креативної урбаністики;

З метою досягнення результатів по кожному напрямку розроблено завдання та заходи для всіх секторів міського розвитку.

Під час розроблення СЕО спиралися на головні стратегічні документи, плани та програми, які діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, їх положення та завдання враховувалися в процесі розроблення Програми та її стратегічної екологічної оцінки.

Для здійснення аналізу та оцінки поточного стану навколишнього середовища міста використано статистичні дані, та дані органів виконавчої влади, які реалізують державну політику в сфері охорони навколишнього природного середовища та в сфері охорони здоров'я.

Аналіз трендів стану довкілля м.Запоріжжя вказує на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел; поступове скорочення обсягів споживання водних ресурсів; зменшення обсягів водовідведення та зменшення скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти; зростання кількості накопичених відходів.

Основні екологічні проблеми міста Запоріжжя це - забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту; забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства; поводження з твердими побутовими відходами.

Основні зобов'язання в сфері охорони довкілля міста визначаються законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про стратегічну екологічну оцінку».

Основними антропогенними чинниками змін у місті є розвиток металургійної промисловості, машинобудування та енергетики, наявність потенційно небезпечних підприємств.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан багатьох складових довкілля. Отже, Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Програми є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Програма. Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів, здійснюватиметься моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення. Моніторинг базується на розгляді цільових показників для кожного сектору міського розвитку та аналізі досягнення запланованих результатів.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування (Програми) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет та у разі виявлення не

передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Враховуючи географічне місце розташування м.Запоріжжя на значній відстані від між сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Програми проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації. Реалізація Програми за умови дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

Секретар міської ради